

**T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

2021 YILI BÜTÇE RAPORU

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2021 YILI BÜTÇE RAPORU

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR.....	iv
GRAFİKLER	vii
KISALTMALAR	ix
MİLLÎ EĞİTİM BAKANI SAYIN ZİYA SELÇUK'UN TBMM GENEL KURULUNA HİTABI.....	1
1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI.....	25
1.1. Yönetim ve Organizasyon.....	26
1.2. İnsan Kaynağı	29
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı.....	30
1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı.....	33
2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI	40
2.1. Örgün Eğitim	41
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim	41
2.1.2. İlköğretim.....	44
2.1.3. Ortaöğretim	49
2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik	60
2.1.5. Özel Öğretim.....	69
2.1.6. Yükseköğretim.....	72
2.2. Yaygın Eğitim.....	73
2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme	73
3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE	75
3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması	75
3.1.1. Öğrenci Sayıları	75
3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları.....	79

3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması.....	82
3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları	84
3.1.5. Yükseköğretime Erişim	85
3.1.6. Yaygın Eğitim.....	86
3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar	94
3.2.1. Pansiyon Hizmetleri.....	94
3.2.2. Taşıma Hizmetleri.....	95
3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı.....	101
3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri.....	103
3.2.5. Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri	111
3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması	114
3.3.1. Öğretmen Yetiştirme.....	114
3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları	125
3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci	131
3.3.4. Türkçe Söz Varlığı Projesi.....	132
3.3.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları.....	133
3.3.6. İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP).....	134
3.3.7. Fiziki Altyapı	135
3.3.8. İş Sağlığı ve Güvenliği	141
3.3.9. Okulum Temiz Belgelendirme Programı.....	142
3.3.10. FATİH Projesi.....	143

3.3.11. Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	148
3.3.12. Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi.....	161
3.3.13. Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar	164
3.3.14. Ortaöğretime Uyum Programı	166
3.3.15. Ortaöğretimde Tasarım-Beceri Atölyelerinin Kurulması ...	166
3.3.16. Ölçme ve Değerlendirme	167
3.3.17. Yurt Dışı Eğitim, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler	174
3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)	185
3.5. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK).....	188
3.6. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)....	191
4. BÜTÇE	193
2021 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ.....	196
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ.....	210

TABLÖLAR

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2020)	31
Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2020)	32
Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2020)	33
Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2019-2020)	34
Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2019-2020)	34
Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2020)	38
Tablo 7. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı Verileri (2020)	68
Tablo 8. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2019-2020)	75
Tablo 9. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2018/2019)	76
Tablo 10. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2019-2020)	77
Tablo 11. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)	79
Tablo 12. Okullaşma Oranları (2012-2013/2019-2020)	80
Tablo 13. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2019-2020)	81
Tablo 14. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2019-2020)	84
Tablo 15. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2019-2020)	85
Tablo 16. Hızlandırılmış Eğitim Programı Verileri	92

Tablo 17. Pansiyon Verileri (2019-2020)	94
Tablo 18. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2019-2020).....	95
Tablo 19. Ücretsiz Ders Kitabı Sayıları ve Ödemeleri (2003-2020)	102
Tablo 20. Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2020).....	105
Tablo 21. OSB’lerde Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2020-2021)	108
Tablo 22. Eğitim ve Öğretim Desteği (2020-2021)	109
Tablo 23. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2020).....	113
Tablo 24. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2019)	120
Tablo 25. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2020)	124
Tablo 26. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2019-2020)	136
Tablo 27. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2020)	137
Tablo 28. Özel Okul Verileri (2019-2020)	141
Tablo 29. Sınav Verileri (2020)	168
Tablo 30. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2020).....	178
Tablo 31. Okutman (Yurt Dışı) (2020)	179
Tablo 32. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2020).....	180
Tablo 33. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2020)	182
Tablo 34. Eğitim Bütçesi (2002-2021) (TL).....	194
Tablo 35. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2021)	195
Tablo 36. 2021 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Program Bazlı Sınıflandırma)	197
Tablo 37. 2021 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma)....	198

Tablo 38. 2021-2023 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı) (TL).....	199
Tablo 39. 2021 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Program Bazlı ve Ekonomik Sınıflandırma) (TL)	200
Tablo 40. 2021 Yılı Bütçe Teklifi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL).....	201
Tablo 41. 2021 Yılı Bütçe Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)	203
Tablo 42. MEB Bütçe Teklifinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2021) (TL)	205
Tablo 43. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2021)	207
Tablo 44. Yatırım Ödenekleri (2021)	209
Tablo 45. 2021 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçe Teklifinin 2020 Yılı ile Karşılaştırılması	210
Tablo 46. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2021)	212
Tablo 47. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2021)	214
Tablo 48. 2021 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçe Ödenek Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma) (TL).....	215

GRAFİKLER

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2020)	30
Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2020)	31
Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (%) (2006-2007/2019-2020)	78
Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (%) (2006-2019) ..	86
Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2019-2020)	96
Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2003/2018-2020).....	97
Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2019-2020)	98
Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2011/2019-2020).....	99
Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2019-2020)	100
Grafik 10. Taşıma Giderleri (Özel Eğitim) (2004-2005/2019-2020) ...	101
Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (TL) (2002-2020)	106
Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2020)	111
Grafik 13. 2021 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı (TL)	193
Grafik 14. 2021 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Program Bazlı Sınıflandırma)	197
Grafik 15. 2021 Yılı MEB Bütçesinin 2020 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması	198

Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2021)	204
Grafik 17. MEB Bütçe Teklifinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (%) (1997-2021)	206
Grafik 18. MEB Yatırım Ödeneğinin Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (%) (2002-2021)	208
Grafik 19. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2021)	208
Grafik 20. 2021 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçe Teklifinin 2020 Yılı ile Karşılaştırılması	211
Grafik 21. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2021) (%)	213
Grafik 22. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2021) (%)	213

KISALTMALAR

ABİDE	Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
ALES	Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı
AR-GE	Araştırma-Geliştirme
BİLSEM	Bilim ve Sanat Merkezi
DYS	Doküman Yönetim Sistemi
EBA	Eğitim Bilişim Ağı
EİT	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
EUROSTAT	European Community Statistical Office (Avrupa Birliği Resmî İstatistik Birimi)
EURYDICE	Avrupa Eğitim Bilgi Ağı
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
HEP	Hızlandırılmış Eğitim Programı
IEA	Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu
İİT	İslam İşbirliği Teşkilatı
İYEP	İlkokullarda Yetiştirme Programı
KEİ	Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
MEBBİS	Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEBCBS	Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi
MEBİM	Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi
MTSK	Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu

OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖSYM	Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PISA	Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
RAM	Rehberlik ve Araştırma Merkezi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
ŞEY	Şartlı Eğitim Yardımı
TALIS	Teaching and Learning International Survey (Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması)
TEFBİS	Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması)
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü)
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)
VPN	Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ)
YÖBİS	Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi

YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	Yükseköğretim Kalite Kurulu
YÖKDİL	Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavları
YTB	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANI SAYIN ZİYA SELÇUK'UN
TBMM GENEL KURULUNA HİTABI**

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ve Üniversitelerin; Program Bütçeye uygun olarak hazırlanan 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifleri ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerini sunmak ve Bakanlık faaliyetlerimiz ile hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Bu vesile ile Genel Kurulumuzun Başkan ve tüm üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Millî Eğitim Bakanlığı olarak herkesin eğitim ve öğretime adil şartlar altında erişmesi; çağın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışı kazanması; millî ve evrensel değerleri içselleştirmesi, öğrenmeye açık, öz güven ve sorumluluk sahibi, sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesi önceliklerimizdir. Milletın temsilcisi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin her bir üyesinin de bu milletin çocuklarının geleceği için aynı hedef ve öncelikler içinde olduğunun farkındayız. Bu güvence içinde, tarihsel birikimimizle güncel olanı, yerel değerlerimizle evrensel olanı birlikte ele alarak yolumuza devam ediyoruz. Elbette eğitim büyük bir gemi gibi derinlik ve zaman isteyen bir surette hareket ediyor. Önemli olan istikamet ve bu doğrultuda yapılacak sağlamalar. Bunu yaparken çocuğun

üstün yararını kollamak, yaradılışına hürmet etmek, bilimin ölçütleri doğrultusunda kararlar almak son derece kritik.

İş ve işlemlerimizdeki ölçütlerimizin uluslararası standartlar üzerinden değerlendirilmesini, yorumlanmasını önemsiyoruz. İçinde bulunduğumuz şartlar bunu daha da zorunlu kılıyor. Bu çatının ve duvarların uzun zamandır görmediği zorlu bir gündemi, salgın gündemini dünya ile birlikte paylaşıyoruz. Salgın hepimize yeni mecburiyetler getirdi, çalışmalarımızın seyrini ve günlük yaşantımızın akışını değiştirdi. Bununla birlikte vatandaşlarımızın ve özellikle de çocuklarımızın yüksek yararı için alınan, uygulanan kararlara ilişkin çözüm önerileri ve eleştiriler getirilmesi; çocuklarımızın, öğretmenlerimizin yüksek menfaati için çaba gösterilmesi bizi memnun ediyor.

Temsil ettiğiniz her ilimizde, ilçemizde, köyümüzde Millî Eğitim Bakanlığının bir öğretmeni, bir öğrencisi, bir velisi var. Öğretmenlerimiz ve eğitim çalışanlarımız bizim nezdimizde bambaşka bir anlam ve yeri sahipler. Öğretmenlerimizi ayırmadan, ötekileştirmeden her birini eğitim ailemizin değerli ve saygın fertleri olarak görüyoruz. Her öğretmenimizin emeğinin kutsallığına inanıyoruz. Öğrencilerimiz ve velilerimiz de mevcudumuzu temsil eden sayılar değildir. Her biri, üzerinde tek tek düşünülmesi, ilgilenilmesi, dikkate alınması gereken bireylerdir, Millî Eğitimin varlık gayesidir.

Salgın her bireyin hayatında çözülmesi gereken yeni sorunlar ortaya çıkarttı. Bu yeni ve öngörülelemeyeceğini kabul edeceğinizi düşündüğüm sorunlar, bizim yeni çözüm önerileri bulmamızı, bulduğumuz çözümleri uygulamak için yeni çalışmalar yapmamızı ve bunları uygulamaya koymamızı sağladı. Bazı sorunlar hızlıca çözüme kavuşup uygulamaya hızlıca alınırken, bazı kararların uygulanması teknik imkânlar, fiziki koşullar ve alt yapı hazırlıkları dolayısıyla zaman aldı.

Gerek burada düzenlediğimiz nöbet saatlerinde gerekse telefon ile kendi temsilindeki ilin eğitim sorunlarıyla yakından ilgilenerek süreç hakkında bilgi alan vekillerimizin ilgisi ve takipleri için teşekkür etmek isterim. İşbirliğiniz ile sorunlarımızın, eksiklerimizin üstesinden hep birlikte geleceğimize kaniyim. Eğitimi bir sorundan ziyade çözüm alanı olarak gören bir bakış açısıyla, çocuklarımızın ve öğretmenlerimizin başarısıyla ilgili güzel haberler vermek isterim.

Hatırlayacağımız gibi 2019 Aralık ayında PISA araştırmasının sonuçları yayımlandı. Türkiye; Fen alanında 54. sıradan 39. sıraya, matematikte 50. sıradan 42. sıraya, okuma becerilerinde 50. sıradan 40. sıraya yükseldi. Başından beri olumsuz olarak gündeme gelen PISA, bu suretle olumlu bir yönelime kavuştu. Yaptığımız planlamalar önümüzdeki sınavlarda daha yüksek hedeflere ulaşmanın zor olmadığını gösteriyor.

Diğer yandan sonuçlarını geçtiğimiz hafta tüm dünyadaki katılımcı ülkelerle eş zamanlı olarak paylaştığımız, Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması - TIMSS 2019'da Türkiye, tüm alanlarda puanlarını artırmış ve ülke sıralamasını yükseltmiştir. Türkiye 4. sınıf matematik alanında 2015 yılında 483 olan ortalama puanını 2019 yılında 40 puan artırarak 523'e çıkarmış ve 2015 yılında 49 ülke arasında 36. sırada yer alırken, 2019 yılında 58 ülke arasında 23. sıraya yükselmiştir. 4. sınıf fen alanında 2015 yılında 483 olan ortalama puanını 2019 yılında 43 puan artırarak 526'ya çıkarmış ve 2015 yılında 47 ülke arasında 35. sırada iken 2019 yılında 58 ülke arasında 19. sıraya yükselmiştir. 8.sınıf matematik alanında 2015 yılında 458 olan ortalama puanını 2019 yılında 38 puan artırarak 496'ya çıkarmış ve 2015 yılında 24. sırada yer alırken 2019 yılında 20. sıraya yükselmiştir. Fen alanında 2015 yılında 493 olan ortalama puanını 2019 yılında 22 puan artırarak 515'e çıkarmış ve 2015 yılında 21. sırada iken 2019 yılında 15. sıraya yükselmiştir.

Eğitimde kalite artışıımızın, bağımsız uluslararası araştırmalarla tescillenmesini önemsiyoruz. Bu araştırmanın bizim açımızdan en mühim sonuçlarından biri tüm sosyo ekonomik seviyelerde artışın hemen hemen aynı olmasıdır. Bize bu gururu yaşatan ülkemizin güzel çocuklarına, onların fedakâr öğretmenlerine, ailelerine ve Millî Eğitim camiamızın her bir çalışanına yürekten teşekkür ediyorum.

Uluslararası ve ulusal verilerde yükselişe geçmek sistematik uygulamalar ve bilimsel yöntemlerle güç değildir. Bunu kanıtlamış olmak geleceğe dair umudumuzu artırıyor. 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi hangi yıl, hangi koşullar altında, nereye ulaşabileceğimizi fizibilitesiyle ortaya koyuyor. Kaliteli ve evrensel manada rekabet edebilir bir eğitim sistemi için adım adım 20 yıl sonrasını biçimlendiren kararlar almaya devam edeceğiz. Eğitimde ne yapılırsa neye yol açar bunu bireysel açıdan ve sosyo-teknik olarak biliyoruz.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bildiğiniz gibi eğitim bütçemiz, 211 milyar 993 milyon 156 bin TL olarak belirlenmiştir. Bu rakam 2021 yılı merkezî yönetim bütçesinin yüzde 15,7'sini oluşturmaktadır.

Sınırlı kaynakların, topluma en yüksek faydayı sağlayacak programlara tahsis edilebilmesi için Bakanlığımız 2021 yılı bütçesi Program Bütçeye göre hazırlanmıştır. Bakanlığımız faaliyetleri; temel eğitim, ortaöğretim, hayat boyu öğrenme, engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim; ölçme, seçme ve yerleştirme, uluslararası eğitim iş birlikleri ve yurtdışı eğitim, yönetim ve destek programlarına ayrılmıştır.

2021 Program Bütçemizde bulunan 67 adet performans göstergesi ile programlar yıllık belirlenen ölçülebilir hedeflerle takip edilecektir.

Tekli eğitime geçiş ve okul öncesi eğitim hedefimiz, uzaktan eğitim, okullardaki deprem güçlendirme faaliyetleri ve meslek liselerinin atölye altyapısı gibi özel önem verdiğimiz alanlar için yatırım bütçemizi, 5,8 milyar TL'den %94 artırarak 11,3 milyar TL'ye çıkartıyoruz.

2021 yılında; Bakanlığımıza tahsis edilen bütçe ile;

- e-öğrenme sisteminin etkin kullanımıyla dijitalleşme stratejisine uyumlu şekilde müfredat düzenlemelerine,
- Öğrenme kazanımları itibarıyla uluslararası standartların yakalanması amacıyla ölçme ve değerlendirme kapasitesinin güçlendirilmesine,
- Güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına,
- Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına,
- Öğrencilerin ruhsal ve bedensel gelişimlerini gözetilen eğitim ortamlarının oluşturulmasına,
- Tasarım Beceri Atölyelerinin ülke çapında yaygınlaştırılmasına,
- Yabancı dil eğitiminde ihtiyaç temelli ve katmanlı bir yapı oluşturulmasına,
- Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesine,
- Farklı kurumlardaki eğitim ve istihdam verilerinin entegre edilmesine ve analizine dayalı olarak eğitim programı ve meslek bazında arz talep dengesi oluşturulmasına, öncelik verilecektir.

Diğer taraftan, 2021 yılı bütçemizden öğrencilerimize doğrudan nakdî ve aynı olarak önemli destekler sağlamayı da sürdüreceğiz.

Okul öncesi eğitim çağında bulunan öğrencilerimizin eğitim imkânlarından yararlanabilmesi için eğitim modelleri geliştirebilmek, temel eğitim çağında bulunan öğrencilerimizin akademik yeterliliklerini ve sosyal etkinliklere katılım oranlarını artırmak, okul öncesi kurumlarında, ilkokullarda ve ortaokullarda her türlü eğitim araç gereçleri ve donatım malzemelerini sağlamak başta olmak üzere 2021 yılı bütçemizde Temel Eğitim Programına 80 milyar 809 milyon 296 bin TL kaynak ayrılmıştır.

Ortaöğretim kurumlarının her türlü ihtiyacının karşılanması; tüm öğrencilerin ücretsiz ders kitabı verilmesi, pansiyon hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve burs imkânları için 2021 yılı bütçemizde Ortaöğretim Programına 42 milyar 478 milyon 310 bin TL kaynak ayrılmıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Yaşamakta olduğumuz salgın sürecinde okullarımızın ne denli büyük bir toplumsal işleve sahip olduğunu bir kez daha idrak ettik. Salgının başından itibaren dünyadaki gelişmeleri yakından izliyor ve süreç planlamalarımızı yapıyoruz. Ülkemizdeki salgının seyri konusunda Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun tavsiyeleri neticesinde alınmış olan karar ile 2020-2021 eğitim öğretim yılının ilk ara tatilinin ardından, 23 Kasım Pazartesi gününden itibaren TRT EBA, EBA platformu ve canlı sınıf uygulamaları, basılı ve dijital yardımcı kaynaklarla 4 Ocak 2021'e kadar uzaktan eğitim sürecini başlattık. Önümüzdeki tüm konular salgın sürecinin seyrine göre değerlendirilecek ve ayrıca duyurulacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Uzaktan eğitimin ana mecrası olan TRT EBA ilkokul, ortaokul ve lise televizyon kanalları için ders ve etkinlik çekimlerimize devam ediyoruz. Kanallardaki tüm ders yayınlarımız günde üç kez tekrar ediliyor. Dersleri kaçıran öğrenciler için ders videoları hem EBA internet portaline hem de TRT İzle platformuna yükleniyor.

EBA internet platformumuzun ise anlık erişim kapasitesinin artırılması çalışmalarına hız verilmiştir. EBA platformunda bugün 1.700'den fazla ders ve 40 binin üzerinde zengin, güvenilir ve etkileşimli içerikle öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. EBA'da konu ve kazanımlarla eşleştirilmiş videolu veya etkileşimli anlatımlar, alıştırmalar, özetler, infografikler, proje dokümanları, öğretmenlere özel içerikler, 5 binden fazla kitap ve 240 binden fazla soru şu an öğretmen ve öğrencilerimizin hizmetindedir.

Salgın sürecinde uzaktan eğitimin başladığı 23 Mart tarihinden bugüne kadar yaklaşık 12 milyar 249 milyon kez ziyaret edilen EBA platformu, dünyada eğitim kategorisinde en çok ziyaret edilen web sitesi olmuştur. Canlı sınıf ve alternatif uygulamaların sisteme entegrasyonu ile EBA'da günlük yaklaşık 3 milyon ders yapabilme kapasitesi bulunuyor.

Her ülkenin EBA benzeri siteleri var ancak dünyada öğretmen ve öğrencilerin en fazla kullandığı site EBA. Bu sayı uluslararası kuruluşların verisidir. Yine veriye dayalı olarak söylüyorum: dünyada sadece 4 ülke öğretim kademeleri için 3 ayrı TV kanalı kurabildi. Bunlardan biri Türkiye.

Salgın döneminde topluma verilen hizmet kalitesi için geçtiğimiz haftalarda Çağrı Merkezimiz dünya ikinciliği ödülünü aldı. Yapay zekâ destekli sanal robotumuz EBA Asistan ise dünya birinciliği ödülü aldı. EBA Asistan halen dünyanın en fazla kullanılan sanal asistanları arasında yer alıyor.

Sunduğumuz tüm bu eğitim hizmetlerine adil erişim için de yoğun şekilde çalışıyoruz. Bilgisayar ve internet erişimi konusunda desteğe ihtiyacı olan öğrencilerimiz için Türkiye genelinde 13.900 salon, 162 mobil EBA Destek Noktası oluşturduk. EBA Destek Noktalarımızın sayıları hızla artmaya devam ediyor. Öğrencilerimiz ve velilerimiz kendilerine en yakın noktaya ebadesteknoktasi.meb.gov.tr adresinden anında ulaşabiliyor.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, ihtiyaç sahibi olan öğrencilerimizin uzaktan eğitim sürecindeki tablet ve bilgisayar gereksinimleri karşılanmaktadır. Şimdiye kadar Bakanlığımız tarafından 150 bin civarında tablet dağıtıldı. Bu kapsamdaki çalışmalarımız devam ediyor. 21 Aralık tarihine kadar 200 bin tablet daha dağıtılacak ve 2021 Ocak ortasına kadar ilave 300 bin internet bağlantılı tablet daha dağıtılacak. İhtiyaç sahibi öğrenciler arasından; ailesinin gelir düzeyi, eğitim çağındaki kardeş sayısı, yüz yüze eğitime devam etme durumu, özel eğitim gereksinim halleri gibi hususlarda resmî veriler üzerinden yaptığımız sıralamalar doğrultusunda dağıtımlara imkânlar ölçüsünde devam edilecek.

Ayrıca yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, kamu ve özel sektör kuruluşları ile sivil inisiyatifler tarafından sunulan aynı ve nakdi bilgisayar desteklerinin de öğrencilere hızla ulaşabilmesi için aynı stratejiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim sistemimizin başarısı; büyük ölçüde öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin mesleki yeterlilikleri ve adanmışlıklarına bağlı olduğuna inanıyoruz. Bu Türk eğitim tarihinin en kapsamlı öğretmen eğitimi çalışmasını başlattık. Öğretmenlerimiz için oluşturduğumuz bu yeni mesleki gelişim sürecinde; fen eğitiminden matematikte yeni eğilimlere, drama eğitiminden masal anlatıcılığına, müze eğitiminden afet eğitimine, bilgi işlemsel düşünme eğitiminden Türkçenin doğru kullanımı ve diksiyon eğitimine, rehberlik eğitiminden teknoloji eğitimlerine kadar birçok alanda ulusal, uluslararası akredite sertifikalı etkinlik ve uygulama temelli eğitimler gerçekleştirdik.

Her fırsatta ifade ediyorum. Uzaktan eğitimde öğretmenlik yapmak yüz yüze eğitimde öğretmenlik yapmaktan çok daha zordur. Bu vesileyle her gün ekran başına geçip öğrencilerinin eğitimi için çabalayan, evinin her yanını sınıfa çeviren öğretmenlerimize sizlerin huzurunda bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan 974 bin 837 öğretmenimiz bulunmaktadır. Hükûmetlerimiz döneminde atanan öğretmen sayımız, mevcut resmî öğretmen sayısının %71'ine karşılık gelmektedir. Bu aynı zamanda genç bir öğretmen kadrosuna sahip olduğumuzu gösterir. Nitekim 40 yaş ve altındaki öğretmen sayımız toplam öğretmen sayımızın %62'sine tekabül etmektedir.

Bu süre içinde öğretmen başına düşen öğrenci sayımız; ilköğretimde 28'den 16'ya, ortaöğretimde de 18'den 11'e düşmüştür. Ülkemizin tüm coğrafi bölgelerindeki öğretmen doluluk oranları birbirine yakın bir seviyeye yükseltilmiştir. Norm kadro doluluk oranları Doğu Anadolu Bölgesi'nde %95, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde %93, ülke genelinde ise %92 seviyesindedir.

Öğretmenlerimizin mali ve sosyal haklarında önemli iyileştirmeler yapılmış ve 01.07.2020 tarihi itibarıyla Bakanlığımız bünyesinde göreve başlayan 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 4.369 TL, ek ders ücretinin saati net 18,22 TL olmuştur.

Ayrıca tüm öğretmenlere, her eğitim öğretim yılı başında yeni eğitim yılına hazırlık ödeneği verilmektedir. Bu yıl öğretmenlerimize 1.210 TL ödenmiştir.

Bakanlığımızın üst yönetimine ilişkin hizmetler, yardımcı hizmetler, hukuki danışmanlık ve muhakemat hizmetleri, insan kaynakları yönetimi, idari ve mali hizmetler, danışma ve denetim faaliyetlerini içeren 2021 yılı bütçemizin Yönetim ve Destek Programına 11 milyar 325 milyon 177 bin TL kaynak ayrılmıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bakanlığımız, 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde veriye dayalı yönetim anlayışını benimsemiş; bu anlayıştan hareketle, Bakanlığımıza ait olan “konum, imar planı, mülkiyet, tapu, yüz ölçüm, bina temel bilgileri, okul türü, fotoğraflar” gibi bütün taşınmaz bilgileri; Coğrafi Bilgi Sistemi ile elektronik ortama taşınarak Bakanlık bilgi sistemlerinin konumsal altyapısı oluşturulmuştur. Bu kapsamda 43 bin 235 eğitim alanı, 183 bin

811 eğitim parseli, 45 bin 093 kampüs, 132 bin 500 bina kayıt altına alınmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi ile planlanması, izlenmesi, denetlenmesi çok daha kolay ve sağlıklı hale getirilen eğitim altyapımızı, derslik başına düşen öğrenci sayısını azaltmak ve ikili öğretime son vererek tüm okullarımızda tam gün eğitim ve öğretime geçmek hedefleri doğrultusunda güçlendiriyoruz.

Bu çerçevede 2003 yılından bugüne kadar, 53 bin 601 adedi hayırseverler tarafından olmak üzere toplam 336 bin 355 adet yeni dersliğin yapımı tamamlanarak eğitim ve öğretimin hizmetine sunulmuştur. Bütün bu çalışmalar sonrasında derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 36'dan 24'e, ortaöğretimde ise 30'dan 19'a düşmüştür.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Sadece bilen değil yapabilen çocuklar yetiştirmek için okullarımızda Tasarım Beceri Atölyeleri oluşturduk. Çocuklarımız okullarda aldıkları akademik bilgileri atölye ortamlarında üretime dönüştürebilsin diye bu atölyeleri oluşturuyoruz. Çünkü çocuklarımızın gelişiminde düşünce, duygu ve eylem bütünlüğünü sağlamamız gerekli. Atölyelerimizi bilhassa öz kaynakları yetersiz, okul aile bütçeleri sınırlı olan okullarımızda oluşturuyoruz. Çünkü eğitimde adaleti sağlamak için önce bu okullara temas etmemiz gerekli. Okullarımızda robotik, ahşap, seramik, teknoloji, drama, bahçe ve hayvan bakımı gibi alanlar başta olmak üzere 9 bin 479 Tasarım Beceri Atölyesi açmış bulunuyoruz. Hedefimiz okullarımıza 100 bin Tasarım Beceri Atölyesi kurulmasıdır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Öğrenme süreçlerinin teknolojik altyapıyla desteklenmesi için bugüne kadar yarım milyona yakın etkileşimli tahta okullarımıza kurulmuştur. 2020 yılı sonuna kadar yaklaşık 1.350 okul için 26.000 adet etkileşimli tahtanın kurulumu tamamlanacaktır.

15 binden fazla okulda okul içi ağ altyapısı tesis edilerek, bir milyonun üzerinde ağ ucu kurulumu yapılmıştır. Bu kapsamda 13 bin 800 okulumuza VPN hizmeti sağlanmış olup bu hizmet 13 bin 229 okulumuzda aktif olarak kullanılmaktadır. 2021 yılı içerisinde 3 bin 500 okulumuza daha ağ altyapısı kurulması hedeflenmektedir.

2021 yılı içerisinde 23 bin etkileşimli tahta alımı ihalesi yapılması ve yılsonuna kadar bunların kurulumlarının tamamlanması hedeflenmektedir. Yine 2012 yılında kurulumu yapılan ve 1. Faz olarak tanımlanan 20 bin etkileşimli tahtanın donanım iyileştirmesi çalışması yapılacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Meslekî ve teknik eğitimin beşerî, mali, fiziki ve teknolojik altyapısı ile yönetim ve organizasyonunu daha da iyileştirmek adına önemli adımlar atmaya devam ediyoruz.

Sektörlerle kapsamlı ve güçlü iş birlikleri kurduk. Müfredatı ulusal meslek standartları ile uyumlu hale getirdik. Mesleki ve teknik eğitimde kalite güvence sistemi kurduk ve sektör temsilcilerinin aktif katılımlarını sağladık. Sektörlerin güçlü temsilcileri ile birlikte attığımız adımlar kısa sürede sonuç verdi. Mesleki ve teknik eğitimi tercih edip bu okullara yerleşen öğrenci sayısı %63 arttı. Meslek, alan ve atölye öğretmenlerimize

yönelik iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerinde öğretmenlerimizin %85'ine eğitim imkânı sağladık. Ayrıca %1'lik başarı diliminden öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu lise sayımız giderek artmaktadır.

Eğitim-üretim-istihdam ilişkisini güçlendirmek için dış paydaşların da katılımıyla teknolojik altyapısı güçlendirilmiş yerli ve millî altyapıya sahip 40 Ar-Ge merkezi 20 ilde kurulmuş ve bu merkezlerin üretim yapacağı ürünler belirlenmiştir. Döner sermaye işletmeleri aracılığıyla öğrenciler, sektörün talep ettiği becerileri gerçek iş ortamlarında kalıcı ve sağlam bir şekilde kazanarak istihdama hazır bir halde mezun olmaktadır. Bu nedenle mesleki ve teknik ortaöğrenim kurumlarının döner sermaye gelirlerinden alınan %15'lik hazine kesintisi, %1'e düşürülmesiyle döner sermayelerin üretim kapasiteleri artırılarak daha fazla öğrencinin gerçek iş ortamında eğitim almasının önü açılmıştır. Döner sermaye gelirleri bir önceki yıla göre %43 oranında artış göstererek ülke ekonomisine önemli miktarda katkı sağlamıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bizim eğitim kurumlarımızda 3 yaşından 80 yaşına kadar her yaşta öğrencimiz var. Her bir vatandaşımızın hayatı boyunca önce kendisine sonra çevresine faydalı olması için “hayat boyu öğrenme” yaklaşımını benimsedik. İnsanın tekâmülünde her zaman yanında olmalıyız dedik. Bu nedenle hayat boyu öğrenmeyi çok önemsiyoruz. 2007 yılında %1,8 olan hayat boyu öğrenmeye katılım oranımız, %222 oranında artış göstererek 2019 yılı itibarıyla %5,8 oldu.

Türkiye'nin tüm il ve ilçelerinde resmî 995 Halk Eğitim Merkezi ve 24 Olgunlaşma Enstitüsü olmak üzere toplam 1.019 yaygın eğitim kurumumuz bulunmaktadır. Bu kurumlarda 2020 yılı içerisinde 3 milyon 371 bin 603 kursiyerimiz Kasım ayı itibarıyla 73 alanda 3 bin 597 kurs

programını doğrultusunda eğitimler almaktadır. Bununla birlikte 2023 Eğitim Vizyonu'ndan ve günün ihtiyaçlarından hareketle dijital, finans, sağlık, ekoloji ve sosyal medya gibi 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan okuryazarlıklara ilişkin farkındalık ve beceri eğitimlerine yönelik kurs programları düzenlendi.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak ve onlara gerekli şartları ve ortamları hazırlamak amacıyla çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürüyoruz.

COVID-19 salgını nedeniyle eğitim faaliyetlerimizi uzaktan eğitim çalışmaları ile gerçekleştirdiğimiz bu dönemde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimizin de ihtiyaçlarına uygun eğitim içerikleri hazırladık. Özel eğitim okullarına ve kaynaştırma eğitimine devam eden tüm öğrenciler ve velileri için geliştirilen bu eğitim içeriklerini ve etkinlikleri, "zelim Eğitimdeyim" adlı mobil uygulamada topladık.

Ayrıca zel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim süreçlerini eğitim araçlarıyla zenginleştirmek, somutlaştırmak ve öğrencilerin yaparak öğrenmelerini sağlamak amacıyla "zel çocuklara zel Materyaller" projesi kapsamında özel eğitim materyali hazırlama çalışmalarını yürütmekteyiz.

Ülkemizin stratejik alanlarına esas olmak üzere bilim, kültür, sanat, sanayi ve teknolojiye yüksek bir akademik düzey hedefiyle ülkemize katma değer oluşturma yolunda büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız devam etmektedir. Bu kapsamda 2020 yılında 17 bilim ve sanat merkezini öğrencilerimizin hizmetine sunduk.

Toplamda 183 bilim ve sanat merkezimizde 62 bin 9 özel yetenekli öğrencimiz bu eğitim hizmetinden yararlanmaktadır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bakanlık olarak özellikle engelli vatandaşlarımızın eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilmeleri öncelik verdiğimiz konulardan biridir.

Görme, işitme, zihinsel, bedensel yetersizliği olan bireyler ile dil ve konuşma, özel öğrenme güçlüğü, otizm spektrum bozukluğu olan bireylerden özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderleri Bakanlığımız tarafından karşılanmaktadır.

2021 yılı bütçemizde Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim Programı'na 7 milyar 568 milyon 630 bin TL kaynak ayrılmıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

2020-2021 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla örgün eğitimin tüm kademelerinde toplam 14 bin 466 özel okul bulunmaktadır. 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Açık Öğretim öğrencileri hariç tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı %8,8'dir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında özel okullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik eğitim ve öğretim desteği uygulamasını kademeli olarak kaldırma kararı aldığımız için 2019-2020 ve 2020-2021

dönemlerinde eğitim ve öğretim desteği kapsamına yeni öğrenci dâhil edilmemiştir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim sürecinin önemli boyutlarından biri de hiç şüphesiz ki ölçme ve değerlendirmedir. Bakanlık olarak ölçme ve değerlendirme çalışmalarımızın ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ne sahip olması için adım attık ve her iki belgeyi de aldık.

Çocuklarımızın izlenmesi, değerlendirilmesi, yönlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla her çocuk için bir e-portfolio oluşturduk. Çocuklarımızın kaygıdan uzak olarak kendilerini tanımları için oluşturduğumuz e-portfolio uygulamamızla öğrencilerimizin erken çocukluktan lise mezuniyetine kadar farklı alanlarda yapmış oldukları çalışmalara ulaşıyor, öğrencinin ilgi ve merakını yıllara yayılan bir süreçle izliyor, bir sonraki eğitim kademesi için tercihlerinin bu veriye göre yapılmasını sağlıyoruz.

Tüm alanlarda ve eğitim kademelerinde, öğrencilerimizin her düzeydeki yeterliliklerinin belirlenmesi, izlenmesi ve desteklenmesi amacıyla etkin bir ölçme ve değerlendirme sistemi uygulanabilmesi için 2021 yılı bütçemizde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Programına 69 milyon 132 bin TL kaynak ayrılmıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

2021 yılı bütçemizde Uluslararası Eğitim İş Birlikleri ve Yurtdışı Eğitim Programına 1 milyar 645 milyon 282 bin TL kaynak ayrılmıştır.

Ayrıca yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim çağındaki çocuklarının ülkemizle bağlarını korumak, Türkçeye ve Türk Kültürüne dair eğitim ihtiyaçlarını karşılamak da bizim için çok önemli. Bu amaç doğrultusunda 61 ülkede toplam 89 temsilciliğimiz; yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın çocuklarının devam ettiği 2'si Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi (TÖMER) olmak üzere toplam 65 okul ve kurumumuzla yurt dışında eğitim ve öğretim faaliyetlerimize devam ediyoruz.

Bu hedeflere ulaşmak amacıyla 2020 yılında Bakanlığımıza ihdas edilen temsilciliklerimizden Kuveyt, Kuala Lumpur, Belgrad, Pekin, Budapeşte, Seul ve Tunus Büyükelçiliği Eğitim Müşavirlikleri ile Paris ve Edinburg Başkonsolosluğu Eğitim Ataşeliklerinin açılışını gerçekleştirdik.

1416 sayılı Kanun kapsamında ülkemizin yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak amacıyla, Bakanlığımız tarafından üniversiteler ve bazı kamu kurumları adına yurt dışındaki üniversitelere yüksek lisans ve doktora öğrencisi gönderilmektedir.

2020 yılında 503 farklı alanda 1.250 yurt dışı kontenjan açılmış olup, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezinin (ÖSYM) lisans programları tablosundaki 1.123 lisans alanı taranmış ve ilan edilen burs kontenjanlarına 432 farklı lisans alanından mezun olan öğrencilerin başvurabilmesi sağlanmıştır. Şu an 48 farklı ülkede 4.300 öğrencimiz öğrenim görmektedir.

Bilindiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına; yurt dışında insanlığın ortak birikim ve değerlerini esas alarak örgün ve yaygın eğitim hizmetleri vermek amacıyla 2016 yılında Türkiye Maarif Vakfını kurduk. Bugün itibarıyla Türkiye Maarif Vakfı; 104 ÷lke ile resmî temas sağlamış, 67 ÷lkede faaliyet göstererek 52 ÷lkede temsilcilik açmıştır. Vakıf, 42 ÷lkede 11 eğitim merkezi, 1 üniversite, 328 okul ve 42 yurt ile eğitim öğretim hizmetlerini sürdürmektedir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Sayıştay Başkanlığınca hesap verme sorumluluğu çerçevesinde gerçekteştirilen denetimleri, Bakanlığımızdaki eksikliklerin gör÷lmesi ve gör÷len bu eksikliklerin giderilmesi açısından bir fırsat olarak değerlendiriyoruz.

Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgular, Bakanlığımız tarafından detaylı bir şekilde incelenmektedir. Eğitim alanının teknik bazı ayrıntılar karışıklığa yer vermemek için uzmanlar nezdinde istışare edilmektedir. Bulgularda belirtilen sorunların çözümlü için sunulan öneriler dikkate alınmakta ve benzer sorunların yaşanmaması için de gerekli tedbirler oluşturulmaktadır.

Nitekim Sayıştay Denetim Raporlarında yer alan;

"Muhasebe Birimi Dışında, Yetkisiz Kişiler Tarafından Bankalarda Hesap Açılması, Bu Hesaplarda İzlenen Gelir ve Giderlerin Bakanlığın Muhasebe Sistemine ve Yönetim Dönemi Hesabına Dâhil Edilmemesi"
bulgusu ve

“Bakanlık Bütçesine Dâhil Edilmesi Gereken Gelir ve Giderlerin Bakanlıkça Çıkarılan Yönetmelik, Yönerge ve Esaslara Dayanılarak Özel Hesaplar Şeklinde Yönetilmesi” başlıklı bulgusuna ilişkin;

Bakanlığımız Teftiş Kurulu Başkanlığınca, gerekli inceleme ve soruşturmalar sonucunda oluşturulan İnceleme Raporu’nda belirtilen tespitler doğrultusunda; okul ve kurumlar adına tüm bankalarda açık bulunan hesapların bağlı buldukları millî eğitim müdürlüklerince tespit edilmesi, yasal dayanağı bulunmayan hesapların kapatılarak hazineye gelir kaydedilmesi ve özel hesapların yürürlükte bulunan mali mevzuat hükümleri kapsamında amacına uygun kullanımı sağlanmıştır.

Ayrıca 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan;

“Şirketler ile Yapılan Protokollerden Elde Edilen Gelirler ile Bu Gelirlerden Yapılan Harcamaların Bakanlık Bütçesine Dâhil Edilmemesi” başlıklı bulguya ilişkin 08.06.2020 tarihli ve 7591309 sayılı Onay ile MEB Logolu Kredi Kartları hesabı üzerinden gerçekleşecek iş ve işlemlerin disipline edilmesi sağlanmıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

2019 yılı Bakanlığımız Kesin Hesap verilerinden de kısaca bahsetmek isterim.

Bakanlığımıza 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 113 milyar 813 milyon 13 bin TL ödenek tahsis edilmiştir. 2019 yılsonu itibarıyla;

- 81 milyar 751 milyon 605 bin 115 TL'si personel giderleri,
- 12 milyar 881 milyon 849 bin 198 TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet giderleri,
- 12 milyar 617 milyon 180 bin 828 TL'si mal ve hizmet alım giderleri,
- 3 milyar 604 milyon 387 bin 363 TL'si cari giderler,
- 7 milyar 278 milyon 837 bin 865 TL'si sermaye giderleri,
- 21 milyon 952 bin TL'si sermaye transferleri olmak üzere toplam 118 milyar 155 milyon 812 bin 370 TL harcama yapılmıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 129'u devlet, 74'ü vakıf olmak üzere 203'e ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumumuz mevcuttur. 2019-2020 eğitim ve öğretim döneminde öğrenci sayımız 7 milyon 940 bin 133'e ulaşmıştır. Öğretim elemanı sayımız ise 174 bin 494 olup bunun 86 bin 176'sı öğretim üyesidir.

Ülkemizin sürdürülebilir kalkınma süreçlerine ciddi katkılar sağlayan yapısal değişim niteliğindeki “Miyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşma Projesi” ile üniversitelerimizi belirli alanlarda marka yapma çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu kapsamda araştırma ve aday araştırma üniversiteleri, bölgesel kalkınma odaklı üniversiteler, tematik üniversiteler ve mesleki uygulama ağırlıklı üniversitelerden oluşan tek tip üniversite yerine çoğulcu anlayışa uygun, çeşitlilik esaslı bir yapılanmayı hayata geçirdik.

Yükseköğretim sistemimizdeki kalite güvencesi mekanizmalarının oluşturulması ve etkin işleyişlerinin sağlanması amacıyla; referans alınacak ilkeler, kalite göstergeleri ve bunlara ilişkin süreçlerden oluşan “Ulusal Kalite Güvence Sistemi”ni geliştirdik. Ayrıca yükseköğretim kurumları tarafından yıllık olarak hazırlanan kurum iç değerlendirme raporları ile kurumların sahip olduğu iç kalite güvence sistemlerinin değerlendirilmesini sağladık. Yükseköğretim kalite güvence sistemine ilişkin konularda YÖK, Mesleki Yeterlilikler Kurumu, uluslararası kalite güvencesi ajansları, yükseköğretim kurumları gibi kurum, kurul ve kuruluşlarla iş birliği içinde çalışmalarımıza devam ediyoruz. Ayrıca doktoralı insan kaynağının artırılması ve aynı zamanda disiplinler arası iş birliklerinin güçlendirilmesi amacıyla, YÖK 100/2000 Doktora Bursu projesi kapsamındaki çalışmalarımıza kararlılıkla devam ediyoruz.

Bununla birlikte 2020-2021 akademik yılının ikinci döneminden itibaren iki önemli projeyi daha hayata geçiriyoruz. Bu projelerden biri olan “YÖK Anadolu Projesi” ile Anadolu’daki yeni gelişen üniversiteleri nispeten daha gelişmiş üniversitelerle eşleştirerek eksiklerin hızla giderilmesini hedefliyoruz. Diğer Projemiz YÖK Sanal Laboratuvar Projesi’yle de genel kimya ve fizik laboratuvarı derslerini sanal ortamda gerçekleştirebileceğiz.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bütçe görüşmelerimiz kapsamında değineceğim son husus, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığımızın (ÖSYM) çalışmalarıdır.

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından biridir. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmektedir. Bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemekte ve hizmet kalitesini günden güne artırmaktadır. ÖSYM, sınav hizmetleri süreçlerinde “ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi” ve “ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi” belgelerini almaya hak kazanmıştır.

2020 yılı içinde ÖSYM bünyesinde bugüne kadar 188 sınav koordinatörlüğü aracılığıyla yaklaşık 10 milyon 680 bin adayın katıldığı 11’i elektronik sınav olmak üzere 40 sınav gerçekleştirilmiştir. Bu sınavlarda engeli veya sağlık sorunu olan yaklaşık 29 bin 800 aday sağlık durumlarına uygun özel koşullarda sınava alınmıştır. Bugüne kadar yapılan sınavlarda şehit eşi, şehit çocuğu, gazi, gazi eşi ile gazi çocuklarından yaklaşık 45 bin adaya ücretsiz sınav başvurusu, tercih ve yerleştirme hizmeti verilmiştir.

Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,

Bu kapsamda eğitim alanında gerçekleştireceğimiz faaliyetler için;

- 103 milyar 376 milyon 777 bin TL'si personel giderleri,
- 16 milyar 348 milyon 832 bin TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri,
- 11 milyar 656 milyon 741 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar,
- 4 milyar 199 milyon 31 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler,
- 11 milyar 301 milyon 160 bin TL'si sermaye giderleri,
- 37 milyon 693 bin TL'si sermaye transferleri olmak üzere toplam 146 milyar 920 milyon 234 bin TL Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine tahsis edilmiştir.

Ayrıca;

- 45 milyar 395 milyon 788 bin TL'si Yüksek Öğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelerin bütçesi,
- 643 milyon 549 bin TL'si Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçesi,
- 19 milyar 33 milyon 585 bin TL'si Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu bütçesi olmak üzere toplam eğitim bütçemiz 211 milyar 993 milyon 156 bin TL olarak öngörülmüştür.

Bunların yanında ilköğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı giderleri, taşınmalı ilköğretim/ortaöğretim uygulaması kapsamında öğle yemeği giderleri ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin taşıma giderleri için toplam 2 milyar 957 milyon TL kaynak da Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim, ülkemizin yarınını şekillendiren en mühim unsurdur ve insana dair yapılacak yatırımların en değerlisidir. Hükümetimiz bu bilinçle hareket etmekte, eğitim alanına yönelik yatırımlarını bilimsel ve pedagojik gelişmelere koşut bir şekilde sürdürmektedir.

Millî Eğitim Bakanı olarak şahsım, eğitim camiamız ve milletimiz adına; Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN başta olmak üzere bu sürece katkısı olan ve bize destek veren herkese teşekkür ediyorum. Eğitimin ortak memleket meselesi olarak kabul edilmesi ve bu desteğin sürdürülmesi önemlidir. Genel Kurulumuzun da bu desteği sağlayacağına olan inancım tamdır. Vereceğiniz destek için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı 2021 yılı bütçesinin eğitim ailemize, öğretmenlerimize, öğrencilerimize, velilerimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum; muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ziya SELÇUK
Millî Eğitim Bakanı

1.1. Yönetim ve Organizasyon

Bakanlığımızın sahip olduğu kurumsal yapı ve kapasitenin etkin bir şekilde kullanılması için planlama, koordinasyon, izleme ve değerlendirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Bakanlık görev alanına giren konularla ilgili bilgi, süreç, veri ve istatistikleri bütünsel bir yaklaşımla ele alan coğrafi bilgi sistemi ile entegre bir yönetim bilgi sistemi kurulumu çalışmaları tamamlanmıştır.

Vatandaşların hizmetlere doğru yerden eksiksiz belgelerle başvurmasının sağlanması, ortak hizmetlerin tüm birimlerde aynı şekilde sunulmasının sağlanması, gereksiz yazışmaların kaldırılması, başvurularda istenen belgelerin azaltılması, vatandaşlara başvurularının sonuçlanma süresinin bildirilmesi amacıyla hizmetler e-Devlet ortamına aktarılmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı hizmet standartları, Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinesinde tamamlanarak Bakanlığımız internet sayfasında yayımlanmış ve görünürlüğü sağlanmıştır.

Kurumların ve/veya birimlerin hiyerarşik yapılarında meydana gelen değişikliklere uygun olarak yazışma kodlarındaki değişimi önlemek ve veri bütünlüğünü sağlamak amacıyla idari birim kimlik kodu uygulamasına geçilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından 74.460 idari birim kimlik kodu üretilmiştir.

5018 sayılı Kanun gereğince idare tarafından hazırlanan ve geliştirilen iç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğine güvence vermek üzere, söz konusu yasa ve yönetmelikte öngörülen sistem denetimi, mali denetim, uygunluk denetimi ve bilgi teknolojileri denetim görevleri İç Denetim Birimi Başkanlığının yetki ve sorumluluğunda yürütülmektedir.

Eğitim hizmetlerinin vatandaşlarımıza; etkili, kaliteli, hızlı, ekonomik ve hesap verebilir nitelikte sunulması çağdaş yönetim anlayışının bir gereğidir. Temel insan haklarından biri olan eğitim hakkının vatandaşların memnuniyetini ve yararını esas alan bir yaklaşımla kullanılması bizim için vazgeçilmez bir öneme sahiptir.

Bütün boyutlarında insan unsurunun ön planda olduğu, girdisi ve çıktısı insan olan eğitim, ulusal hedeflere ulaşmanın, tüm alanlarda gelişme sağlamanın ve toplumsal adaletin vazgeçilmez bir unsurudur. Eğitimin temel amacı, bilgi ve becerinin bir parçası olmak suretiyle, insanın kişisel ve mesleki gelişimine yardımcı olmaktır. Bir nesil yetiştirmenin, bir medeniyet inşa etmek olduğu gerçeğinden hareketle; inisiyatif alan, eleştirel düşünen, iletişim becerisi yüksek, girişimci, yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmek toplumsal kalkınmanın en önemli dinamiğini oluşturmaktadır.

Örgütlerin yaşaması ve gelişmesi için temel koşul, kaynakların etkin, verimli ve yararlı bir şekilde kullanılmasıdır. Bu kaynakların öğretimin kalitesine etki eden yönlerinin eleştirel bir yaklaşımla analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi denetimle mümkün olmakta ve bu durum denetim faaliyetlerinin eğitim sistemi üzerindeki önemini artırmaktadır.

Bilgi toplumunda meydana gelen hızlı değişimler, eğitim sistemlerinin kendilerini sürekli olarak yenilemelerini zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, Bakanlığımızın denetimi altında yürütülen eğitim faaliyetlerinin; Anayasa, yasalar, kalkınma planları ve yıllık programlarda belirlenen temel ilkeler doğrultusunda sürdürülmesi ve Bakanlığımızın önemli bir fonksiyonu olan denetim sistemiyle; eğitim hizmetlerindeki olası hataların giderilmesi, eksikliklerin tamamlanması ve hizmet sunumunda arzu edilen kalite düzeyinin yakalanması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda yol gösterici ve önleyici rehberliği öne çıkararak düzeltmeyi, iyileştirmeyi ve geliştirmeyi esas alan denetim hizmetleri Bakanlık maarif müfettişlerimizce yürütölmektedir. Denetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve standart bir yapının oluşturulabilmesi amacıyla okul ve kurum türleri bazında denetim rehberleri hazırlanmıştır. Hazırlanan denetim rehberleri, mevzuat değişiklikleri ile paydaşlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmektedir. Bununla birlikte, eğitim ve yönetim alanında dünyada yaşanan yenilik ve gelişmeler doğrultusunda “Bakanlık Maarif Müfettişleri Görev Standartları” belirlenmiş olup, kişisel ve kurumsal gelişimin sürekliliğini sağlamak amacıyla ihtiyaç ve taleplere göre de eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Ayrıca etkili bir denetim için teftiş ve rehberlik alanında ulusal ve uluslararası düzeyde proje çalışmaları yapılmaktadır.

Rehberlik ve denetim hizmetlerinin çağdaş dünyada meydana gelen gelişmelere uyarlanmasına yönelik arayışımız devam etmektedir. Bu bağlamda okul ve kurumların kuruluş amaçlarına uygun olarak faaliyetlerini daha etkili, ekonomik ve verimli olarak sürdürebilmeleri ve her birinin kendi koşulları içerisinde bir bütün olarak değerlendirilmeleri için kurum tabanlı rehberlik, denetim, izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS) üzerinde çalışan bu yapı, bütün kurumların tür, özellik ve değerkenlerini dikkate alarak öz denetim ve öz değerlendirme yapmalarına olanak sağlayan modüler bir sistemden oluşmaktadır. Ayrıca, denetimi yapılan okullarda; denetim sonrası getirilen önerilerin gerçekteşme durumu ile okul paydaşlarından veli ve öğrencilerin okulda sunulan hizmetlere ilişkin memnuniyet düzeyinin belirlemesine yönelik sahada izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürütölmektedir.

Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak için Bakanlık teşkilatı ve personeli ile ilgili inceleme, soruŐturma, n inceleme ve suç duyurularına ilişkin iş ve işlemler, disiplin hukuku genel ilkeleri çerçevesinde Bakanlık maarif müfettiŐleri ile muhakkikler tarafından yürütülmekte olup, mevzuata aykırı fiil ve hallerle ilgili idarece gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik önerilerde bulunulmaktadır.

İnceleme, soruŐturma ve ön inceleme hizmetlerinin süreç ve sonuçlarının etkin bir Şekilde izlenmesi ve dönemsel değerlendirilmesi ile soruŐturma görevlerinin objektif ve sistematik olarak yönetilmesi ana bileŐenlerinden oluşan; bireysel, kurumsal ve politika geliştirmeye katkı sağlayacak nitelikte veri/rapor üretebilen “e-soruŐturma” modülü aktif olarak kullanılmaktadır.

Yapılan bu çalışmalarla birlikte, 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde; denetim sistemimizin kurumsal rehberlik ile inceleme, araştırma ve soruŐturma bileŐenlerinin ayrılarak, okul gelişimine yönelik kurumsal rehberliğin özel bir uzmanlık alanı olarak yapılandırılması ve denetim çalışmalarının kurumu geliştirme amaçlı rehberlik boyutunun ön plana çıkarılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, Bakanlık maarif müfettiŐlerinin araştırma, inceleme ve soruŐturma görevlerinin yanında; yerinde yaptıkları yapılandırılmış gözlemler, veri toplama araçları ve paydaş görüşleri ile elde ettikleri bulgularla oluŐturdukları analiz raporlarının gelişim odaklı tüm paydaşlarla paylaşılması ve raporların gelişimsel veri olarak kullanılması sağlanacaktır.

1.2. İnsan Kaynağı

Kurumlarda insan kaynaklarını, örgütün amaçları doğrultusunda en verimli Şekilde kullanmak, insan kaynağının i ve dış gelişmelere uygun olarak etkin bir Şekilde planlanmasını, geliştirilmesini ve değerlendirilmesini gerektirmektedir.

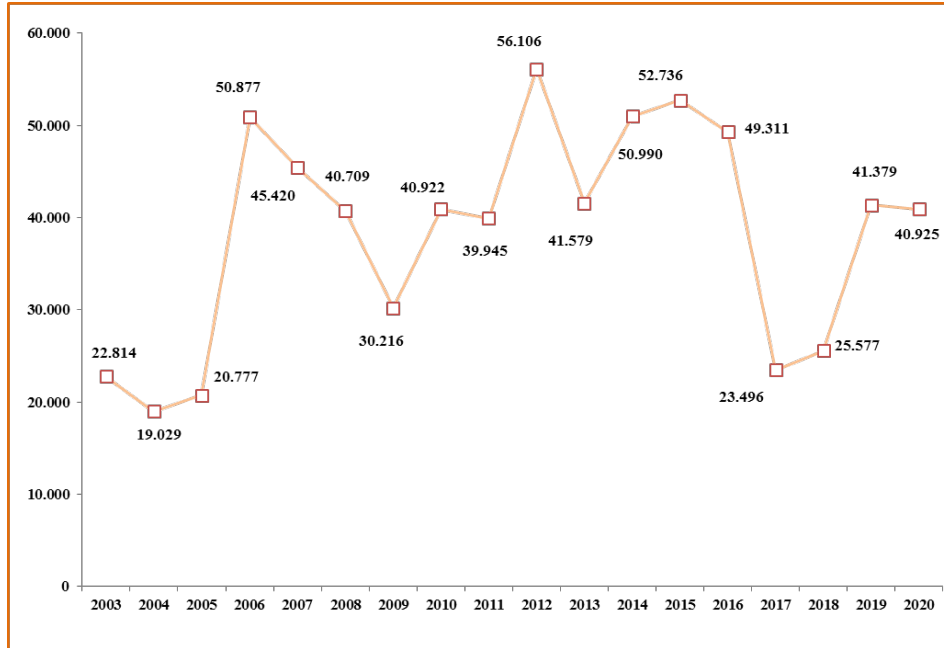
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı

Kurumsal amaçlara ulaşmak amacıyla kurumun yapı ve stratejisiyle tutarlı iş gücünün bulunması, seçilmesi, eğitilmesi ve değerlendirilmesine yönelik etkinlikler bütünü olarak tanımlanan insan kaynakları yönetimi Bakanlığımızın önemle üzerinde durduğu temel süreçlerden biridir.

1.2.1.1. Öğretmen İstihdamı

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında 118.558 sözleşmeli statüde olmak üzere toplam 974.837 öğretmen görev yapmaktadır. 2003 ile 2020 yılları arasında 692.808 öğretmen ataması gerçekleştirilmiştir.

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2020)

Not: Eylül 2020 tarihi itibarıyla

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2020)

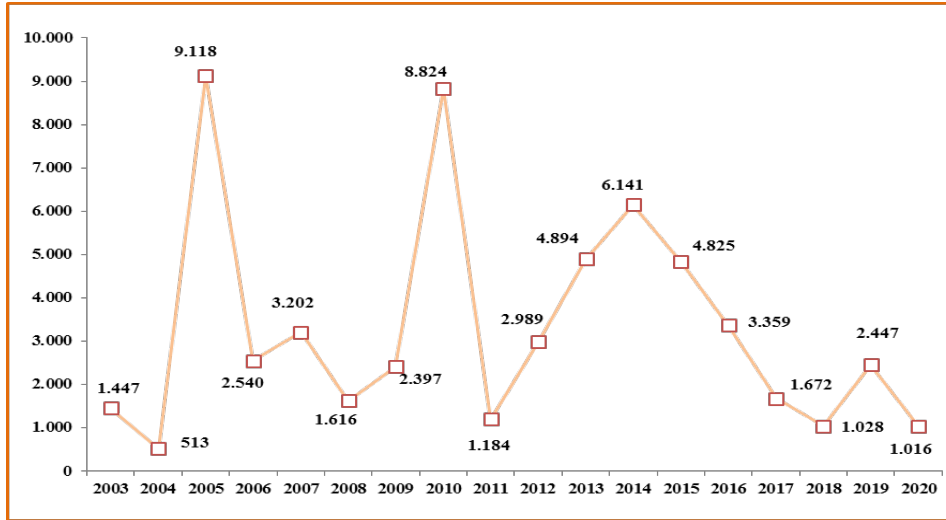
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	
Eğitim Kurumu Yöneticisi	87.741
Kadrolu Öğretmen (657 4/A)	768.538
Sözleşmeli Öğretmen	118.558
Toplam Personel Sayısı	974.837

Not: Eylül 2020 tarihi itibarıyla

1.2.1.2. Öğretmen Dışındaki Personel İstihdamı

Öğretmen dışındaki hizmet sınıflarında görev yapan personel sayısı 80.886'dır. 2020 yılında istihdamı sağlanan öğretmen dışındaki personel sayısı 1.016'dır. Atama biçimlerine göre dağılımlar incelendiğinde atananların tamamına yakını sosyal nitelikli atamalar kapsamında değerlendirilen engelli, şehit ve gazi yakını, korunmaya muhtaç çocuk statüsündeki personelden oluşmaktadır.

Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2020)

Not: Eylül 2020 tarihi itibarıyla

Bilim ve teknolojideki gelişmeler her meslekte yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeyi ve çalışanların bu konularda yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bilgi toplumunda kurumlar; çalışanlarında karmaşık kurum içi ve dışı ilişkileri kavrayabilme yeterliliği, etkili takım çalışmasına uyum yeteneği gibi çok yönlü becerilere sahip olma özelliği aramaktadır.

Bunun gerçekleştirilmesinde ise okul ve taşra yöneticileri ile ilgili görev bazlı yeterliliklerin tespit edilmesi, bu tespitler doğrultusunda ihtiyaçların belirlenmesi ve ihtiyaçlara uygun eğitimlerin verilmesi önemli bir rol oynamaktadır.

2013-2020 yıllarına ait öğretmen dışındaki unvanlarda görev yapan personele düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2020)

Yıllar	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Faaliyet Sayısı Toplamı	Katılımcı Sayısı Toplamı
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı		
2013	187	11.201	1.077	45.235	1.264	56.436
2014	124	20.240	704	33.402	828	53.642
2015	249	30.017	11.022	119.963	11.271	149.980
2016	194	19.242	6.184	119.793	6.378	139.035
2017	139	17.216	5.316	125.219	5.455	142.435
2018	134	16.035	6.507	185.630	6.641	201.665
2019	95	8.333	5.032	162.705	5.127	171.038
2020	20	1.235	1.539	36.761	1.559	37.996
Toplam	1.142	123.519	37.381	828.708	38.523	952.227

Not: Eylül 2020 tarihi itibarıyla

1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı

Genç kuşaklara çağın gerektirdiği donanımı kazandırıp yeteneklerini keşfettirip kendilerini geliştirme imkânı sağlayarak onları geleceğe hazırlayan üniversiteler, çağdaş dünyanın vazgeçilmez kurumlarından. Artan önemlerine bağlı olarak üniversitelerin, her yaştan ve kesimden bilgi talep eden insanlara hizmet verebilecek kurumlara dönüşüm süreci hızla devam etmektedir.

Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2020)

Tür	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Üniversite	129	74	4	207
Fakülte	1.446	469		1.915
Yüksekokul	301	101		402
Meslek Yüksek Okulu	908	110	4	1.022
Enstitü	456	169		625
Araştırma Uygulama Merkezi	3.087	782	3	3.872
Bölüm	15.427	3.286	69	18.782
Anabilim Dalı	29.458	3.486		32.944
Bilim Dalı	6.914	601		7.515
Önlisans/Lisans Programı	15.396	7.828	212	23.436
Yüksek Lisans Programı	10.509	2.544		13.053
Doktora Programı	5.052	546		5.598
Sanatta Yeterlilik Programı	126	15		141

Not: Kasım 2020 tarihli <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınan verilerdir. Millî Savunma Üniversitesi ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

Üniversitelerimizde görev yapan akademik personel sayısında yıllara göre büyük artış sağlanmıştır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında toplam öğretim elemanı sayısı 76.090 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında bu sayı 174.494'e ulaşmıştır.

Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2019-2020)

Akademik Görevler	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Profesör	23.960	4.545	9	28.514
Doçent	14.638	2.022	4	16.664
Doktor Öğretim Üyesi	32.664	8.292	42	40.998
Öğretim Görevlisi	30.314	7.072	265	37.651
Araştırma Görevlisi	46.277	4.390	0	50.667
Toplam	147.853	26.321	320	174.494

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2019-2020)

Öğretim Elemanları	Eğitim Öğretim Yılı		Artış Oranı %
	2002-2003	2019-2020	
Profesör	10.187	28.514	179,91
Doçent	5.401	16.664	208,54
Doktor Öğretim Görevlisi	12.621	40.998	224,84
Öğretim Görevlisi	12.371	37.651	204,35
Okutman	5.691	0	
Uzman, Çevirici, EÖPL, Diğer	2.393	0	
Araştırma Görevlisi	27.426	50.667	84,74
TOPLAM	76.090	174.494	129,33

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Uluslararası bilim, teknik ve sanat birikiminden daha fazla yararlanarak ülkemizin gelişimine ivme kazandırabilecek ve ülkemizi ihtiyaç duyulan alanlarda daha ileriye taşıyabilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla yürütülen hareketlilik programları kapsamında yurt dışına daha fazla öğrenci gönderilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Bakanlığımız tarafından yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ve kamu kurumlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun uyarınca yurt dışına öğrenci gönderilmektedir.

Türkiye’de hizmetine ihtiyaç duyulan bilim ve teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik olarak özellikle yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak üzere, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yurt dışı eğitim bursu verilmiştir. Başlangıçta yılda 120 öğrenciye burs verilirken, 1929 yılından 2005 yılına kadar 9.689 öğrenci yurt dışı burslardan yararlanmaya hak kazanmıştır. Başlangıcından bugüne kadar bu burslardan yararlanan öğrenci sayısı 27 bin 842’dir. Bu öğrencilerin 18 bin 153’ü 2002-2020 yılları arasında hükümetlerimiz döneminde bursiyer olarak yurt dışına gönderilmiştir. 2021 yılında yurt dışına gönderilecek öğrenciler için süreç devam etmektedir. 2006 yılında hayata geçirilen “5 Yılda 5 Bin Öğrenci Projesi” ile program ivme kazanmıştır. Görüldüğü gibi Cumhuriyet tarihi boyunca 1416 sayılı Kanun kapsamında verilen yurt dışı yüksek lisans ve doktora burslarının yarısından fazlası son 14 yılda verilen burslardan oluşmaktadır.

Bakanlığımız yurt dışı bursiyerlerimizin şartlarında sürekli iyileştirmeler yapmakta, yaptığı düzenlemelerle öğrencilerimizin imkânlarını artırarak söz konusu bursu daha cazip hâle getirmektedir.

2014 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan değişlikle mecburi hizmet karşılığı yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanacakları hükmü getirilmiştir. Bununla birlikte devlet memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için öngörölmüş olan istifa şartı ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin tamamının memuriyette geçirilmiş sayılarak, bu sürelerin her yılının bir kademe ilerlemesine ve her üç yılının bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirileceği hükmü ilgili Kanun'a eklenmiştir.

Benzer şekilde 2016 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan değişlikle, yurt dışında öğrenim gören öğrencilerin bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarının tedavi giderlerinin karşılanması hükmü, devlet memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için aylıksız izin hakkı, ruh ve beden sağlığından dolayı öğrenime devam etme imkânı bulunmayan öğrencilerden tahsil masraflarının istenmemesi ve bu öğrencilerin mecburi hizmet ile yükümlü tutulmamaları da ilgili Kanun'a eklenmiştir.

2020 YLSY kapsamında ÖSYM'nin lisans programları tablosundaki 1.123 lisans alanı taranmış ve ilan edilen burs kontenjanlarına 503 farklı lisans alanından mezun olan öğrencilerin başvurabilmesi sağlanmışır. Şu an 48 farklı ülkede 4.300 öğrencimiz eğitim görmektedir.

2013 yılından itibaren, dönüşlerinde Bakanlığımız merkez teşkilatında millî eğitim uzmanı olarak çalıştırılmak üzere Bakanlığımız adına yurt dışına burslu öğrenci gönderilmeye başlanmışır. Bu kapsamda; zihinsel engelliler eğitimi, özel yetenekliler eğitimi, eğitim sosyolojisi, eğitimde ölçme ve değerlendirme, eğitim teknolojileri, yabancı dil eğitimi gibi alanlarda yurt dışı lisansüstü bursu sağlanmışır.

1416 sayılı Kanun kapsamındaki burslarda son 10 yılda ülkesine göre değişen miktarlarda %20 ile %70 oranında zam yapılmıştır. Bakanlığımız 2021 yılı bütçesinde yurt dışı burslar için 751.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Yurt dışında lisans ve lisansüstü öğrenim gören bursiyerlere ödenen aylık burs miktarı ülkelere göre değişmekte olup Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2020)

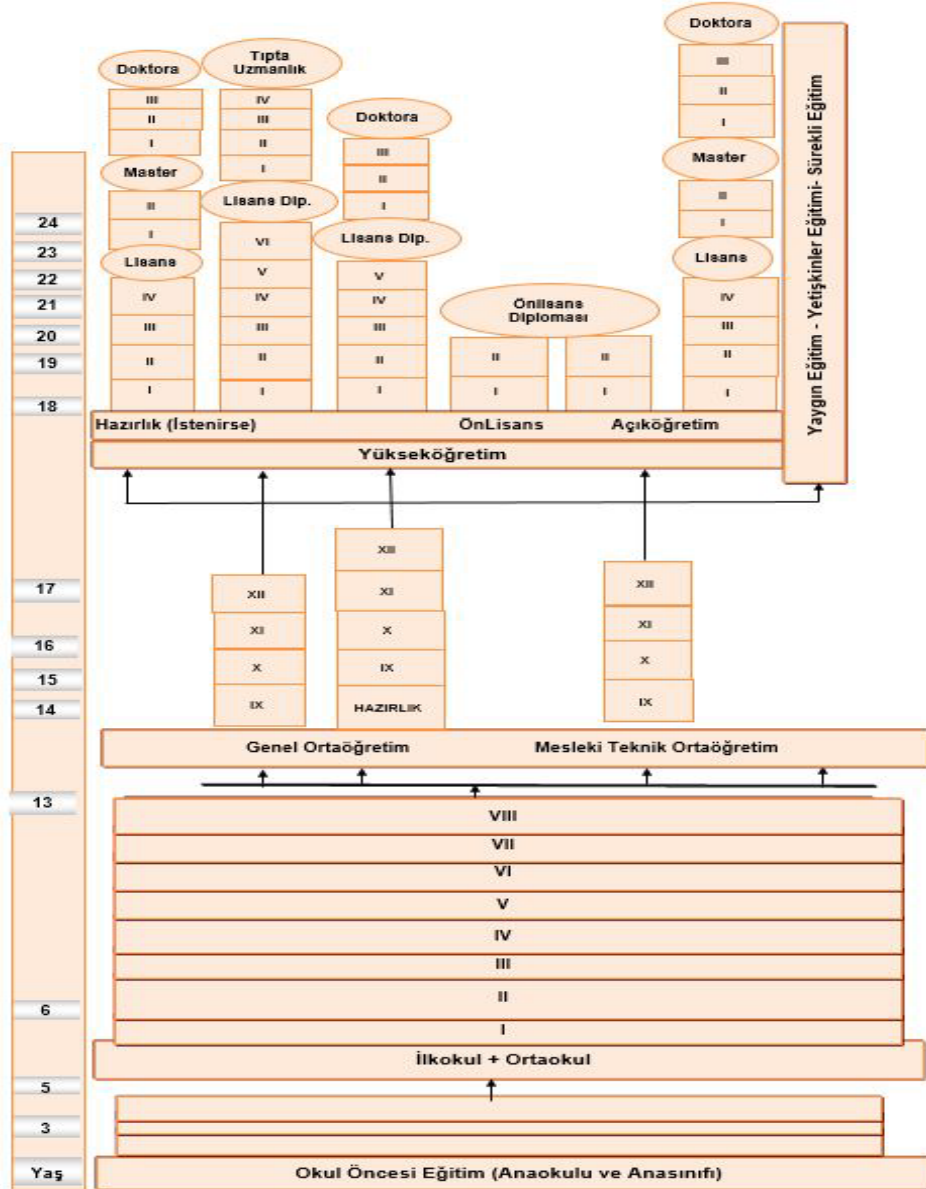
Ülkeler	Aylık Burs Miktarı	
	Lisans Öğrenimi	Lisansüstü Öğrenim
İran	1.120 €	1.250 €
İrlanda	1.520 €	1.680 €
İspanya	1.030 €	1.150 €
İsrail	1.320 €	1.400 €
İsveç	7460 SEK	8340 SEK
İsviçre	2760 CHF	3040 CHF
İtalya	1.030 €	1.150 €
Japonya	187000 JPY	230000 JPY
Kanada	1730 C\$	1870 C\$
Katar	1750 \$	2750 \$
Kırgızistan	770 \$	850\$
Kolombiya	1000 \$	1100 \$
Lübnan	1150 \$	1220 \$
Macaristan	1.030 €	1.150 €
Malezya	1150 \$	1220 \$
Moğolistan	900 \$	1000 \$
Polonya	810 €	900 €
Portekiz	1.030 €	1.150 €
Rusya Federasyonu	1390 \$	1530 \$
Sırbistan	810 €	900 €
Tunus	1.030 €	1.150 €
Ürdün	1270 \$	1340 \$
Yunanistan	810 €	900 €

Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2020) (devamı)

Ülkeler	Aylık Burs Miktarı	
	Lisans Öğrenimi	Lisansüstü Öğrenim
Almanya	1.330 €	1.490 €
Amerika Birleşik Devletleri	1620 \$	1780 \$
Arjantin	1150 \$	1220 \$
Avustralya	1820 \$A	1980 \$A
Avusturya	1.240 €	1.380 €
Azerbaycan	1150 \$	1220 \$
Belçika	1110	1180
Bosna-Hersek	810 €	900 €
Brezilya	1150 \$	1220 \$
Bulgaristan	810 €	900 €
Çek Cumhuriyeti	810 €	900 €
Çin	1150 \$	1220 \$
Endonezya	1150 \$	1220 \$
Fas	1.030 €	1.150 €
Finlandiya	1.100 €	1.160 €
Fransa	1.380 €	1.590 €
Güney Afrika	900 \$	1000 \$
Güney Kore	1280 \$	1350 \$
Gürcistan	900 \$	1000 \$
Hırvatistan	860 €	950 €
Hindistan	1210 \$	1340 \$
Hollanda	1.330 €	1.490 €
İngiltere (Birleşik Krallık)	1080 £	1200 £

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiş olan Türk Millî Eğitim Sistemi, “Örgün Eğitim” ve “Yaygın Eğitim” olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir.

Örgün eğitim; resmî ve özel olarak okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında verilen eğitimi kapsar.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Bireyin gelişiminin en kritik dönemi olarak kabul edilen okul öncesi eğitim hizmetleri ülkemizde resmî, özel anaokulları, anasınıfları ve uygulama sınıflarında yürütülmektedir. İsteğe bağlı bir eğitim kademesi olmasına rağmen resmî okullarda okul öncesi eğitim ücretsizdir.

Okul öncesi eğitimin yaygınlaşması ve kurumsallaşması yönünde yapılan çalışmalar ile 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 5 yaş grubunda net okullaşma oranı bir önceki yıla göre 2,92 puanlık artışla %71,22'ye ulaşılmıştır. 4-5 yaş grubunda ise net okullaşma oranı %52,41'dir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.772 anaokulunda 23.287 öğretmen ve 405.774 öğrenci; bünyesinde anasınıfı bulunan 19.810 okulda 38.717 öğretmen ve 812.973 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır. Hedefimiz her çocuğun zorunlu eğitime başlamadan önce en az bir yıl okul öncesi eğitimi almasıdır.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel 11.485 kurumda toplam 1.629.720 çocuk okul öncesi eğitimi almıştır.

Okul öncesi eğitimde fiziki kapasitenin artırılması için tip projeler çeşitlendirilmiş ve yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Mevcut fiziki mekânların tam kapasite kullanılması sağlanmış ve çeşitli projeler ile anaokulu ve ana sınıfı yapımına hız verilmiştir. Çeşitli nedenlerle kurum temelli modellere erişimde güçlük çeken çocuklar için alternatif hizmet sunum modelleri geliştirilmiştir. Özellikle öğrencinin değil öğretmenin taşınmasını temel alan gezici öğretmen modelinin pilot uygulamasına başlanmıştır. Benzer biçimde çocuk sayısı az olduğu için okul açılmayan, birbirine yakın olan okulsuz yerleşim yerlerinin tek bir merkezde birleştirildiği “Taşıma Merkezi Ana Sınıfı” modelinin de pilot uygulaması devam etmektedir. Çalışan anne ve babanın taleplerini karşılamak için yaz okulları ve çocuk kulüpleri uygulamaları yaygınlaştırılmıştır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere yönelik olarak “MEB Öğretmenler İçin Etkinlik Kitabı” ve bu kurumlara devam eden çocuklara yönelik olarak da “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3” eğitim materyalleri hazırlanmış, öğretmen ve öğrencilere ücretsiz dağıtılmıştır.

Fırsat eşitliği kapsamında özellikle okula erişimi zor olan kırsal yerleşim yerlerinde yaşayan aileler olmak üzere yoksul hane halkı için çocuk gelişimini destekleyici temel materyaller geliştirilmiş olup bu eğitim ve öğretim yılında ailelere dağıtılacak eğitim setleri ile “Benim Oyun Sandığım” uygulaması başlatılmıştır.

Ayrıca 2020 yılı içinde COVID-19 salgını sürecinde okul öncesi eğitim kurumlarının ve okul öncesi çocuklarının gelişiminin desteklenmesi amacıyla yeni içerikler geliştirilmiştir. Bu kapsamda salgın sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlar ile fiziksel egzersiz temalı posterler resmî okul öncesi eğitim kurumlarına gönderilmeye başlanmıştır. Bunun yanında evde bulunan materyaller ile yapılabilecek etkinliklerin yer aldığı “Bir Şeyden Çok Şey” kitapçığı ile çocukların düşünme, hayal etme, merak, yaratıcılık, problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan “İlk Arkadaşım” kitabı ve kalem setlerinden oluşan materyaller

özellikle okula erişimi zor olan kırsal yerleşim yerlerinde yaşayan ailelere dağıtmaya başlanmıştır. Söz konusu materyaller Bakanlığımız web sayfası aracılığıyla herkesin kullanımına açılmıştır.

Bakanlığımız dışında okul öncesi eğitim veren kurumlara eğitim liderliği yapılmış, program geliştirme çalışmalarına destek olunmuştur. Bu kurumlara ait verilerin tek çatı altında toplanarak düzenli olarak izlenmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımız 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan;

- “*Erken çocukluk eğitim hizmeti yaygınlaştırılacaktır*” hedefi kapsamında 5 yaşındaki çocukların zorunlu eğitim kapsamına alınması, kırsal ve düşük yoğunluklu yerleşim bölgelerindeki çocuklar için esnek zamanlı ve alternatif erken çocukluk eğitimi modelleri uygulanması, şartları elverişsiz yerleşim birimlerindeki çocukların beslenme ve araç-gereç ihtiyaçlarının karşılanması, erken çocukluk eğitiminde yoksul hane halkına çocuk gelişimini destekleyici temel materyaller sağlanması ve toplum temelli erken çocukluk hizmetlerinin yayılımı bağlamında *merkezler, atölyeler ve gezici otobüs sınıflarının devreye sokulması*,
- “*Erken çocukluk eğitim hizmetlerine yönelik bütünlük bir sistem oluşturulacak*” hedefi kapsamında resmî ve özel, farklı kurum ve kuruluşların inisiyatifinde yürütülen her yaş grubundaki tüm erken çocukluk eğitim hizmetlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik *ortak kalite standartları oluşturulması, uygulamaların izlenmesi, çocukla ilgili tüm yerel kurum ve kuruluşların harekete geçirilmesi ve tamamlayıcı bir iş birliği çerçevesinin teşvik edilmesi*,
- “*Şartları elverişsiz gruplarda eğitimin niteliğinin artırılması*” hedefi kapsamında farklı kurum ve kuruluşlar ile halk eğitim merkezleri iş birliğinde *anne babalara yönelik çocuk gelişimi ve*

psikolojisi odaklı eğitimlerin yaygınlaştırılması; göçmen, geçici koruma altındaki ve mevsimlik tarım işçisi çocuklarla okulsuz köy ve köy altı yerleşim yerlerindeki çocukların bulunduğu okullarda hızlandırılmış, yoğun ve bir arada yaşamı destekleyici öğretim programları oluşturulması; erken çocukluk eğitiminde özel gereksinimli çocukların uyumunun sağlanması için öğretmen eğitimlerinin verilmesi

çalışmalarına devam edilmektedir.

2.1.2. İlköğretim

Anayasamız başta olmak üzere diğer kanunlarda da belirtildiği üzere; ilköğretim, öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için devlet okullarında mecburi ve parasız olarak verilir. İlköğretim kurumları; 4 yıl süreli ve zorunlu ilkokullar, 4 yıl süreli zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşur.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında resmî 22.808 ilkokulda; 275.733 öğretmen ve 5.005.927 öğrenci, 16.614 ortaokul ve imam hatip ortaokulunda; 5.065.794 öğrenci ve 302 yatılı bölge okulunda 5.757 öğretmen ve 65.637 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

Temel eğitim çağındaki çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla; dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere temel eğitimin tüm kademelerinde; eğitime erişim ve devamların sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Öncelikle kaliteli erken çocukluk eğitim hizmetlerinden başlayarak okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyinde eğitime erişimin sağlanmasının yanı sıra eğitim hizmet kalitesinin artırılması ve toplumsal farkındalık düzeyinin artırılmasına yönelik projeler ve çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda yürütülmüş ve hâlihazırda sürdürülen projelerimizden bazıları şunlardır;

- Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi
- İlköğretim Okullarında Devam Oranlarının Artırılması Projesi
- Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi
- Su Elçileri Projesi
- Romanların Yoğun Olduğu Alanlarda Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi
- Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi
- Mobil Trafik Eğitim Tırı
- Enerjimiz Geleceğe-Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum Projesi
- Gökyüzü Çocukları Projesi
- 365 Gün Teneffüste Sağlık Projesi
- Afet Eğitimi Projesi
- Eczacıbaşı Hijyen Eğitimi Projesi
- UNICEF Hijyen Malzemesi Bağışı
- Güreş Federasyonu Protokolü

Bakanlığımız ile TÜPRAŞ iş birliğinde gerçekleştirilen “Enerjimiz Geleceğe-Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum Projesi” kapsamında mühendisliğe yatkın gençler yetiştirilmesine katkı sağlamak, hızla değişen dünyaya ayak uydurabilen, hayalini üreten ve teknolojiyi üretmek için kullanan nesiller yetiştirmek ve çocuklarımızın nitelikli eğitime erişimini sağlamak için farkındalık oluşturma ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır. TÜPRAŞ rafinerilerinin bulunduğu Batman, Kocaeli, Kırıkkale ve İzmir’de devam eden Proje ile, resmî 30 ortaokulda “Robotik Kodlama, 3 Boyutlu Modelleme, Üretim Beceri” sınıflarının kurularak öğrencilerin tasarım ve üretim yeteneklerinin geliştirilmesi sağlanmıştır. Teknoloji Tasarım, Bilişim Teknolojileri, Görsel Sanatlar branşlarından 250 öğretmene eğitim verilmiş, yaklaşık 11.000 öğrenciye ulaşılmıştır.

COVID-19 sürecinde proje kapsamında kurulan tasarım–beceri atölyelerinin 3D yazıcıları kullanılarak 10.000 adet siperlikli maske üretilmiştir. Üretilen siperlikli maskeler sağlık çalışanlarının kullanması için Kocaeli, İzmir, Batman ve Kırıkkale il sağlık müdürlüklerine teslim edilmiştir.

Resmî ilkokullarda STEM modeline uygun fiziki mekân yapılandırılmasını sağlamak, öğrencilerin çok yönlü gelişimlerini desteklemek, havacılık ve uzay araştırmaları ile ilgili farkındalık oluşturmak, bilgi ve deneyimlerini geliştirecek eğitim süreçlerini planlamak amacıyla Bakanlığımız ile Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TAİ-TUSAŞ) arasında Gökyüzü Çocukları Projesi başlatılmıştır. Proje faaliyetleri kapsamında proje okullarımızda görev alacak öğretmenlerimize eğitim verilmiş ve okullarda STEM sınıfları kurulumları yapılmıştır.

Bakanlığımız ve Bayer Türkiye işbirliği ile resmî ilkokulların bahçelerinde çocuklarımızın oyun oynarken temel sağlık bilgilerini geliştirmek amacıyla “365 Gün Teneffüste Sağlık Projesi” başlatılmıştır. Oyun içerikleri Sağlık Bakanlığının ve uluslararası sağlık kuruluşlarının çocuklar için sağlıklı yaşam programları ve Bakanlığımızın sağlık bilgisi ders müfredatı dikkate alınarak oluşturulmuştur. 365 Gün Teneffüste Sağlık Projesi, 2019-2020 eğitim öğretim yılında 10 ilden (Adana, Ankara, Bursa, Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Samsun, Kahramanmaraş, Erzurum, Ordu) 76 ilkokulun bahçesinde pilot olarak uygulanmıştır.

Bakanlığımız ile Japon Vakfı arasında imzalanan iş birliği anlaşması kapsamında yürütülen Afet Eğitimi Programı kapsamında deprem riski bulunan 10 ilden (Çankırı-Van; Düzce-Erzincan; Afyonkarahisar-Bingöl, Kütahya-Muş ve Balıkesir-Elazığ, Tokat-Tekirdağ) 145 ortaokul öğrencisi ile 29 öğretmene “Afete Hazırlık ve Bilinçlendirme Eğitimi” verilmiştir.

Okul öncesi, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinde trafik bilincinin geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalar kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğüne ait “Mobil Trafik Eğitim Tırı” ile ülke genelinde belirlenen okullarda eğitimler verilmektedir.

Güreş sporunun okullarda yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla Bakanlığımız ile Güreş Federasyonu arasında imzalanan Protokol kapsamında 42 okula güreş spor malzemeleri temin edilecektir.

UNICEF Hijyen Malzemesi Bağışı kapsamında 287 yatılı bölge ortaokuluna bez maske, dezenfektan, hijyen matı, çamaşır suyu ve termometre temini yapılmıştır. Eczacıbaşı Hijyen Eğitimi Projesi kapsamında ise 55 adet yatılı bölge ortaokulunun ıslak zeminleri yenilenmiştir.

“Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi” ile engeli olan çocukların erken çocuklukta kaliteli kapsayıcı eğitim yoluyla sosyal yaşama katılımlarına katkı sağlanması, uzun vadede istihdam edilmesi, ekonomik ve sosyal yaşama erişimlerinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

Ayrıca ulusal düzeyde; öğrencilerimizin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak, sağlıklı beslenme, trafik ve çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını geliştirmek, teknolojiyi etkin kullanmalarını sağlamak amacıyla pek çok proje ve çalışma yürütülmektedir.

Okul Öncesi Eğitime Erişim Modelleri

Okul öncesi eğitime erişimi artırmak için gezici öğretmen sınıfı, gezici sınıf, taşıma merkezi ana sınıfı, yaz eğitimi gibi Bakanlığımızca çeşitli modeller geliştirilmiş ve ilgili mevzuatımızda düzenleme yapılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumu bulunmayan, yeteri kadar çocuk olmadığı için

eğitim kurumu aılamayan, nşfusu az ve dağınık kırsal yerleşim yerlerinde yaz aylarını da kapsayacak şekilde esnek zamanlı, toplum temelli, ücretsiz eğitim veren taşıma merkezi ana sınıfı ve gezici oğretmen sınıfı uygulaması tasarlanmış ve pilot uygulaması yapılmıştır.

Uzaktan ve Yşz Yşze Eğitim

Tşm dşnyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını nedeniyle eğitim ve oğretim faaliyetlerinde hem yşz yşze hem de uzaktan eğitim uygulamalarının birlikte ele alındığı bir sşrece geçilmiştir. Bakanlığımız ve TRT iş birliğinde Tşrke, matematik, fen bilimleri, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, İngilizce vb. derslerde uzaktan eğitim içerikleri kısa zamanda hazırlanmış ve 23 Mart 2020 tarihinden itibaren EBA TV üzerinden yayınlanmaya başlanmıştır. Bununla birlikte sşreten olumsuz etkilenen oğrencilerimizin kaygılarını azaltmaya yşnelik olarak eğlendirirken oğreten ocuk programları da EBA’da yayınlanmıştır.

Salgın sşrecinde evde bulunan oğrencilerimizin yaz tatillerini oğrenerek ve eğlenerek geçirebilmeleri için EBA TV Yaz Okulu Programı uygulanmış ve ilkokul oğrencilerine yşnelik hazırlanan “Arkadaş Bilgiyle, Oyunla, Seninle Arkadaş” kitapları oğrencilerimize ulaştırılmıştır.

2020-2021 eğitim ve oğretim yılı, oğrencilerimizin bir alt sınıfta eksik kalan kazanımlarının telafi edilmesi amacıyla 31 Ağustos 2020 tarihinde uzaktan eğitim yoluyla başlatılmıştır. Okul öncesi ve ilkokul 1. sınıflar için 21-25 Eylşl 2020 tarihleri arasında "Okula Uyum Programı" uygulanmış ve 28 Eylşl itibarıyla da okul öncesi ve ilkokul 1. sınıflarda haftada 2 gşn yşz yşze eğitime geçilmiştir. Salgının seyri dikkate alınarak 12 Ekim tarihi itibarıyla ilkokul 2, 3 ve 4. sınıflar ile ortaokul 8. sınıflarda; 2 Kasım itibarıyla da ortaokul 5.sınıflarda haftada 2 gşn yşz yşze eğitim uygulaması başlatılmıştır. Yşz yşze eğitimlerde okullarımızda oğrencilerimiz arasındaki fiziki mesafenin sağlanması amacıyla sınıflar gruplara ayrılmıştır.

Salgın sürecindeki uzaktan eğitim faaliyetlerinde sınıf içi öğrenmenin yerini ev ortamında öğrenme almıştır. Öğrencilerimizin bireysel farklılıkları ve farklı öğrenme yaşantıları da dikkate alındığında ders materyaliyle birlikte destek materyalinin de önemi artmıştır. Öğrencilerimizin zamandan ve mekândan bağımsız şekilde kendi öğrenme süreçlerini destekleyebilecekleri, öğrenme eksiklerini giderebilecekleri veya pekiştirecekleri ilkökul ve ortaokullardaki Türkçe, matematik, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, fen bilimleri, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde basılı ve elektronik olmak üzere çeşitli materyaller hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin sınıf ortamında ya da diğer zamanlarda gerek bireysel gerekse arkadaşları ile iş birliği içinde çalışmalar gerçekleştirmesine imkân verecek şekilde yakından uzağa, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene ilkeleri doğrultusunda çeşitli alanlarda simülasyon, animasyon, video, ses, infografik, infovideo, eğitsel oyun, etkileşimli uygulama ve 3 boyutlu uygulamalar gibi dijital içerikler geliştirilmiştir.

2.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, öğrencilere ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı; öğrencileri bedenî, zihnî, ahlâkî, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirmeyi; demokrasi ve insan haklarına saygılı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış olarak geleceğe hazırlamayı amaçlamaktadır.

Ortaöğretim kurumları, millî eğitimin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun; öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla işlevlerini yerine getirmektedir.

Öğrencilerimizin ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlamak, dünyadaki çağdaşları ile rekabet edebilecek bir donanıma erişmiş nesiller olarak yetiştirmek, eğitim sistemini daha demokratik, esnek ve sivil bir yapıya kavuşturmak, eğitim alanındaki özel sektör payını artırmak ve ortalama eğitim süresini yükseltmek amacıyla kapsamlı bir eğitim reformunu hayata geçirmeye dönük çalışmalar yürütülmektedir.

Temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını esas alan, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesi inşa edilmiştir. Ayrıca eğitim ile ilgili diğer mevzuat (yönetmelik ve yönergeler), müfredat ve öğretim programları demokrasi ve insan hakları açısından taranmakta ve analiz edilmektedir. Böylece başta müfredat olmak üzere, eğitime ilişkin pedagojik ve yönetsel tüm materyallerin millî-manevi değerlerimizle ve demokratik ilkelerle uyumlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Kazanılan becerilerin içselleşmesinde her türlü öğrenme içeriği ilgili, ilişkili, geçirgen, analitik ve birbirini tamamlayıcı olarak tasarlanacak ve hayata geçirilecektir. Bu doğrultuda müfredat; çocukların ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda esnek, modüler ve uygulamalı olarak iyileştirilecektir. Zorunlu ders saatleri ve zorunlu ders çeşitleri tüm kademelerde azaltılarak, temel derslerde derinleşilebilmesi, kişiselleştirme yapılabilmesi ve uygulama etkinliklerinin yürütülebilmesi için gereken zaman sağlanmış olacaktır.

Okul terklerinin ve öğrenci barınma sorunlarının en aza indirilmesine, güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına yönelik faaliyetlere aksatılmadan devam edilmektedir. Eğitim ve öğretimde niteliğin yükseltilmesi, okullar arasındaki nitelik ve nicelik farklılıklarının giderilerek fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, çağ nüfusu içindeki herkese öğrenim hakkının kullandırılması ve kaynakların rasyonel olarak kullanılması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

Ortaöğretim; genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim ve din öğretimi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

2.1.3.1. Genel Ortaöğretim

Genel ortaöğretim kurumları Anadolu liseleri, fen liseleri ile sosyal bilimler liselerinden oluşmaktadır.

Fen liselerinde, fen ve matematik; sosyal bilimler liselerinde, edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında nitelikli insan yetiştirilmesi ve yükseköğretimde ilgili alanlara kaynaklık edilmesi amaçlanmaktadır.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.846 Anadolu lisesinde 104.713 öğretmen, 1.576.390 öğrenci; 316 fen lisesinde 8.712 öğretmen, 121.024 öğrenci; 92 sosyal bilimler lisesinde 2.849 öğretmen, 39.459 öğrenci ile eğitim ve öğretim faaliyetleri sürdürülmüştür. Ayrıca, 3.481 özel genel lise, 1 açık öğretim lisesi bulunmaktadır.

Eğitim sisteminde, bireylerin kişilik ve kabiliyetlerini geliştiren, hayat boyu öğrenme yaklaşımı çerçevesinde iş gücü piyasasıyla uyumunu güçlendiren, özel sektörün katkısını artıran, fırsat eşitliğine dayalı, kalite odaklı dönüşüm sürdürülmektedir.

Bakanlığımız 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda öğrencilere üretim kültürünü aşılama, düşündüğünü hayata geçirebilen, yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme ve girişimcilik gibi çağın gerektirdiği becerilere sahip, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı sağlayan bireyler yetiştirmek amacıyla Anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri ve fen liselerinde tasarım-beceri atölyeleri kurulması çalışmalarını sürdürülmektedir.

2.1.3.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

Mesleki ve teknik eğitimin ülkelerin ekonomik kalkınmasında ve gençlerinin istihdamının sağlanmasındaki rolü önemlidir. Türkiye ekonomisi için nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması mesleki ve teknik eğitimle sağlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim ile öğrencilerin meslek ahlakına haiz iyi bireyler olarak yetişmelerinin yanı sıra esnek bir yapı içinde ilgi, yetenek ve yetkinlikleri doğrultusunda iş hayatına atılması ve isteğe bağlı olarak bir üst öğrenime geçişleri amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim; ortaöğretim düzeyinde çeşitli programlar uygulayan mesleki ve teknik Anadolu liseleri, çok programlı Anadolu liseleri ve mesleki eğitim merkezlerinde verilmektedir.

Mesleki ve teknik eğitimde 55 alan ve 203 dalda eğitim verilirken 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında alan ve dallarda sadeleşmeye gidilmiş olup, 47 alan ve 105 dalda eğitim vermeye başlanmıştır. Mesleki eğitim merkezlerinde ise 27 alan 142 meslek dalında eğitim ve öğretim faaliyetleri devam etmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında resmî 4.068 mesleki ve teknik ortaöğretim okulunda, 135.374 öğretmen ve 1.342.550 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır. Yetenek sınavı ile öğrenci alan 91 güzel sanatlar lisesi ve 85 spor lisesi 2018-2019 eğitim ve öğretim yılından itibaren mesleki ve teknik ortaöğretim kapsamına alınmıştır.

Bakanlığımızın 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda ortaya konulan mesleki ve teknik eğitimle ilgili 7 ana hedefi gerçekleştirmek için belirlenen 33 eylem hızla hayata geçirilmiş, bunun yanı sıra salgınla mücadele sürecinde önemli adımlar atılarak kısa vadede mesleki ortaöğretime yönelik talebin artışı sağlanmıştır.

2023 Eğitim Vizyonumuzla yenilenen millî eğitim politikamız doğrultusunda; iş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslek ve alanlarda nitelikli işgücünün yetiştirilmesini sağlayacak şekilde meslekî eğitimin kalitesini artırmak ve eğitim-istihdam-üretim bağlantısının sağlıklı bir zeminde yürütülmesini sağlamak amacıyla çalışmalar devam etmektedir. Bu hedefe ulaşma doğrultusunda, etkin ve verimli işleyen bir kurumsal yapıyı tesis etmek; meslekî eğitim sistemimizin beşeri, mali, fiziki ve teknolojik altyapı ile yönetim ve organizasyonunu daha da iyileştirmek adına önemli adımlar atmaya devam edilmektedir.

Üretim altyapısı geliştirme, mesleki eğitim- üretim-istihdam ilişkisini güçlendirme ve farklı alanlarda uzmanlaşma sağlama vizyonuyla okul-sanayi-üniversite-sektör ve diğer dış paydaşların katılımıyla teknolojik altyapısı güçlendirilmiş yerli ve millî altyapıya sahip Ar-Ge merkezlerinin mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında kurulması ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında 20 ilde 40 Ar-Ge merkezi kurulmuş ve bu merkezlerin üretim yapacağı ürünler belirlenmiştir. Ayrıca mesleki ve teknik eğitim veren okullarımızda üretilen teknik bilginin patente dönüştürülerek ülke ekonomisinin ve teknolojisinin gelişimine katkı sağlanması amacıyla 2019-2020 eğitim ve öğretim yılının teması mesleki ve teknik eğitimde “patent, faydalı model, marka ve tasarım yılı” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 644 patent, faydalı model, tasarım ve marka başvurusu yapılmıştır.

Sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler yolu ile kişisel gelişimleri desteklenerek proje kapsamındaki okullarda akademik başarının artırılması, okullar arasında başarı farklılıklarının azaltılması, devamsızlık, sınıf tekrarı, eğitimi terk eden ve disiplin cezası alan öğrenci sayısının azaltılması, ayrıca Ülkemiz genelinde mesleki ve teknik eğitime erişimin artırılması ve daha iyi bir mesleki ve teknik eğitimin gerçekleştirilmesi amacıyla 1.000 okul projesi başlatılmıştır. Proje ile 1.000 mesleki ve teknik Anadolu lisesine, Türkçe, matematik ve fen bilimleri alanlarında temel becerilerden okulların bakım

onarımına, kütüphane, atölye ve spora kadar çok sayıda alanda destek sağlanacaktır.

Döner sermaye işletmeleri aracılığıyla öğrenciler sektörün talep ettiği becerileri gerçek iş ortamlarında kalıcı ve sağlam bir şekilde kazanarak istihdama hazır bir halde mezun olmaktadır. Bu nedenle okullarımızdaki makine parkı ile iş gücünün ekonomiye kazandırılması önem arz etmektedir. Mesleki ve teknik ortaöğrenim kurumlarının döner sermaye gelirlerinden alınan %15'lik hazine kesintisi, % 1'e düşürülmesiyle döner sermayelerin üretim kapasiteleri artırılarak daha fazla öğrencinin gerçek iş ortamında eğitim almasının önünü açılmıştır. Döner sermaye gelirleri bir önceki yıla göre %43 oranında artış göstererek ülke ekonomisine önemli miktarda katkı sağlamıştır.

2020 yılında dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgınıyla mücadele kapsamında Bakanlığımıza bağlı mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında dezenfektan malzemelerinden tek kullanımlık tulumlara, cerrahi maskelerden yüz koruyucu siperliklere, solunum cihazından N-95 standartlarındaki maskeye kadar çok çeşitli ürünler üretilmektedir. Bugüne kadar okullarımızda 8 milyon litre yüzey temizleyici, 1,8 milyon litre el dezenfektanı, 75 bin litre kolonya, 100 milyonun üzerinde cerrahi maske, 50 bin N95 Maske, yaklaşık 1.2 milyon tek kullanımlık tulum/önlük ve 1.3 milyonun üzerinde yüz koruyucu siperlik üretimi yapılmıştır.

Ayrıca salgın döneminde ihtiyaç duyulan diğer ürünlerin üretilmesini sağlamak amacıyla güçlü alt yapıya sahip meslek liselerimiz Ar-Ge merkezlerine dönüştürülmüş ve bu sayede cerrahi maske makinesinden solunum cihazına, UVC hava sterilizasyon cihazından, N95 standardında maske makinesine, video laringoskop cihazından izole numune alma ünitesine, temassız kızılötesi (IR) termometre cihazından yoğun bakım yatağına kadar çok sayıda ürün üretilmiştir.

Doktor, hemşire ve hasta bakıcıları başta olmak üzere tüm sağlık çalışanları ile emniyet görevlilerin COVID-19 sürecindeki çalışma koşullarından kaynaklanabilecek bulaş taşıma durumunun önlenmesi amacıyla, ilgili görevliler pansiyonları olan meslek liselerimiz ve uygulama otellerimizde ağırlanmıştır.

“Meslek Lisesi Öğrencileri Ailelerimizle Buluşuyor Projesi” ile meslek lisesi öğrencilerimizin toplum hizmetinde yer almaları sağlanmıştır. Proje kapsamında; 1.258 okul, 8.547 öğretmen, 22.698 öğrenci projeye katılmış olup, 9.955 ev ziyareti yapılarak 41.081 ihtiyaç sahibine hizmet sunulmuştur.

"Türk Müziğini Tanıtma ve Destekleme Projesi" ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı lise ve dengi okul öğrencilerimize ve öğretmenlerimize Türk müziğini ve çalgılarını tanıtmak amacıyla seminerler düzenlenmektedir. Seminerler kapsamında yapılan sunumlar içerisinde müziğimizin tarihsel boyutunu aktarmanın yanı sıra geleneksel çalgılarımız tanıtılmakta, gençlerin bu enstrümanlarla temas etmesi sağlanmakta, ninnilerimizden mehter müziğimize, tasavvuf müziğimize, Osmanlı sultanlarının bestelerine, unutulmayan bestekârlarımızın eserlerine ulaşan geniş bir çerçevede dinletiler yapılmaktadır. Proje kapsamında 2019-2020 yıllarında ülke genelinde 17 ilde 7.736 öğretmen, 10.089 öğrenci katılımı ile toplam 22 etkinlik yapılmıştır.

Mesleki ve teknik eğitimde 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde yapılan çalışmalar, istihdam odaklı iş birlikleri ve salgınla mücadele günlerinde mesleki eğitimin sergilediği performans toplumun takdirini toplamış ve 2020 yılında mesleki ve teknik Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin % 43'ü birinci tercihlerindeki bir mesleki ve teknik Anadolu lisesine yerleşmiştir. İlk kez 2019 yılında %1'lik dilimden öğrenci alan ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve yüksek başarı gösteren İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine bu yıl Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi de katılmıştır.

Ülkemizin eğitimde 2023 hedefleri doğrultusunda mesleki ve teknik eğitimi güçlendirmeye yönelik çalışmalar kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde gerçekleştirilmeye devam edecektir.

2.1.3.3. Din Öğretimi

Bakanlığımız, öğrencilerimizin din, ahlak, değerler ve din kültürü alanında ortak ve doğru bilgiye dayalı bilgilenmelerini ve kültürlenmelerini sağlamak için gerekli çalışmaları hassasiyetle yürütmektedir. Ülkemizdeki din eğitim ve öğretiminin temel dayanağını Anayasamızın 24. maddesinde belirtilen “... *din ve ahlak eğitim ve öğretimi devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır...*” hükmü oluşturmaktadır.

Öte yandan, 1924 yılında yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile imam hatip okulları millî eğitim sistemimiz içerisinde yer almıştır. İmam hatip okulları, ortaokul ve lise kademeleri bulunan, öğrencilere akademik ve mesleki yeterliliklerin yanı sıra spor, sanat, sosyal ve kültürel faaliyet imkânları sunan eğitim kurumlarıdır. Kuruluşundan bugüne kadar halk-devlet bütünleşmesinin tezahürü olan eğitim kurumlarımızda sunulan bu eğitimlerin neticesinde hem fen ve sosyal bilimler bakımından donanımlı hem de dini ilimlerde birikimli; çağın ihtiyaçlarını bilen; millî, manevi, ahlaki ve insani değerlerle kuşanmış bireyler yetişmiş ve yetişmektedir.

2023 Eğitim Vizyonunda da vurgulandığı üzere imam hatip okullarında öğrencilerimiz, program çeşitliliği ile ilgi ve istidatları doğrultusunda geleceğe hazırlanmaktadır. Buna göre 21.yy becerileri bağlamında;

➤ Fen ve sosyal bilimler programı ile öğrencilerimizin akademik başarıları desteklenmekte,

➤ Arapça, İngilizce, Almanca, İspanyolca, Rusça, Farsça, Fransızca, Japonca ve Çince hazırlık sınıfları bulunan okullar ile farklı dil becerilerini geliştirme seçenekleri sunulmakta,

➤ Örgün eğitimle birlikte imam hatip ortaokullarında hafızlık eğitimi seçeneği sunulmakta ve Kur'an-ı Kerim'in anlamını öğrenme konusunda çalışmalar yapılmakta,

➤ Hafız öğrencilerimizin hafızlıklarının pekiştirilmesi ve mesleki yönlendirilmeleri için projeler uygulanmakta,

➤ Teknoloji ve akademi alanında iyi yetişmiş, dijital çağda ülkemizin millî teknoloji hamlesine katkı sunabilecek bilgi, beceri ve deneyimi kazandırma çalışmaları yapılmakta,

➤ Geleneksel ve çağdaş görsel sanatlar, musiki ve spor programları ile öğrencilerimizin kabiliyetlerinin geliştirilmesi kapsamında hüsn-i hat, ebru, tezhip sanatları ile Türk tasavvuf, Türk halk musikisi, Türk sanat musikisi ve farklı spor alanlarında yeteneklerini geliştirmelerine imkânlar sunulmaktadır.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 1.650 imam hatip lisesinde 502.847, 3.437 imam hatip ortaokulunda da 777.439 öğrenci eğitim ve öğretim görmüştür.

Türkiye Diyanet Vakfı işbirliğinde uluslararası Anadolu imam hatip liselerinde 81 ülkeden gelen öğrenciler, ülkemiz öğrencileri ile birlikte öğrenim görmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin geldiği ülkelerle iş birliğinin artırılması, din adamı ihtiyacının karşılanması, yükseköğretim

öncesi din eğitimi taleplerine imkân sağlanması, uluslararası hareketlilik ve kültür alışverişi hedeflenmiştir.

“İmam Hatip Okulları Öğrenci Başarısının Artırılmasına Yönelik Ar-Ge Çalışmaları” kapsamında Anadolu imam hatip liselerinde “Eğitimde Rehberlik ve Destekleme Modeli Erdem 2020” Programı uygulanmaktadır. Programın önümüzdeki yıllarda da devam etmesi planlanmaktadır.

Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerinin bir üst öğrenime hazırlanırken fen bilimleri ve sosyal bilimler alanındaki farkındalıklarını artırmak, ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda daha donanımlı yetişmelerini sağlamak, bilim ve medeniyet tarihimizde öne çıkan bilim insanlarını tanımalarını ve eserleri hakkında bilgi edinmelerini sağlamak amacıyla üniversitelerle işbirliğinde Akademik Destek Programı (ADEP) başlatılmıştır. Proje imam hatip liselerinde başlatılmış olan ADEP’in diğer okulları kapsayacak şekilde geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

2020 yılında yükseköğretim kurumlarına yerleşen Anadolu imam hatip lisesi son sınıf öğrencilerimizin sayısında artış olduğu görülmektedir. 2019 yılında yükseköğretim kurumlarına 26.192 öğrenci yerleşirken; 2020 yılında %24,73 oranında bir artışla 32.669 öğrenci yerleşmiştir.

Ülkemizde din eğitimi konusunda edinilen tecrübe ve kazanımlar; imam hatip okulları ile birlikte ilkokul, ortaokul ve liselerde öğrencilerimize aktarılmaktadır. Bu okullarımızda “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi” dersiyle birlikte Kur’an-ı Kerim, Peygamberimizin Hayatı ve Temel Dini Bilgiler gibi seçmeli derslerin öğretimi yapılmaktadır. Bu sayede toplumun din alanındaki bilgi boşluğundan kaynaklanan önyargılarının giderilmesi, toplumsal huzurun, birlik ve beraberliğin güçlendirilmesi, temel ahlaki ve kültürel değerlerin çocuklarımıza yeniden kazandırılması hedeflenmiştir.

Kız çocuklarının okula erişimini artırmak amacıyla Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere ülke genelinde kız Anadolu imam hatip liselerinin sayısı artırılmıştır. Bu kapsamda 478 adet kız Anadolu imam hatip lisesi bulunmakta ve bu okullarımızdan 217'si aynı zamanda pansiyon hizmeti sunmaktadır.

Proje okullarının üniversitelerle yaptıkları protokol süreçleri takip edilmiş; üniversitelerin eğitim ortamları, fiziki imkânları ve insan kaynaklarından yararlanılması öne çıkarılmıştır. Belirli periyodlarla akademisyenlerce okullarımızda seminerler düzenlenmiştir. Bu çerçevede belirlenen imam hatip okullarında üniversitelerle iş birliğinde başarılı projeler hayata geçirilmekte, akademisyenler derslere girmekte ve öğrencilere kariyer hedefleri doğrultusunda katkı sağlamaktadırlar.

Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimine yönelik “Öğretmen Gelişim Programı”, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri için “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri Gelişim Programı Eylem Planı” ve imam hatip okulları yöneticileri için “Yönetici Gelişim Programı Eylem Planı” başlıklarında bilgi, beceri, tutum ve davranışlar alanlarında eylemler yürütülmüştür.

11. Kalkınma Planı çerçevesinde millî, manevî ve evrensel değerler esas alınarak küresel gelişmelere ve ihtiyaçlara uygun eğitim içerikleri ve öğretim programları hazırlanacaktır. Kız çocukları başta olmak üzere eğitime erişim artırılacak, eğitim ortamları gözden geçirilecek, okullar arası başarı farkı azaltılarak okullar izleme ve değerlendirmeye alınacaktır. Üniversitelerin de desteğiyle rehberlik faaliyetleri yürütülecek, öğrencilerin kazanımlarını çeşitlendirme ve artırmaya yönelik olarak etkin bir izleme ve değerlendirme yürütülecektir.

2023 Eğitim Vizyonunda belirtilen "Yükseköğretim kurumlarıyla yapılacak iş birlikleriyle imam hatip okullarındaki çocuklarımızın bilimsel ve entelektüel gelişimlerini desteklemek için bilim, kültür ve sanat alanlarındaki akademisyenler tarafından verilecek farkındalık ve vizyon etkinlikleri düzenlenecektir." hedefi doğrultusunda danışma kurulları oluşturulmuş, uygulama süreci 2020-2021 eğitim öğretim yılında etkin bir şekilde devam ettirilecektir.

2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde imam hatip okullarında program çeşitliliği uygulamasına devam edilecektir. Yabancı dil becerileri, başarılı örneklerin teşviki, toplumsal sorumluluk, fiziksel altyapıya dair çalışmaların yanında yükseköğretim kurumları ile işbirlikleri artırılarak öğrencilerin bilimsel, entelektüel ve mesleki gelişimleri yönünde faaliyetler yürütülecektir.

2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik

Özel Eğitim Hizmetleri

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin sosyal yaşamın her alanında var olmaları, eşit eğitim fırsatlarından yararlanmaları ve toplumsal yaşantı ile bütünleşmeleri için çalışmalarımız artarak devam etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak, ~~onlara~~ gerekli şartları ve ortamları hazırlamak amacıyla çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürmekteyiz.

Tüm özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitime erişimlerini sağlamak, onlara nitelikli eğitim hizmetleri sunmak amacıyla çeşitli türlerde eğitim hizmeti vermekteyiz. Bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin toplumsal yaşantı ile bütünleşme ve sosyal becerilerinin desteklenmesi amacıyla öncelikle, özel eğitim ihtiyacı olmayan akranlarıyla birlikte en az düzeyde sınırlandırılmış eğitim ortamlarına erişimlerinin sağlanması

önceliğimizdir. Bunun yanı sıra öğrencilerimiz özel eğitim sınıfları, özel eğitim okulları, evde veya hastanede eğitim hizmetlerimiz yoluyla da eğitime erişebilmektedir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitime erişim imkânlarının artırılması amacıyla tüm illerde özel eğitim anaokulu ve özel eğitim meslek okulu açılışı yapılmıştır. Ayrıca illerden gelen talepler doğrultusunda ihtiyaca binaen özel eğitim okulu açılışlarına devam edilmektedir.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimlerini sürdüren öğrenciler için eğitim kurumlarında destek eğitim odaları açılmakta ve bu öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 13.410 destek eğitim odası ile kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerimize destek eğitim hizmeti verilmektedir. 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında destek eğitim odalarında 52.857 öğrenciye 81.975 öğretmen ile destek eğitim hizmeti verilmiştir.

Söz konusu dersliklerin belirlenen standartlara ulaştırılması için fiziki ortam, eğitim materyalleri ve donatım malzemeleri yenileme çalışmaları kapsamında 601 destek eğitim odasının yapımı tamamlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için esnek, bireysel ihtiyaçlara göre çeşitlendirilmiş, yenilikçi eğitim ortamları oluşturularak eğitimin kalitesinin artırılması amacıyla “Bütünleştirici Eğitim İçin Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması Projesi” devam etmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında özel eğitim okullarında toplam 55.588 özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciye eğitim verilmiştir. Yine bu eğitim ve öğretim yılında okul öncesi dönemde 789, ilkokul düzeyinde 119.307, ortaokul düzeyinde 142.670 ve lise düzeyinde 55.534 olmak üzere toplam 318.300 öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme

yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitim verilmiştir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları kapsamında hizmet sunan özel eğitim sınıflarında ise ilkokul düzeyinde 27.337, ortaokul düzeyinde 24.549 olmak üzere toplam 51.886 öğrenciye eğitim verilmiştir. Ayrıca özel eğitim okullarına devam eden tüm öğrencilere ücretsiz taşıma ve öğle yemeği hizmeti sunulmaktadır.

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimine devam edemeyecek öğrenciler için Bakanlığımızca özel eğitim okulları açılmaktadır. Bu kapsamda 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında okul öncesi dönemde 65 özel eğitim anaokulunda 2.388 öğrenciye, ilkokul düzeyinde 417 okulda 12.831 öğrenciye, ortaokul düzeyinde 425 okulda 11.621 öğrenciye, ortaöğretim düzeyinde 477 okulda 26.267 öğrenciye eğitim hizmeti verilmiştir.

Özel eğitim sınıflarının belirlenen standartlara ulaştırılması için fiziki ortam, eğitim materyalleri ve donatım malzemeleri yenileme çalışmaları kapsamında 133 özel eğitim sınıfının yapımı tamamlanmıştır.

Özel eğitim kurumlarının fiziki altyapısının öğrencilerin erişimine uygun ve güvenli hâle getirilmesi, teknolojik altyapısının güçlendirilmesi, uygun materyal ve donatım malzemelerinin tedarik edilmesi ve öğrencilerin sunulan hizmetlerden daha üst düzeyde yararlanması için kurumların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda 505 meslek edinme atölyesi standart hale getirilmiştir.

Orta/ağır düzeyde zihinsel yetersizliği ya da otizmi olan bireyler özel eğitim uygulama okullarında eğitimlerine devam etmekte olup bu okullarda uygulanan özel eğitim programlarında yer alan öz bakım ve günlük yaşam becerilerinin doğal ortamında öğretilmesine hizmet eden uygulama evlerinde öğrenciler birçok beceriyi yaparak ve yaşayarak öğrenme fırsatı bulabilmektedir. Özel eğitim uygulama okullarında oluşturulan uygulama evlerinin tüm okullarda aynı yapı ve niteliğe

kavuşturulmasına yönelik çalışmalar kapsamında 220 uygulama evi yapılmıştır. Okulların fiziki altyapılarının güçlendirilmesi kapsamında 46 okul/kurumun daha erişilebilirlik kapasitesi standart düzeye ulaştırılmıştır.

Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimiz için öğretim programları ve eğitim materyalleri üretme çalışmalarına devam etmekteyiz.

Görmeyen/az gören öğrencilere yönelik 3 kademe için "Beden Eğitimi ve Spor Kartları" öğrencilere olan hareket yetkinliği ile aktif ve sağlıklı yaşam uygulamalarıyla öğrencilerin gelişimini desteklemek üzere oyun ve etkinlik temelli olarak hazırlanarak dağıtılmıştır.

Okul öncesi ve erken çocukluk dönemi için öğretim programları doğrultusunda eğitim aracı geliştirme çalışmaları tamamlanmış olup 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında kullanılmak üzere dağıtımı yapılmıştır.

Orta ve ağır düzeyde zihinsel engeli ve otizmi olan özel eğitim öğrencilerinin eğitim süreçlerini zenginleştirecek, topluma uyum becerilerini güçlendirecek yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak 88 adet eğitim aracı tamamlanarak 2020-2021 eğitim öğretim yılında tüm özel eğitim uygulama okullarına ve özel eğitim uygulama okulu programı uygulayan özel eğitim sınıflarına gönderilmiştir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere, sağlıklı ve nitelikli malzemelerden oluşan materyal teminini sağlamak amacıyla alanda en çok ihtiyaç duyulan materyaller temel alınarak "Özel Çocuklara Özel Materyaller" projesi kapsamında özel eğitim materyali hazırlama çalışmalarına devam edilmektedir. 2020 yılında 14.000 materyal üretilerek 600 özel eğitim sınıfı ve okulunun materyal ihtiyacı karşılanmıştır.

Özel eğitimin tüm kademelerinde okuma-yazma öğretiminde kullanılmak üzere “Ses Temelli Okuyorum Yazıyorum Seti” hazırlanmıştır. Ayrıca okul öncesi eğitim kademesindeki özel öğrenme güçlüğü riski taşıyan ve dezavantajlı bölgelerde bulunan öğrenciler için “Eğlenmece Öğrenmece Kutusu Seti” ve özel eğitim öğretmenleri için de “Kapsayıcı Eğitimde Öğretmenin Yol Haritası Kitabı” hazırlanarak okullarımıza gönderilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencileri, velileri ve öğretmenleri desteklemek amacıyla öğrencilerin yaparak-yaşayarak, kalıcı ve kolay öğrenmelerini sağlayan kazanım odaklı ve öğretici toplam 600 etkinliğin yer aldığı Özel Çocuklarımızla Eğlenceli Etkinlikler Takvimi hazırlanarak uzaktan eğitim sürecinde ailelerin ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur.

Özel eğitim alanında çalışma yapan akademisyenler tarafından özel eğitim öğretmenlerine haftada iki kez, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerine haftada bir kez olmak üzere uzaktan eğitim sürecinden sonra yapılması gerekenler, okula uyum süreci gibi konuları kapsayan dijital eğitimler gerçekleştirilmiştir.

TRT EBA TV’ de yayınlanmak üzere her hafta bir akademisyenin katılımıyla özel eğitim ailelerine ve engel türlerine yönelik 80 bilgilendirme videosu, öğrencilere yönelik hazırlanan 520 ders içeriği videosu yayındadır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimizin, COVID-19 nedeniyle, uzun bir süre yüz yüze eğitimden uzak kalmış olmaları ve süreçten davranışsal ve sosyal-duygusal açıdan etkilenmiş oldukları göz önünde bulundurularak “Özel Eğitim Öğrencilerine Uyum Eğitimi Rehberlik Programı” ve “Özel Eğitim Öğrencilerine Uyum Programı ” oluşturulmuştur.

Özel Yetenekli Öğrenciler

Ülkemizin stratejik alanlarına esas olmak üzere bilim, kültür, sanat, sanayi ve teknolojide yüksek bir akademik düzey hedefi ile ülkemize katma değer oluşturma yolunda büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız artarak devam etmektedir.

Bilim, sanat, spor ve benzeri alanlardaki özel yetenekli çocuklarımızın yeteneklerine uygun bir eğitim içeriği ve ortamı sunmak Bakanlığımızın öncelikli politikaları arasındadır.

Ülkemizin tüm yerleşim birimlerinde bulunan özel yetenekli öğrencilerimizin özgün tanılama araçları ile tespit edilmesi ve gelişim süreçlerinin desteklenerek izlenmesi, bu öğrencilerimizin uzun vadede hem bireysel yaşamlarına hem de ülkemizin büyümesine katma değer oluşturmalarını sağlayacaktır. Bu noktada özel yetenekli çocuklarımızı akranlarından ayırtmadan, doğalarına uygun bir eğitim yöntemi ile belirlemek amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda geçtiğimiz yıl 166 olan BİLSEM sayısı bu yıl 81 ilde olmak üzere 183'e çıkarılmıştır. 2020 Kasım ayı itibarıyla eğitim ve öğretim yılında bilim ve sanat merkezlerinde toplam 62.009 öğrenci bulunmaktadır.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında özel yetenekli bireyleri tanılama sürecinde 1, 2 ve 3. sınıf düzeyindeki 802.605 öğrenci grup tarama uygulamasına tablet bilgisayar üzerinden katılmıştır.

Özel yetenekli öğrencilerimizin yeteneklerini en üst seviyede kullanımlarına olanak sağlamak amacıyla, çağın gereksinimlerine uygun atölye kurulum çalışmalarına devam edilmektedir. 2020 yılında 15 adet yapay zekâ atölyesi ve 20 adet robotik atölyesi kurulmuştur. Özel yetenekli öğrencilerimizin geliştirdikleri projeler için devam eden patent alma

süreçleri ile ilgili olarak da öğrenci ve öğretmenlerimize yönelik bilgilendirme seminerleri gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte coğrafya, tarih, felsefe gibi alanlarda da öğrencilerimizin ihtiyaçlarını karşılayacak atölyeler kurulumları devam etmektedir. Bu çalışmalara ek olarak bilim ve sanat merkezlerimizde 1.500 adet kitaptan oluşan kütüphaneler kurularak öğrencilerimizin ve öğretmenlerimizin hizmetine sunulmuştur.

Özel yetenekli öğrenciler, BİLSEM'lerin yanı sıra destek eğitim odalarından da yararlanabilmektedir. Destek eğitim odasından faydalanan öğrencilerimizin daha nitelikli eğitim alabilmeleri için destek eğitim odalarının standartlaştırma çalışmaları devam etmektedir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

Çocuklarımızın kendini tanıyan, sorumluluk alabilen bireyler olarak yetişmeleri ve toplum içinde sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için sosyal, duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerini desteklemek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı olarak rehberlik ve psikolojik danışma alanındaki hizmetlerimizi de titizlikle sürdürüyoruz.

Bakanlığımız tarafından ülke genelinde okullarda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin koordine edilmesi, öğrencilere ve ailelere yönelik hizmetlerin sunulması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda başta çocuğa yönelik şiddet olmak üzere, risk altındaki tüm çocuklara yönelik yetiştirici uzman ve öğretmen eğitimleri gerçekleştirilmiş olup bu personel aracılığıyla bilgilendirici seminerler, psikososyal hizmetler, danışmanlık tedbirleri, akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanına yönelik çalışmalar ile aile rehberliği gibi uygulamalar ülke çapında yürütülmektedir.

Okul ve kurumlardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmalarla birlikte ildeki özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılanmaları ile bu bireylere yönelik rehberlik hizmetleri okul rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ve toplam 252 rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bağlı resmi okul ve kurumlarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bir program dâhilinde yürütülmesi ve raporlaştırılması, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri paydaşları arasında daha etkin ve hızlı bir iletişimin sağlanması, verilen rehberlik hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, anlık ve sürekli takibin yapılabilmesi, geçmiş dönem içerisindeki faaliyetlerin ayrıntılı olarak değerlendirilmesi, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri çalışmalarının daha sistematik bir şekilde yapılandırılması ve geleceğe yönelik etkin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri politikaları üretilebilmesi amacıyla e-Rehberlik Sistemi oluşturulmuştur. Modülün kullanımına ilişkin yeterlilikleri artırmak amacıyla www.orgm.meb.gov.tr adresinde e-Rehberlik Modülü Sistemi kullanım kılavuzu ve videoları yayınlanmıştır. Modül Sistem 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla kullanıma açılmıştır.

Bakanlığımız ile Anadolu Üniversitesi arasında yapılan protokol çerçevesinde 4-12 yaş arası bireylere yönelik geliştirilen Türkiye'nin ilk yerli zekâ testi "Anadolu-SAK Zekâ Ölçeği'nin (ASİS)" etkin ve amacına uygun olarak kullanılabilmesi için "Anadolu-SAK Zekâ Testi Eğitici Eğitimi ve Uygulayıcı Eğitimi Kursu" ile "Mesleki Gelişim Programı" hazırlanmıştır. ASİS'in ülke geneline yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Öğrencilerimizin üst öğrenim kurumlarına geçişleri aşamasında ilgi, değer ve yetenekleri doğrultusunda mesleki rehberlik çerçevesinde tercih danışmanlığı hizmetinin sunulması çalışmaları yürütülmektedir. Bu doğrultuda ülkemiz genelinde hizmet sunan tercih danışmanlığı komisyonları oluşturulmaktadır. Öğrenci ve velilerimizin sunduğumuz bu hizmetten nitelik ve nicelik olarak en üst düzeyde fayda sağlayabilmeleri için komisyonlarımız; okullarda, rehberlik ve araştırma merkezlerinde, alışveriş merkezlerinde, il/ilçelerin görünür noktalarında hizmet vermek üzere kurulmuştur. Ancak COVID-19 sürecine bağlı olarak danışma hizmetleri çevrimiçi yöntemlerle sunulmuştur.

“Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı” kapsamında öğrenci eğitimi, bilgilendirme, farkındalık çalışmaları, aile rehberliği, öğretmen eğitimleri ve önleyici rehberlik hizmetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda sağlıklı yaşam, alkol, tütün, madde ve teknoloji bağımlılığına ilişkin olarak yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin eğitim alması sağlanmıştır. Ayrıca bağımlılık konusunda politika geliştirme sürecine katkı sağlaması amacıyla “Türkiye’de 16 Yaş Lise Öğrencilerinde Sigara-Alkol-Madde ve Teknoloji Kullanımı Araştırması” gerçekleştirilmiştir. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Eğitim Programı kapsamında gerçekleştirilen eğitimlere ilişkin veriler Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı Verileri (2020)

MODÜL	Öğretmen ve Yönetici	Öğrenci	Veli
Sağlıklı Yaşam	42.517	2.727.642	387.510
Teknoloji Bağımlılığı	55.858	3.443.611	1.031.324
Tütün Bağımlılığı	21.469	1.167.683	158.942
Alkol Bağımlılığı	9.910	207.678	42.130
Madde Bağımlılığı	20.754	390.926	82.448

Okul rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin fiziki donanımlarının standartlaştırılması kapsamında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin daha nitelikli ortamlarda sunulması amacıyla farklı tür ve kademelerdeki okul rehberlik ve psikolojik danışma servisleri için fiziki donanım standartları belirlenmiş, bu standartlar doğrultusunda pilot uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama değerlendirmeleri sonucunda rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin fiziki donanımı standart hale getirilmiş ve yaygınlaştırma çalışmalarına başlanmıştır.

Okullarda sunulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini güçlendirmeye yönelik olarak okul öncesinden ortaöğretimin son basamağına kadar tüm eğitim seviyelerindeki öğrencilerimiz için akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanlarında sınıf rehberlik programları hazırlanmış olup, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Sınıf rehberlik programlarının uygulanmasında kullanılmak üzere öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik akademik, sosyal duygusal ve kariyer gelişim alanlarında rehberlik etkinlikleri geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

2.1.5. Özel Öğretim

Özel öğretim kurumları 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre açılan örgün ve yaygın eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren bu kurumlar; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okullarından oluşan örgün eğitim kurumları ile çeşitli kurslar, motorlu taşıt sürücü kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları, iş makineleri operatörlük kursları, denizcilik ve gemi adamları yetiştirme kursları, pilot yetiştirme kursları, uzaktan öğretim kursları, sosyal etkinlik merkezleri, özel öğretim kursları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden oluşan yaygın eğitim kurumlarıdır. Ayrıca ortaokul, imam hatip ortaokulu ve ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilere barınma hizmeti sunmak amacıyla kurulan özel öğrenci yurdu

ve özel öğrenci pansiyonları da Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Bürokrasinin azaltılması ve yerinden yönetim ve denetim anlayışının tesis edilmesi amacıyla Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişiklikle özel okullar ve sosyal etkinlik merkezleri dışındaki kurumlara ilişkin kurum açma izni ile İş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenleme, devir, nakil, kapatma, idari para cezası düzenleme, kurucu temsilcisi, yerleşim planı, kontenjan değişikliği gibi iş ve işlemlerin il millî eğitim müdürlüklerince yürütülmesi sağlanmıştır.

Özel öğretim kurumları kapsamında faaliyet gösteren kişisel gelişim, mesleki gelişim ve yetenek kurslarında uygulanan programlar yenilenecek iş dünyasının talep ettiği tanımlanmış bilgi ve becerilere yer verilecektir. 2023 Eğitim Vizyonunda belirlenen "çeşitli kurslar, hizmet içi eğitim merkezleri, uzaktan öğretim kurslarının eğitim ve sınav standartlarının yükseltilerek kalitelerinin artırılması" hedefi doğrultusunda verilen eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve sınavlarda ülke genelinde uygulama birliği sağlanması, etkili bir denetimin yapılması ve sınavların daha güvenli yürütülmesi amacıyla sınav mevzuatı güncellenmiştir.

Çeşitli nedenlerle öğrenimlerini sürdüremeyenlere her türlü iletişim araçları ile eğitim ve öğretim yapan uzaktan öğretim kurumları, fiziksel sınırlara bağlı kalmaksızın istenen zaman diliminde ve yerde daha az maliyetle sertifika alma olanağı sunmak amacıyla faaliyet sürdürmektedirler. Bu alanda Bakanlığımızca günümüz şartlarına uygun düzenlemeler yapılarak hayata geçirilmiştir.

7180 sayılı Kanunla yükseköğretim seviyesindeki özel öğrenci barınma kurumları Gençlik ve Spor Bakanlığına devredilmiş olup özel öğrenci barınma hizmeti veren yerlerin Bakanlığımızın gözetim ve denetiminde faaliyetlerini sürdürmesi ve kurum standartlarının artırılması amacıyla “Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir.

Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nda düzenleme yapılarak sosyal etkinlik merkezi tanımı getirilmiştir. Bu merkezler, il millî eğitim müdürlükleri ile belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak iş birliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ile belediyelerce açılmakta ve işletilmektedir. İlköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü bu merkezlerde ata sporlarından çağdaş sanat faaliyetlerine kadar öğrenciler istedikleri etkinliklerde yer alabilmektedirler.

2023 Eğitim Vizyonunda belirlenen "özel motorlu taşıt sürücü kurslarının eğitim ve sınav standartlarının yükseltilerek kalitelerinin artırılması" hedefi doğrultusunda sürücü kurslarında verilen eğitim kalitelerinin yükseltilmesi, direksiyon uygulama sınavlarında ülke genelinde uygulama birliği sağlanması, etkili bir denetimin yapılması ve sınavların daha güvenli yürütülmesi amacıyla mevzuat güncellenmiş, animasyon filmleri hazırlanmış ve e-Trafik Denetim Modülü uygulamaya konulmuştur.

Trafik güvenliği konusundaki eğitim faaliyetlerine ilişkin çalışmaları yönlendirmek, idari ve yasal düzenlemelere ilişkin çalışmalar yapmak, kamuoyunun aydınlatılması için yapılacak çalışmaları değerlendirmek, eylem planları hazırlamak ve trafik güvenliği eğitimi konusunda kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla “Trafik Genel Eğitim Planı” hazırlanmıştır. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen söz konusu plan ilgili paydaşlarla iş birliği halinde

uygulamaya konulmuştur. Ayrıca okul öncesi ve ilkokul öğrencilerine trafik kurallarını öğretmek, trafik bilinci ve kültürünü oluşturmak amacıyla animasyon filmleri hazırlanarak EBA’da yayınlanmış, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle iş birliği protokolleri imzalanmıştır.

2023 Eğitim Vizyonunda yer alan “Özel öğretim kurumlarında yeni model ve programlar, akreditasyon koşulları dikkate alınarak yeni pilot okullar veya programlar şeklinde yapılandırılacaktır.” hedefi doğrultusunda eğitim alanındaki yeni eğitim yaklaşım, model ve programların Türk eğitim sistemine kazandırılmasında özel okulların öncülük etmesi sağlanacaktır.

2.1.6. Yükseköğretim

Yükseköğretim; millî eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyıllı kapsayan her kademedeki eğitim ve öğretimin tümüdür.

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul yükseköğretimin üst kuruluşlarıdır. Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları yükseköğretim kurumlarıdır.

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 129 devlet, 74 vakıf olmak üzere 203’e ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş olan veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedен çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak, bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak, millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yapmak, toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak, ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinmelerini sağlayıcı olanaklar hazırlamak, beslenme ve sağlıklı yaşam tarzını benimsetmek, çeşitli mesleklerde çalışanlara, gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, boş zamanlarını yararlı bir biçimde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmaktır.

2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, okullar ile sınırlı kalmayan; evde, işte, hayatın her alanında gerçekleşebilen; öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavramlardan biridir.

Ülke olarak hayat boyu öğrenme alanındaki nihai hedefimiz, farklı öğrenim ve yaş seviyelerindeki bireylerin istihdam edilebilirliklerini ve sosyo-kültürel gelişimlerini sağlamak amacıyla bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirerek, öğrenmeye erişimlerini artırarak öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen Türkiye'ye doğru bir dönüşümü

gerçekleştirmektedir. Bu gayeyi yerine getirmek için; hayat boyu öğrenme alanında beşeri, mali, fiziki ve teknolojik kapasitenin güçlendirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması; hayat boyu öğrenme fırsatlarının ve sunumunun artırılması; hayat boyu öğrenme izleme ve değerlendirme sisteminin güçlendirilmesi hedeflenmiş ve bu noktada önemli mesafe kat edilmiştir.

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE

3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması

3.1.1. Öğrenci Sayıları

2019-2020 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla örgün eğitimde öğrenim gören toplam öğrenci sayımız 18 milyon 241 bin 881'dir.

Tablo 8. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2019-2020)

Eğitim Kademesi	Öğrenci Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Örgün Eğitim Toplamı	18.241.881	9.435.000	8.806.881
Örgün Eğitim (Resmi)	15.189.878	7.781.791	7.408.087
Örgün Eğitim (Özel)	1.468.198	804.170	664.028
Örgün Eğitim (Açık Öğretim)	1.583.805	849.039	734.766
Okulöncesi Toplamı	1.629.720	846.249	783.471
Resmi Okulöncesi	1.340.507	692.195	648.312
Özel Okulöncesi	289.213	154.054	135.159
İlkokul Toplamı	5.279.945	2.718.189	2.561.756
Resmi İlkokul	5.005.927	2.574.275	2.431.652
Özel İlkokul	274.018	143.914	130.104
Ortaokul Toplamı	5.701.564	2.885.444	2.816.120
Resmi Ortaokul	5.131.431	2.619.066	2.512.365
Özel Ortaokul	347.495	185.980	161.515
Açık Ortaokul	222.638	80.398	142.240
Ortaöğretim (Genel+Mesleki) Toplamı	5.630.652	2.985.118	2.645.534
Resmi Ortaöğretim	3.712.013	1.896.255	1.815.758
Özel Ortaöğretim	557.472	320.222	237.250
Açıköğretim Lisesi	1.361.167	768.641	592.526

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, 2019-2020

Tablo 9. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2018/2019)

Eğitim Kademesi	Kursiyer Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Yaygın Eğitim Toplamı	10.958.359	5.048.479	5.909.880
Yaygın Eğitim (Resmi)	8.328.830	3.337.873	4.990.957
Yaygın Eğitim (Özel)	2.629.529	1.710.606	918.923

Not: Yaygın eğitim kursiyerlerinin istatistikî bilgileri bir yıl geriden alınmaktadır.

Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Sayısı ve Oranları

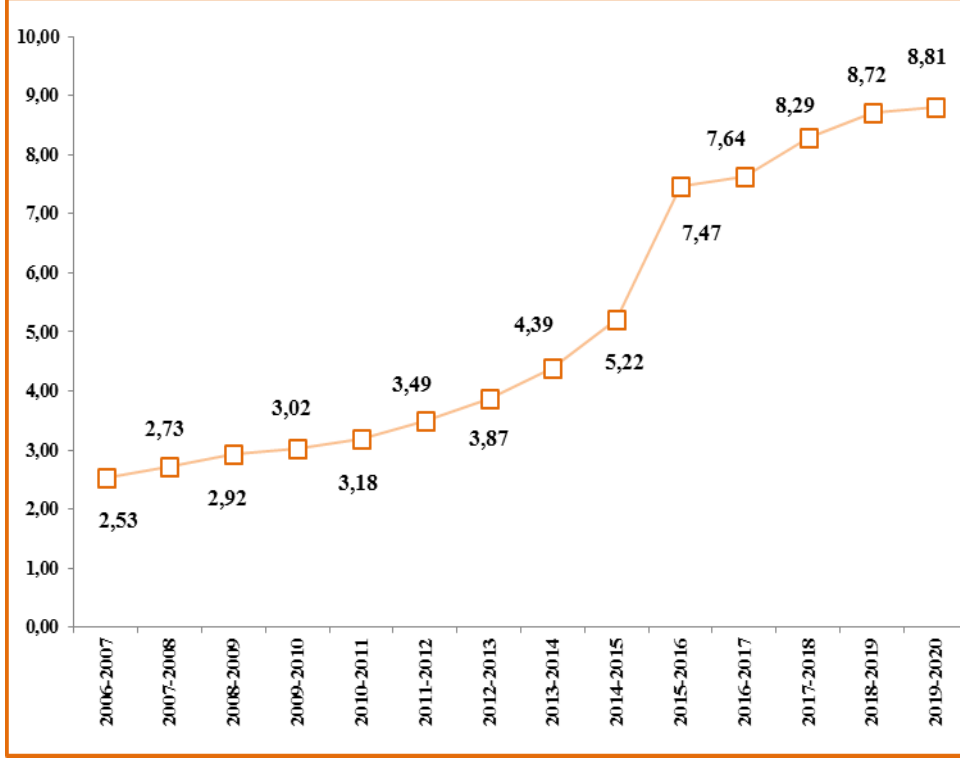
Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı (açık öğretim hariç) %8,81 olmuştur. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %20,2'dir.

Tablo 10. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2019-2020)

Yıl	Resmi Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Artış Oranı (%)	Özel Öğrenci / Toplam Öğrenci (%)
2006-2007	13.873.208	360.042	14.233.250	-	2,53
2007-2008	13.784.080	386.797	14.170.877	7,43	2,73
2008-2009	14.074.079	423.253	14.497.332	9,43	2,92
2009-2010	14.688.342	458.108	15.146.450	8,24	3,02
2010-2011	15.164.318	498.118	15.662.436	8,73	3,18
2011-2012	14.821.197	535.788	15.356.985	7,56	3,49
2012-2013	15.239.702	613.064	15.852.766	14,42	3,87
2013-2014	15.228.934	698.912	15.927.846	14,00	4,39
2014-2015	14.950.897	823.515	15.774.412	17,83	5,22
2015-2016	14.540.339	1.174.409	15.714.748	42,61	7,47
2016-2017	14.731.376	1.217.755	15.949.131	3,69	7,64
2017-2018	14.946.713	1.351.712	16.298.425	11,00	8,29
2018-2019	15.088.592	1.440.577	16.529.169	6,57	8,72
2019-2020	15.189.878	1.468.198	16.658.076	1,92	8,81

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2006-2020, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı özel okul öncesi kurumları dâhil edilmiştir. Resmî öğrenci sayılarına açık öğretim öğrenci sayıları dâhil değildir.

**Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (%)
(2006-2007/2019-2020)**

3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları

Bakanlığımız tarafından uygulanmakta olan politikalar neticesinde, tüm eğitim ve öğretim kademelerimizin okullaşma oranlarında önemli artışlar sağlanmıştır.

Tablo 11. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)

Öğretim Yılı	Brüt/Net	Okul Öncesi		İlköğretim(1)	Ortaöğretim	Yükseköğretim*
		Yaş	Okullaşma Oranı			
2002/03	Brüt	3-5 Yaş	-	96,49	80,76	27,12
	Net	4-5 Yaş	-	90,98	50,57	14,65
2003/04	Brüt	3-5 Yaş	-	96,3	80,97	28,15
	Net	4-5 Yaş	-	90,21	53,37	15,31
2004/05	Brüt	3-5 Yaş	-	95,74	80,90	30,61
	Net	4-5 Yaş	-	89,66	54,87	16,6
2005/06	Brüt	3-5 Yaş	-	95,59	85,18	34,46
	Net	4-5 Yaş	-	89,77	56,63	18,85
2006/07	Brüt	3-5 Yaş	-	96,34	86,64	36,59
	Net	4-5 Yaş	-	90,13	56,51	20,14
2007/08	Brüt	3-5 Yaş	-	104,54	87,55	38,19
	Net	4-5 Yaş	-	97,37	58,56	21,06
2008/09	Brüt	3-5 Yaş	-	103,84	76,62	44,27
	Net	4-5 Yaş	-	96,49	58,52	27,69
2009/10	Brüt	3-5 Yaş	26,92	106,48	84,19	53,43
	Net	4-5 Yaş	38,55	98,17	64,95	30,42
2010/11	Brüt	3-5 Yaş	29,85	107,58	89,70	58,45
	Net	4-5 Yaş	43,10	98,41	66,07	33,06
2011/12	Brüt	3-5 Yaş	30,87	108,42	92,56	66,23
	Net	4-5 Yaş	44,04	98,67	67,37	35,51
	Net	5 Yaş	65,69	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2019-2020

Not: Okul öncesi okullaşma oranları 3-5, 4-5 ve 5 yaşların net okullaşma oranlarıdır.

* Yükseköğretim okullaşma oranları TÜİK'ten alınmıştır.

Tablo 12. Okullaşma Oranları (2012-2013/2019-2020)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2012/13	Brüt	3-5 Yaş	30,93	107,58	107,52	107,64	96,77	74,86
	Net		26,63	98,80	98,86	93,09	70,06	38,50
	Brüt	4-5 Yaş	44,04	-	-	-	-	-
	Net		37,36	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	55,35	-	-	-	-	-
	Net		39,72	-	-	-	-	-
2013/14	Brüt	3-5 Yaş	28,03	110,36	111,94	108,80	103,26	81,7
	Net		27,71	99,31	99,57	94,52	76,65	39,89
	Brüt	4-5 Yaş	37,94	-	-	-	-	-
	Net		37,46	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	43,49	-	-	-	-	-
	Net		42,54	-	-	-	-	-
2014/15	Brüt	3-5 Yaş	37,12	103,97	101,10	107,12	107,36	88,94
	Net		32,68	97,10	96,30	94,35	79,37	39,49
	Brüt	4-5 Yaş	46,83	-	-	-	-	-
	Net		41,57	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	66,02	-	-	-	-	-
	Net		53,78	-	-	-	-	-
2015/16	Brüt	3-5 Yaş	38,61	102,95	99,19	107,13	109,85	95,91
	Net		33,26	96,44	94,87	94,39	79,79	40,87
	Brüt	4-5 Yaş	49,27	-	-	-	-	-
	Net		42,96	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	70,19	-	-	-	-	-
	Net		55,48	-	-	-	-	-
2016/17	Brüt	3-5 Yaş	41,16	100,73	95,97	105,29	106,94	102,01
	Net		35,52	96,51	91,16	95,68	82,54	41,71
	Brüt	4-5 Yaş	52,08	-	-	-	-	-
	Net		45,7	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	73,94	-	-	-	-	-
	Net		58,79	-	-	-	-	-
2017/18	Brüt	3-5 Yaş	44,73	99,74	96,86	102,46	108,39	107,40
	Net		38,52	96,12	91,54	94,47	83,58	45,64
	Brüt	4-5 Yaş	57,64	-	-	-	-	-
	Net		50,42	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	83,75	-	-	-	-	-
	Net		66,88	-	-	-	-	-
2018/19	Brüt	3-5 Yaş	45,40	99,40	98,40	100,33	108,88	109,46
	Net		39,11	96,05	91,92	93,28	84,20	44,10
	Brüt	4-5 Yaş	57,91	-	-	-	-	-
	Net		50,79	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	85,22	-	-	-	-	-
	Net		68,30	-	-	-	-	-
2019/20	Brüt	3-5 Yaş	43,35	101,71	97,41	105,96	110,63	112,78
	Net		41,78	97,69	93,62	95,90	85,01	43,37
	Brüt	4-5 Yaş	54,57	-	-	-	-	-
	Net		52,41	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	75,51	-	-	-	-	-
	Net		71,22	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2019-2020

Tablo 13. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2019-2020)

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
3 Yaş 2015 Doğumlu (Ocak-Eylül arası)	13,31	13,39	13,21
4 Yaş	33,42	33,42	33,42
5 Yaş	75,10	75,46	74,71
3-5 Yaş	43,20	43,36	43,02
4-5 Yaş	54,36	54,56	54,16
6-9 Yaş	97,96	97,88	98,05
10-13 Yaş	98,64	98,70	98,58
14-17 Yaş	89,19	89,71	88,65

Not: Yaş gruplarına (doğum yılları) göre net okullaşma oranları hesaplanırken; öğrencinin ait olduğu eğitim kademesine (öğrenim türüne) bakılmaksızın, ilgili yaş grubunda bulunan toplam öğrencilerin, ilgili yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilmiştir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı 2.772 resmî anaokulu, 3.882 özel anaokulu olmak üzere toplam 6.654 anaokuluna ulaşılmıştır. Yine bu eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel okul öncesine devam eden çocuk sayısında bir önceki yıla göre 64 bin 907 artış sağlanmıştır.

İlköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %90,98 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında %97,69'a yükselmiştir.

Ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını gelişmiş ülkeler düzeyine çıkarmak; öğrencilerimize esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ortak bir genel kültür vererek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak amaçlanmaktadır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %67,52 olan kızların brüt okullaşma oranı, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında %107,44'e çıkarılarak bu alanda önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %45,16 olan kızların net okullaşma oranı, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında %84,85'e çıkarılarak önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde brüt okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %80,76 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında %110,63'e yükselmiştir.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %50,57 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında %85,01'e yükselmiştir.

3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması

Kız çocuk brüt okullaşma oranının erkek çocuk brüt okullaşma oranına olan göreceli büyüklüğünü gösteren cinsiyet oranları, ilköğretimde 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %85,63 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %91,10'a çıkmış, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ise %101,05'e ulaşmıştır.

1997-1998 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %82,43 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %96,26'dır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %91,91 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,89'dur. 2019-2020 eğitim ve öğretim yılına gelindiğinde ise ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %102,25 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %101,19 olarak gerçekleşmiş ve kız çocukların brüt okullaşma oranının erkek çocukların brüt okullaşma oranını geçtiği görülmüştür.

Ülkemizde dezavantajlı grupların, engelli çocuklarımız ile kız çocuklarımızın toplumsal hayata katılımını sağlamak amacıyla yürütülen çalışmalarla birlikte, yukarıdaki verilere göre ilköğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %13,83 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %8,98 puan olarak gerçekleşmiş, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ise aradaki fark kapanmış ve %1,06 puan oranında kız çocuklarının lehine artış gerçekleşmiştir.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocuklar arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %74,70 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %72,32'ye düşmüş ve 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ise %94,52'ye ulaşmıştır.

Ortaöğretimde erkek ve kız çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %25,84 puan iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında bu fark %6,22 puana düşürülmüştür.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrenciler arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %69,58 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %74,33'e çıkmış, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ise %98,90'a ulaşmıştır.

Yükseköğretimde erkek ve kız öğrencilerin brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %6,97 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %7,96 puan olarak gerçekleşmiş, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ise %1,25 puan olmuştur.

3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları

2002'den günümüze kadar yapılan derslikler ve öğretmen atamaları ile gerek öğretmen başına düşen öğrenci sayıları gerekse derslik başına düşen öğrenci sayılarında önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

Tablo 14. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2019-2020)

	2002-2003	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
İlköğretim*	36	24	24	24	24
Ortaöğretim	30	23	21	20	19
Genel Ortaöğretim	34	22	21	21	21
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	26	23	21	19	18

*İlkokul ve ortaokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısı hesaplanırken; genellikle aynı dersliği ilkokul ve ortaokul birlikte kullandığından, ilkokul ve ortaokul birlikte değerlendirilmiştir.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 36 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 24'e; ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 30 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 19'a düşmüştür.

Tablo 15. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2019-2020)

	2002-2003	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
İlköğretim	28	17	16	16	16
İlkokul	-	17	17	18	17
Ortaokul	-	17	16	15	15
Ortaöğretim	18	13	12	11	11
Genel Ortaöğretim	21	13	12	12	12
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	15	13	12	11	10

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayımız ilköğretimde 28 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 16'ya, ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 18 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 11'e düşmüştür.

3.1.5. Yükseköğretime Erişim

Eğitimin her kademesinde okullaşma oranları büyük bir hızla artarken yükseköğretimdeki okullaşma oranları da bundan payını almaktadır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.918.483 olan üniversitelerde okuyan öğrenci sayısı, 2019-2020 yılında 7.940.133'e ulaşmıştır. Benzer şekilde 2002 yılında devlet ve vakıf üniversiteleri sayısı 76 iken 2020 yılında 129 devlet, 74 vakıf olmak üzere 203'e ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

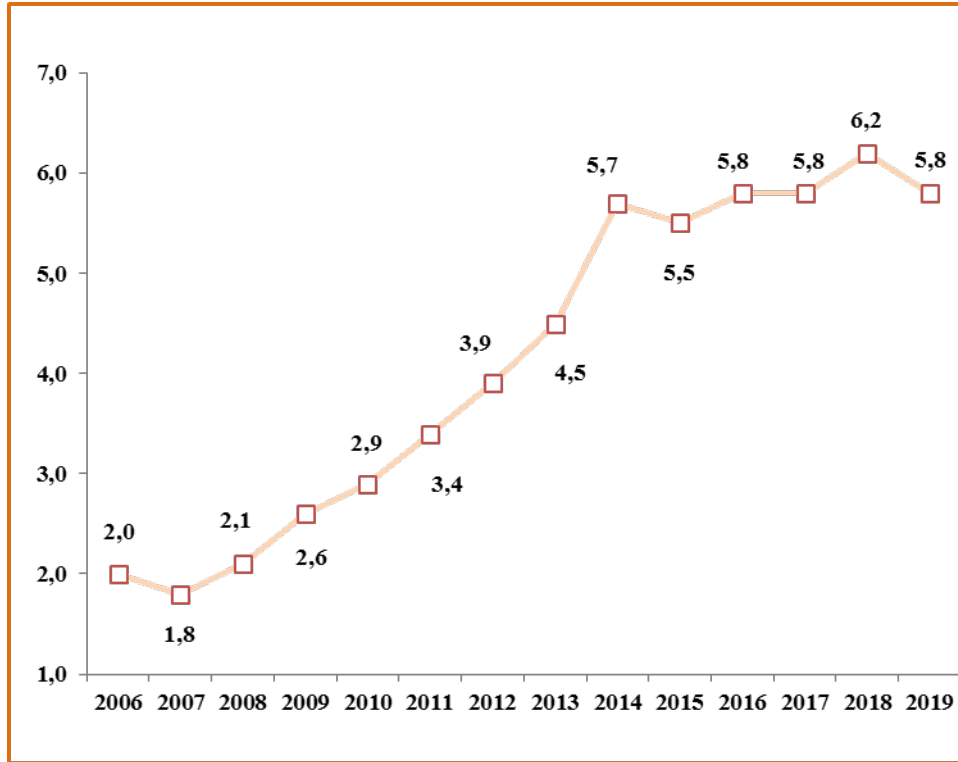
2019-2020 eğitim ve öğretim yılında yükseköğretim kurumlarında 3.002.964 ön lisans, 4.538.926 lisans, 297.001 yüksek lisans, 101.242 doktora olmak üzere toplam 7.940.133 öğrenci bulunmaktadır.

Yükseköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %14,65 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında %43,37'ye yükseltilmiştir.

3.1.6. Yaygın Eğitim

Türkiye, EUROSTAT tarafından yayımlanan verilere göre Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranlarının artırılmasında en yüksek artış oranına sahip ikinci ülkedir. 2006 yılında %2 olan Türkiye'nin hayat boyu öğrenmeye katılım oranı %185'lik artışla, 2019 yılında %5,8'e ulaşmıştır.

Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (%) (2006-2019)

Not: Veriler Avrupa Birliği İstatistik Birimi'nden alınmıştır.

11 Kasım 2020 tarihi itibarıyla Türkiye'nin tüm il ve ilçelerinde resmî 995 halk eğitim merkezi ve 24 olgunlaşma enstitüsü olmak üzere toplam 1.019 yaygın eğitim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda 01 Ocak-10 Kasım 2020 tarih aralığında açılan 88.052 mesleki ve teknik kursa 1.566.717 kursiyer; 124.447 genel kursa ise 1.804.886 kursiyer, katılmıştır.

Protokoller kapsamında Bakanlığımıza bağlı kurslara katılan kursiyerlere ilişkin e-Yaygın Sisteminden 10.11.2020 tarihinde alınan verilere göre 01 Ocak-10 Kasım 2020 tarihleri arasında 28.511 adet kurs açılmış olup 550.366 kursiyer bu kurslardan faydalanmıştır.

Hayat boyu öğrenme faaliyetleri kapsamında uygulanan kurs programları ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli olarak güncellenmekte ve yeni programlar hazırlanmaktadır. 2007 yılında 321 olan kurs programı sayısı 2020 yılı Kasım ayı itibarıyla 73 alanda 3.597'ye ulaşmıştır. Bununla birlikte 2023 Eğitim Vizyonundan ve günün ihtiyaçlarından hareketle dijital, finans, sağlık, ekoloji ve sosyal medya gibi 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan okuryazarlıklara ilişkin farkındalık ve beceri eğitimleri düzenlenecektir.

Açık öğretim okullarında 2003-2004 eğitim ve öğretim yılında kayıtlı 623.716 aktif öğrenci bulunurken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 1. ve 2. dönem yeni kayıt yaptıran ve kayıt yenileyen aktif öğrenci sayısı 1.583.805 olmuştur.

Öğrenci-öğretmen, öğrenci-eğitim materyali etkileşimini sağlama, öğrenme materyali sunma, sunulan öğrenme materyalini paylaşma ve tartışma, dersleri yönetme, canlı ders, elektronik ortamda ölçme, değerlendirme ve geri bildirim sağlama, öğrenme materyallerini düzenleme, alınan eğitimler ile ilgili kayıtları tutma, takip etme ve ilgili raporları alma gibi işlevleri yerine getirmek amacıyla "Uzaktan Eğitim Platformu" teknik alt yapı, donanım ve yazılım hazırlıkları tamamlanmıştır.

Kitap, animasyon, ses, video ve canlı dersler aracılığıyla milyonlarca öğrenciye zamandan ve mekândan bağımsız eğitime erişim ve her zaman her yerde öğrenme imkânı sağlayan Uzaktan Eğitim Platformu'nun yazılım ve dijital içerikleri Bakanlık personelimize geliştirilmektedir. Bu kapsamda Açık Öğretim derslerinin senaryo ve dijital içerik üretim çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca üretilen dijital içeriklere EBA üzerinden ulaşılabilmektedir.

e-Devlet aracılığıyla açık öğretim okullarında öğrenim gören vatandaşlarımıza herhangi bir irtibat bürosuna gitmeden istedikleri yer ve zamanda belge (mezuniyet, öğrenci durum belgesi) alabilmeleri imkânı sağlanmıştır. Bugüne kadar e-Devlet üzerinden 1 milyon 868 bin 339 öğrencimiz belge almıştır.

Yurt dışında yaşayan ve açık öğretim okullarımızda eğitim gören vatandaşlarımızın sınav merkezi sayısı bugün itibarıyla 19 ülkede 35'e çıkarılmıştır.

Yaygın eğitim faaliyetlerine yönelik çalışmalarımız hız kazanmıştır. Bu kapsamda yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kursları Uzaktan Öğrenme Yönergesi ile bireylerin salgın döneminde dahi yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin artırılmasına yönelik uygulamalara ağırlık verilmiştir. Bu dönemde uzaktan eğitim yolculuğunda öğrenciye bilen, yönlendiren, tamamlayıcı bir unsur olarak yardım eden ve yanında olan velilerin beklentileri ve isteklerini de dikkate alınarak alan uzmanları ve akademisyenlerimizle salgın döneminde veli eğitimine yönelik 15 kurs programı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Yine özel eğitime gereksinim duyan bireylerin aileleri için 12 kurs programı geliştirilmiştir. Bu kurs programlarıyla özel eğitime gereksinim duyan bireylerin ailelerine yönelik farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarının yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

Devlet Yatırım Programı tarafından finanse edilen Hayat Boyu Öğrenme İçin Uzaktan Eğitim Projesi kapsamında bireylerin gelişim ihtiyaçlarının zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın hayat boyu öğrenme felsefesi çerçevesinde karşılanması için genel, meslekî-teknik kurs ve seminerlerin uzaktan eğitim yoluyla düzenlenmesi, gerekli bürokratik altyapının tesis edilmesi ve proje pilot kurumlarının teknolojik altyapılarının güçlendirilmesi ile tüm kesimlerinde hayat boyu öğrenme bilincinin artırılması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında; belirlenen halk eğitimi merkezlerine teknolojik alt yapı sağlanmış, program ve içerik geliştirme çalışmaları yapılmış ve Afet Bilinci Eğitimi tamamen uzaktan; Aşçı Çırağı ve Bilgisayar İşletmenliği kurs programları ise harmanlanmış olmak üzere uzaktan eğitim içerikleri hazırlanmıştır.

Toplumun temel sorunlarını aşma noktasında güçlü aile yapısı yadsınamaz bir öneme sahiptir. Nitelikli aile bireylerinin yetişmesi, evlilik birlikteliğinin sağlıklı başlaması ve devam etmesi, aile içi etkileşimle ilgili sorunların çözülmesi ve aile birlik ve düzeninin sağlanması için bireylere sağlıklı bilgi ve becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Bu kapsamda yapılan aile eğitimi programı geliştirme çalışmalarıyla, aile bireylerinin sağlıklı evlilik, aile içi etkileşim, rol, görev ve sorumlulukların paylaşımı, aile kurma, aile olmayı sürdürebilme gibi konularda temel bilgi ve becerileri edinmeleri amaçlanmıştır. Söz konusu kurs programı geliştirme çalışmalarında son aşamaya gelmiş olup program çalışmasının tamamlanmasını müteakip kitap yazma ve materyal geliştirme aşamalarına geçilecektir.

Bakanlığımız ile Türkiye Yeşilay Cemiyeti arasında imzalanan “İş Birliği Protokolü” ile her yaşta bağımlılıkla mücadele etmek için hayata geçirilen Bağımlılıkla Mücadele Projesi kapsamında “Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi Kurs Programı” hazırlanmış olup Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık alanında yaygın eğitim programları arasında yerini almıştır. 81 ilden yetiştirilen toplam 956 formatör öğretmen yardımıyla ülke genelinde 10 milyon öğrenci ve 2 milyon yetişkine farkındalık eğitimleri verilmektedir.

2023 Eğitim Vizyonunda yer alan “veriye dayalı karar verme süreçlerinin aktif olarak yürütülebilme” hedefi doğrultusunda eski hükümlüler öncelikli olmak üzere tüm yetişkinlere yönelik ulusal değerlendirme ölçekleri geliştirilmiştir. Yetişkinlerin temel becerilerini (sayısal sözel ve dijital beceriler) ölçmek için geliştirilen ölçme araçları temelbeceriler.meb.gov.tr adresinden tüm yetişkinlerin hizmetine açılmıştır. Ayrıca tüm ülke vatandaşlarının sahip olması gereken anahtar yeterliliklerden olan dijital yeterliliklerin geliştirilmesi, yetişkinlerin daha iyi bir yaşama erişmesi ve hayat boyu öğrenme fırsatlarına erişimlerinin artırılması amacıyla “Daha İyi Bir Yaşam İçin Erişilmesi Zor Olan Yetişkinlerin Dijital Becerilerinin Geliştirilmesi Projesi” yapılandırılmıştır.

Avrupa Yetişkin Öğrenimi Elektronik Platformu (EPALE) Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen ve Bakanlığımız tarafından yürütülen bir projedir. Haber, blog, kaynak, etkinlik takvimi ve ortak arama gibi alanlarda paylaşımlar yaparak, 38 Avrupa ülkesindeki tüm yetişkin eğitimci ve kurumları bir araya getirmeyi amaçlayan online bir platform olan EPALE’de 2016 yılından beri aktif olan ülkemiz, gerçekleştirilen yüz yüze faaliyetlerde 3.569 eğitimciye ulaşmış; 8.106 kayıtlı kullanıcı sayısı ile platformda en çok üyeye sahip ülke olmuştur.

Türkiye Vodafone Vakfı ve Türkiye İş Kurumu iş birliğinde, kadınların, dijital okuryazarlık becerilerinin artırılması, dijital alanlarda meslekî gelişimlerinin desteklenerek iş gücüne katılımlarına ve bilişim sektöründe istihdam edilmelerine destek olunması amacıyla “Dijital Benim İşim Projesi” gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamında, İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Sivas, Mardin, Afyon, Antalya, Ağrı, Elazığ, Samsun ve Kastamonu olmak üzere 12 ilde 12.000 kadına “Dijital Okuryazarlık” ve “Dijital Pazarlama” eğitimi verilmek üzere eğitici eğitimlerine başlanmıştır. Kursiyer kadınların zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın kurslara devam edebilmelerinin sağlanması amacıyla eğitimler, yüz yüze ve uzaktan öğrenme yöntemlerinin birlikte kullanıldığı “Harmanlanmış Eğitim” modeli ile verilmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ın himayelerinde 2018 yılında başlatılan okuryazarlık seferberliği kapsamında 1 Ocak - 7 Aralık 2020 tarihleri arasında 13.703 okuma-yazma kursu açılmış ve bu kurslara 96.264 kursiyer katılmıştır.

UNICEF ile Bakanlığımız iş birliğinde yürütülen Hızlandırılmış Eğitim Programı (HEP) kapsamında alan taraması eğitimleri verilmiş ve alan taramalarının akabinde kurslar açılmıştır. HEP kapsamında eğitim sürecinden uzak kalmış veya örgün eğitim imkânlarına erişemeyen 10-17 yaş aralığındaki geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin örgün eğitim sistemine dâhil edilmesi süreçlerinin hızlandırılması hedeflenmektedir. HEP kapsamında öğrenim görerek örgün eğitime yönlendirilen geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere ait veriler Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Hızlandırılmış Eğitim Programı Verileri

Şehir	Kız Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
Ankara	1.004	814	1.818
İstanbul	1.747	1.998	3.745
Gaziantep	1.367	1.407	2.774
Şanlıurfa	1.224	1.254	2.478
Hatay	1.768	2.421	4.189
Konya	367	440	807
İzmir	606	804	1.410
Adana	1.090	1.073	2.163
Mersin	917	905	1.822
Bursa	632	778	1.410
Kilis	304	352	656
Kayseri	399	283	682
TOPLAM	11.425	12.529	23.954

Not: Ağustos 2020 itibarıyla

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafında finanse edilen “Suriye Krizine Yanıt Olarak Türkiye’de Dayanıklılık Projesi: Yetişkinler İçin Türkçe Dil Eğitimi Projesi” kapsamında 18-57 yaş arasındaki Suriyeli yetişkinlere harmanlanmış öğrenme modeli (uzaktan ve yüz yüze) ile A1, A2 ve B1 seviyelerinde Türkçe dil eğitimleri verilmektedir. Proje ile hedef 52.000 Suriyelinin dil becerilerinin geliştirilerek sosyal uyumlarının kolaylaştırması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 318 eğitici uzaktan öğrenme, uzaktan öğrenmede öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf yönetimi, iletişim, rehberlik, uzaktan öğrenmede ölçme ve değerlendirme, yetişkin eğitimi gibi başlıklarda eğitici eğitimine alınmıştır. Kursiyerlerin uzaktan öğrenme kapsamındaki içeriklere ulaşabilmesi için e-ogrenme.gov.tr adresi üzerinden verilen eğitimlerden yaklaşık 62.000 kursiyer faydalanmıştır. Aynı zamanda 53 adet halk eğitimi merkezinin uzaktan eğitim için uygun materyallerle güçlendirilmesi sağlanmış, 27 halk eğitimi merkezine çocuk bakım oyun odası, 26 adet halk eğitimi merkezine ise prefabrik sınıf temin edilmiştir.

Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Türkçe Dil Eğitimi ve Mesleki Eğitime Erişimlerinin Artırılması Projesi; Millî Eğitim Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği iş birliğiyle yürütülmektedir. 7.040 yetişkin Suriyeliye Türkçe öğretimi, 1.000 yetişkin Suriyeliye mesleki eğitim ve proje kapsamında olan halk eğitimi merkezlerinin kapasitelerinin güçlendirilmesinin hedeflendiği. Proje kapsamında 7 adet halk eğitimi merkezine çocuk dostu alanlar oluşturulmuştur.

Bakanlığımız, Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) ve Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği iş birliğiyle yürütülen “Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler ve Ev Sahibi Toplum İçin Ekonomik Fırsatların Desteklenmesi Projesi” kapsamında Suriyeli ve Türk vatandaşların istihdamını kolaylaştırmaya yönelik olarak 800 yetişkin Suriyeli ve 800 Türk vatandaşına mesleki eğitim kursları verilmiştir. Uygulama illeri olan Adıyaman, Denizli, Diyarbakır, İstanbul ve Tekirdağ’da bulunan 18 adet halk eğitim merkezinde bu kapsamda istihdam talebinin olduğu sektörleri belirlemeye yönelik ihtiyaç analizi çalışmaları tamamlanmış olup gerçekleştirilen saha ziyaretleri ile özellikle de bölgenin işgücü ihtiyacını karşılayacak, nitelikli bireylerin yetiştirilmesi süreci başlamıştır.

3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar

3.2.1. Pansiyon Hizmetleri

Bakanlığımıza bağlı resmî ve örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören, maddi imkânları sınırlı ve başarılı öğrencilerimize yatılı okullarda barınma imkânı sağlanmakta, yatılı okulların pansiyonlarına her yıl bütçe kanununda belirlenen tutarda pansiyon ödeneği gönderilmektedir. Ayrıca bu öğrencilere giyim, kırtasiye ve cep harçlığı yardımı verilmektedir.

Ortaöğretim düzeyinde yeni pansiyonların yapımı sağlanarak pansiyonların kapasitesi artırılabilecek, yatılılık imkânlarının ihtiyaç duyan tüm öğrencilere ülke genelinde yayılımı sağlanacak ve pansiyon hizmetleri tüm öğrencilerimize ücretsiz olarak sunulacaktır. Bu suretle taşınabilir eğitimin azalması ve elverişsiz şartlardaki öğrencilerin okul terkini azaltılması hedeflenmektedir.

Tablo 17. Pansiyon Verileri (2019-2020)

İlgili Birim	Pansiyonlu Okul Sayısı	Paralı Yatılı Öğrenci Sayısı	Parasız Yatılı Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Yıllık Ödenen Pansiyon Ücreti (TL)
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	295		39.170	39.170	3.660
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	998	12.408	118.862	131.270	3.660
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	831	1.363	76.383	77.746	4.110
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	908	2.635	76.441	79.076	3.660
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	33		879	879	3.660
Toplam	3.065	16.406	311.735	328.141	

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2019-2020.

Bakanlığımız okullarında 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.489 pansiyonda 285.750 öğrenci barınmakta iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 3.065 pansiyonda 328.141 öğrenci barınmıştır.

Tablo 18. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2019-2020)

	Yurt Sayısı			Yurtta Kalan Öğrenci Sayısı		
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam
Ortaokul	280	852	1.132	5.115	18.122	23.237
Ortaöğretim	364	878	1.242	9.712	17.869	27.581
Yükseköğretim	1.262	978	2.240	104.336	70.588	174.924
Toplam	1.906	2.708	4.614	119.163	106.579	225.742

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2019-2020.

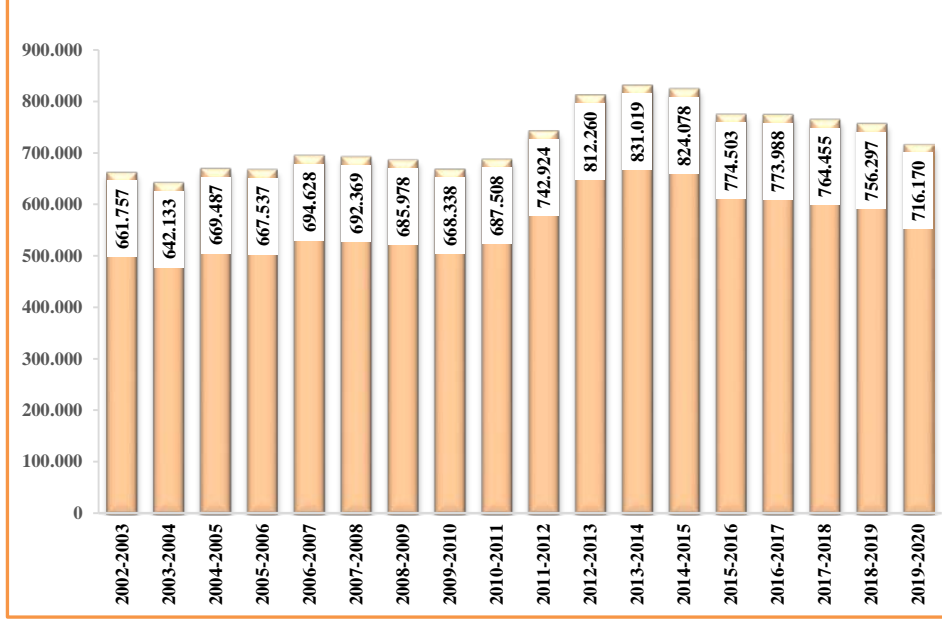
3.2.2. Taşıma Hizmetleri

Bakanlığımızca yürütülmekte olan “öğrenci taşıma uygulaması” Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında toplam 1.267.330 öğrenci (ilköğretim+ortaöğretim+özel eğitim) taşıma hizmetlerinden faydalanmış ve 2.073.647.065 TL ödeme yapılmıştır.

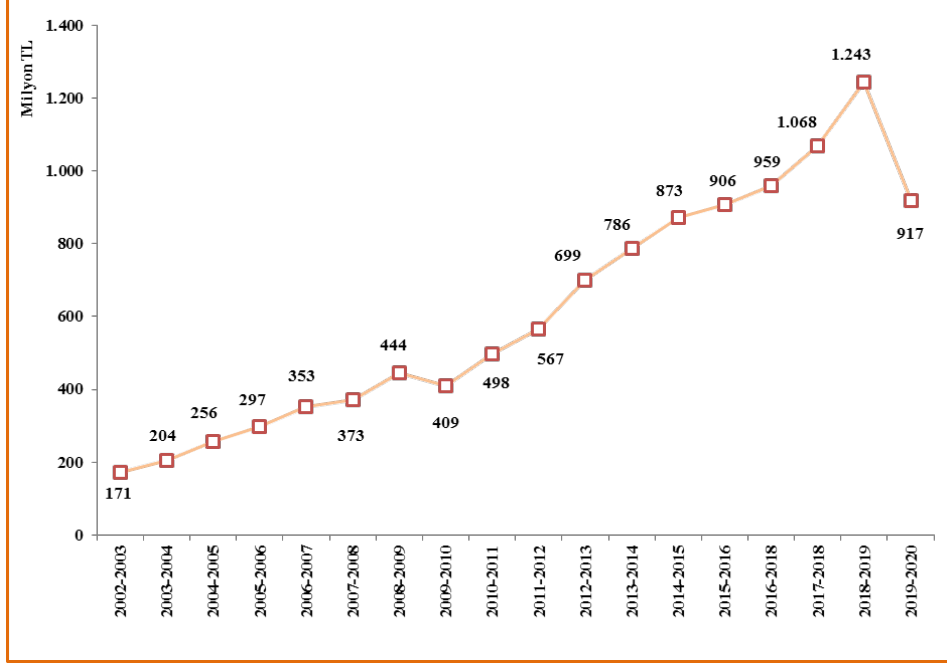
2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 716.170 ilköğretim öğrencisi taşınmış olup bunların 686.748’i öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2019-2020)

* Not: 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için 22 Temmuz 2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2003/2018-2020)

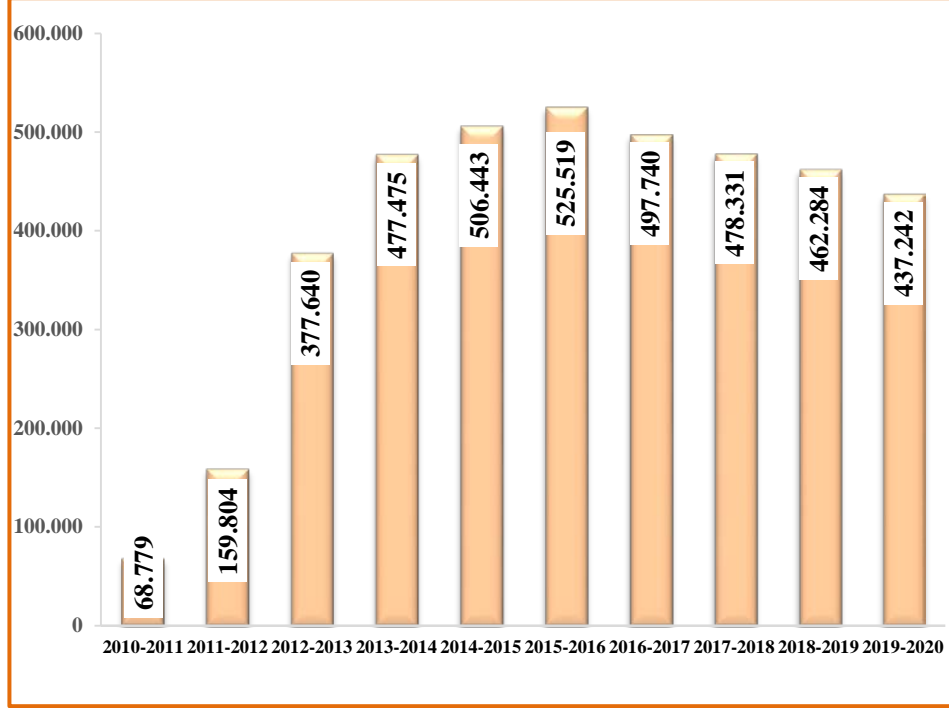
* Not: 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için 22 Temmuz 2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

COVID-19 salgını nedeniyle Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarında 16 Mart - 19 Haziran 2020 tarihleri arasında yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Bu nedenle yüklenicilere ödeme yapılmadığından 2019-2020 eğitim ve öğretim dönemi harcamalarında düşüş yaşanmıştır.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında ilköğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2021 yılı bütçemizde 1.723.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 437.242 ortaöğretim öğrencisi taşınmış, 459.674 öğrenci de öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

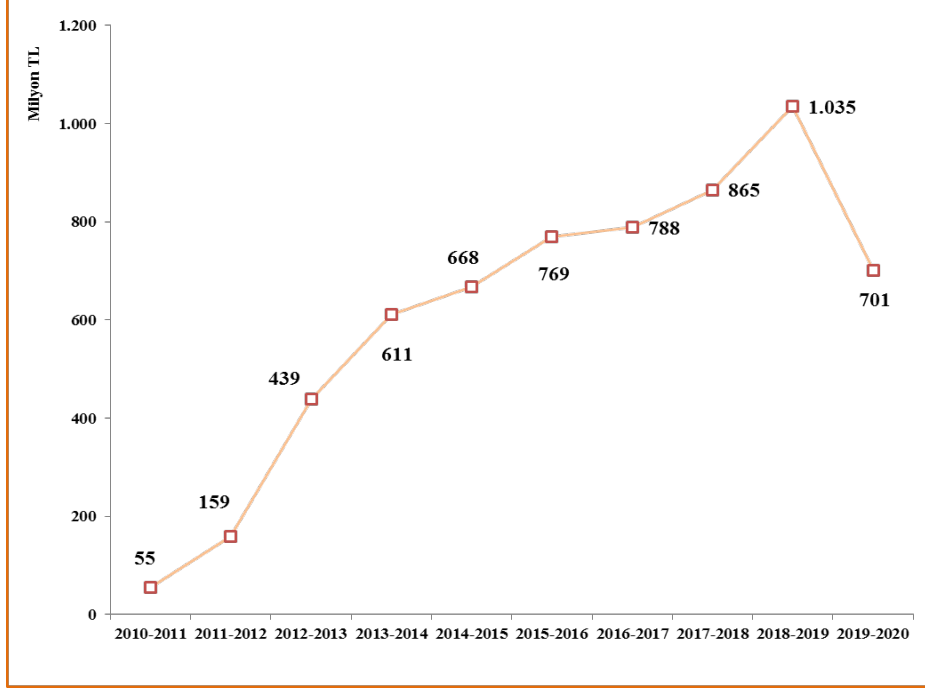
Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2019-2020)

* Not: 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için 22 Temmuz 2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2011/2019-2020)

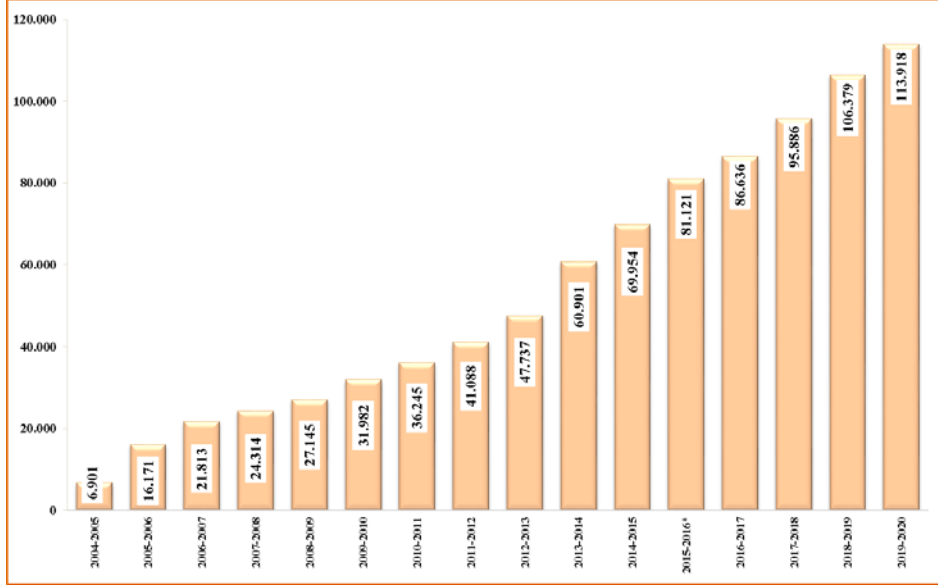
* Not: 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için 22 Temmuz 2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ortaöğretim öğrencilerinin taşıma giderleri için 2021 yılı bütçesinde 1.382.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Diğer taraftan uygulama kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğle yemeği de verilmekte olup giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanmaktadır. Bu amaçla 2021 yılı bütçesinde 1.463.000.000 TL kaynak öngörülmüştür.

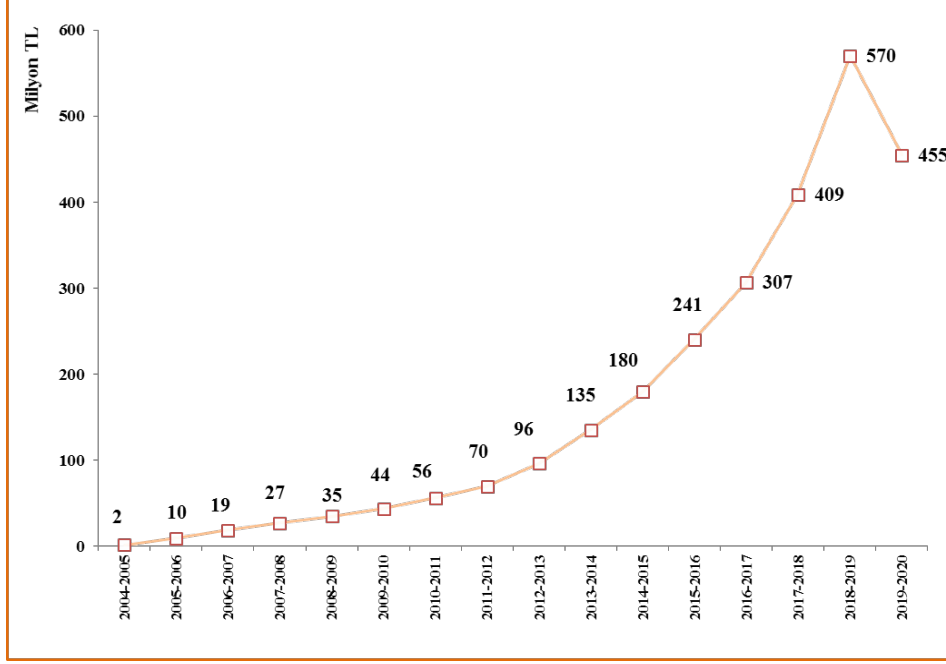
2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 113.918 özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyer taşınmıştır.

Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2019-2020)

* Not: 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için 22 Temmuz 2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 10. Taşıma Giderleri (Özel Eğitim) (2004-2005/2019-2020)

* Not: 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için 22 Temmuz 2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

Uygulama kapsamında taşınan özel eğitim öğrenci giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmaktadır. Söz konusu Fonun 2021 yılı bütçesinden bu alana 954.000.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür.

3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğine yönelik olarak yürütülen uygulamalardan bir diğeri de ücretsiz ders kitabı dağıtımdır. Bu uygulama kapsamında 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için Kasım ayı itibarıyla örgün ve yaygın eğitim öğrencilerine toplam 196.334.731 adet ders kitabı dağıtılmış, bu kitaplar için 620.608.259 TL ödeme yapılmıştır. 2003 yılından 2020 yılına kadar ise toplam 3.200.427.702 adet ders kitabının dağıtımını yapılmıştır.

Tablo 19. Ücretsiz Ders Kitabı Sayıları ve Ödemeleri (2003-2020)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim		Toplam Kitap Adedi	Toplam Ödeme TL
	Kitap Adedi	Ödeme	Kitap Adedi	Ödeme		
2003	81.834.281	157.523.013			81.834.281	157.523.013
2004	83.858.320	154.442.289			83.858.320	154.442.289
2005	106.510.090	174.997.782			106.510.090	174.997.782
2006	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479	142.307.609	267.583.942
2007	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656	157.132.380	268.282.322
2008	128.233.848	211.128.104	39.341.906	72.570.757	167.575.754	283.698.861
2009	129.004.189	186.466.684	58.428.930	99.542.475	187.433.119	286.009.159
2010	133.472.874	210.161.602	63.121.837	115.085.003	196.594.711	325.246.605
2011	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788	215.357.569	376.133.835
2012	143.024.804	213.143.528	62.625.912	111.901.589	205.650.716	325.045.117
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566	209.753.566	329.953.722
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215	216.698.371	356.593.261
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764	236.699.891	395.086.172
2016	172.710.447	255.833.421	90.711.678	191.728.488	263.422.125	447.561.908
2017	135.923.781	257.146.036	77.503.137	228.152.149	213.426.918	485.298.186
2018	91.588.852	472.052.079	74.444.184	401.011.495	166.033.036	873.063.574
2019	89.318.460	497.968.810	64.486.055	336.192.555	153.804.515	834.161.366
2020	122.038.269	369.200.033	74.296.462	251.408.220	196.334.731	620.608.253
Toplam	2.197.619.351	4.389.542.168	1.002.808.351	2.571.747.199	3.200.427.702	6.961.289.367

Not: Kasım 2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

İlk defa 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtım” kapsamına alınan özel okulların ders kitapları da ücretsiz olarak verilmeye başlanmış ve bu uygulamaya 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında da devam edilmiştir.

Bakanlığımız tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2021 yılı için 540.000.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür. Ortaöğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı için 2021 yılı Bakanlık bütçesine ise 500.000.000 TL ödenek tahsis edilmiştir.

KKTC'de ve yurt dışında Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren okullarımızın ders kitabı ihtiyacı da "Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı" kapsamında karşılanmaktadır. Ayrıca, Batı Trakya'da yaşayan soydaşlarımızın çocukları için hazırlanan ders kitapları, ilgili ülke ve kuruluşlara ücretsiz olarak gönderilmektedir.

3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri

3.2.4.1. Şartlı Eğitim Yardımları

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı Programı uygulanmakta olup ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı verilmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2020 yılına kadar ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine 8 milyar 96 milyon 969 bin 131 TL ödeme yapılmıştır.

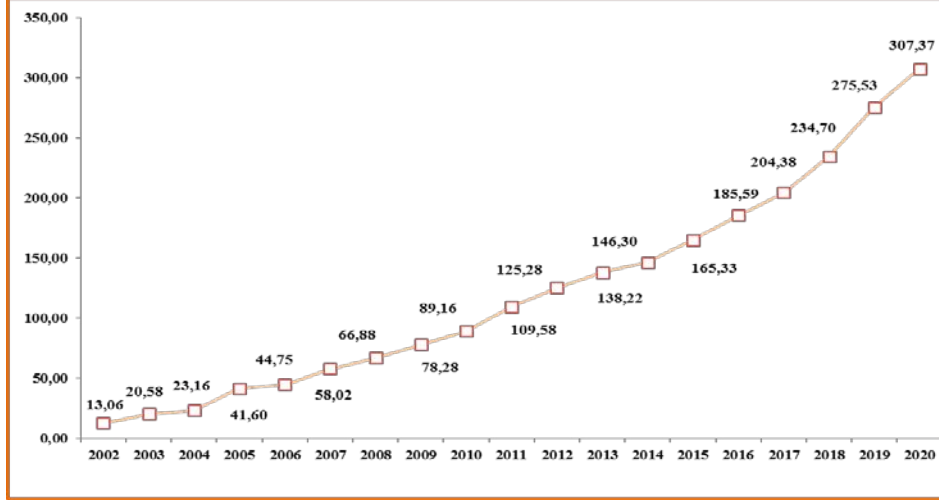
3.2.4.2. Burslar

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen aylık yurtiçi burs ücreti 2002 yılında öğrenci başına 13,06 TL iken 2020 yılında 307,37 TL öngörülmüştür. İlköğretim ve ortaöğretimde burs alan öğrenci sayısı 2002 yılında 109 bin 894 iken bu sayı 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 278 bin 896'ya yükselmiştir.

Tablo 20. İlköğretim ve Ortaöğretimde Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2020)

Yıl	Aylık Tutar (TL)	Burs Göstergesi	Öğrenci Sayısı
2002	13,06	400	109.894
2003	20,58	600	101.382
2004	23,16	600	96.348
2005	41,6	1 000	116.262
2006	44,75	1 000	122.464
2007	58,02	1 200	140.258
2008	66,88	1 300	172.940
2009	78,28	1 400	184.295
2010	89,16	1 500	212.103
2011	109,58	1 700	234.188
2012	125,28	1 750	254.128
2013	138,22	1 800	254.833
2014	146,30	1 900	243.117
2015	165,33	1 990	242.351
2016	185,59	1 990	207.445
2017	204,38	1 990	258.281
2018	234,70	1 990	273.724
2019	275,53	1 990	270.423
2020	307,37	1 990	278.896

**Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (TL)
(2002-2020)**

3.2.4.3. Özel Mesleki ve Teknik Eğitim Okullarının Desteklenmesi

Organize sanayi bölgelerinde (OSB) açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her öğrenci için 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından başlamak üzere, resmî okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere, her eğitim ve öğretim yılı itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız tarafından müştereken belirlenen tutarda teşvik verilmesine yönelik olarak 5580 sayılı Kanunun 12. maddesinde yapılan değişiklik 04.07.2012 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Ayrıca, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 12'nci maddesi çerçevesinde OSB dışında açılan özel meslekî ve teknik okullarda öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle OSB dışında açılacak özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da eğitim ve öğretim desteği verilmesinin esasları belirlenmiştir.

9 Kasım 2020 tarihi itibarıyla, resmî ve teşvik kapsamına alınan OSB içinde 46, OSB dışında ise 166 özel mesleki ve teknik eğitim okulu olmak üzere toplamda 212 özel mesleki ve teknik eğitim okulunda öğrenim gören 101.331 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Bu çerçevede, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında OSB içi ve dışında açılan özel mesleki ve teknik okullarda öğrenim görülen alanlara göre öğrenci başına ödenecek miktarlar Tablo 21’de belirtilmiştir.

Tablo 21. OSB İçinde ve OSB Dışında Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2020-2021)

Sıra No	Alan Adı	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)	
		OSB İçinde	OSB Dışında
1	Bilişim Teknolojileri	6.019	-
2	Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	7.696	7.400
3	Denizcilik Alanı	-	8.075
4	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	9.646	8.738
5	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	8.957	8.075
6	Gıda Teknolojisi	8.398	7.800
7	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	-	6.725
8	İnşaat Teknolojisi	-	7.400
9	Kimya Teknolojisi	8.814	7.938
10	Makine Teknolojisi	9.646	8.738
11	Makine ve Tasarım Teknolojisi	7.500	7.000
12	Matbaa Teknolojisi	9.087	-
13	Metal Teknolojisi	8.814	-
14	Mobilya ve İç Mekân Tasarımı	7.969	-
15	Moda Tasarım Teknolojileri	6.656	-
16	Motorlu Araçlar Teknolojisi	9.646	8.738
17	Plastik Teknolojisi	8.814	-
18	Radyo-Televizyon	-	7.500
19	Tarım Teknolojileri	-	8.738
20	Tasarım Teknolojisi	6.994	5.913
21	Tekstil Teknolojisi	8.398	-
22	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	7.839	-
23	Uçak Bakım Alanı	-	7.400
23	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	9.646	9.013

3.2.4.4. Örgün Eğitim Yapan Özel Okul Öncesi, Özel İlkokul, Özel Ortaokul ve Özel Liselerde Okuyan Öğrencilerin Desteklenmesi

Eğitim ve öğretim desteği; yörenin kalkınmada öncelik derecesi ve gelişmişlik durumu, öğrencinin ailesinin gelir düzeyi, eğitim bölgesinin öğrenci sayısı, desteklenen öğrenci ve öğrencinin gideceği okulun başarı seviyeleri ile öncelikli öğrenciler gibi ölçütler ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak belirlenmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında, eğitim ve öğretim desteği kapsamına yeni öğrenci alınmamıştır. Ancak 2016-2017, 2017-2018 ve 2018-2019 eğitim ve öğretim yıllarında yayımlanan Tebliğler çerçevesinde eğitim ve öğretim desteği kapsamına alınıp öğretim kademesini tamamlamayan 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan; ilkokul 3 ve 4. sınıf, ortaokul 7 ve 8. sınıf ve ortaöğretim 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinden toplamda 39.096 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi devam edecektir.

2020-2021 eğitim ve öğretim yılında Hazine ve Maliye Bakanlığına teklif edilen ödeme tutarları ve öğretim kademesine göre öğrenci başına yıllık 4.610 TL ile 4.850 TL arasında değişen eğitim ve öğretim desteği ödemesi yapılacaktır.

Tablo 22. Eğitim ve Öğretim Desteği (2020-2021)

Kurum Türü	Sınıf	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)
Özel İlkokul	3 ve 4.Sınıflar	4.610
Özel Ortaokul	7 ve 8.Sınıflar	4.850
Özel Lise	10, 11 12. Sınıflar	4.850

3.2.4.5. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrencilerin Desteklenmesi

Her bireyin temel hak ve özgürlüklerine eşit erişim hakkı sağlanması ve bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitim hakkının güvence altına alınması esastır.

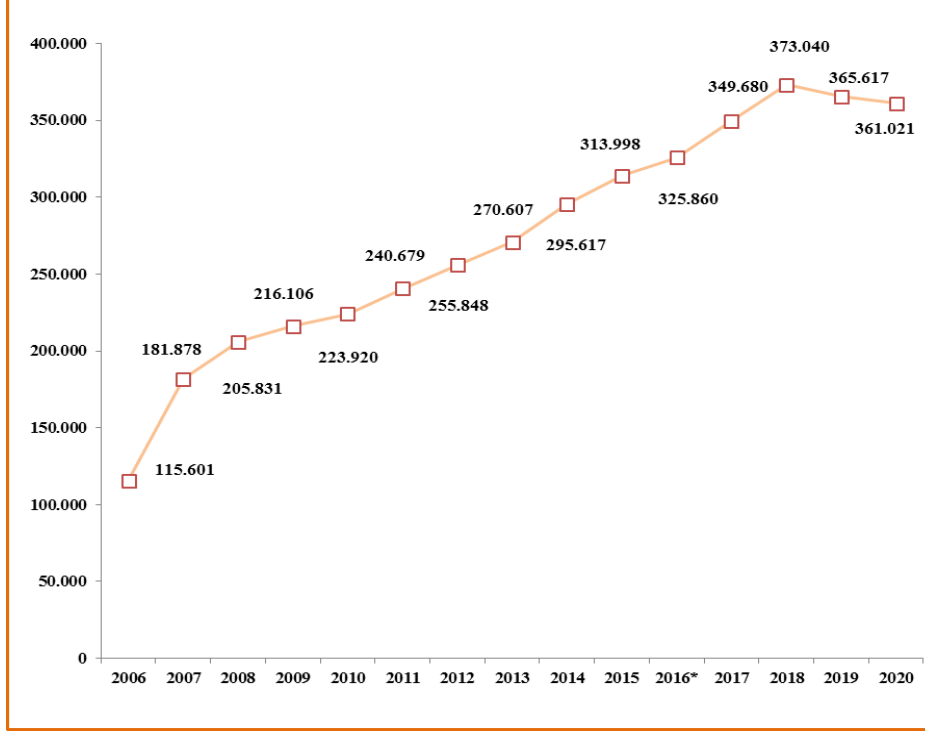
Bakanlığımız bu kapsamda görme, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu bulunan; ortopedik, zihinsel, otistik, sosyal, duygusal bozukluğu olan engelli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderlerini, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın 1 Haziran 2006 tarihinden itibaren karşılamaktadır. Bu bağlamda, engellilerin eğitim ve rehabilitasyonuna ilişkin faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2021 yılı bütçemizde 4.806.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

2020 yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı, katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 790 TL, grup eğitimi için aylık 221 TL olarak belirlenmiştir.

Özel eğitim merkezlerinde sunulan eğitimlerin kalitesini artırmak amacıyla destek eğitim programları güncelleme çalışması ve eğitim içeriklerinin elektronik ortamda izlenebilmesi için teknik altyapı çalışmaları sürdürülmektedir. Bu çalışmalar tamamlandığında, engelli bireyin aldığı eğitim neticesinde sağlanan gelişmeler elektronik ortamdan alınan verilerle izlenebilecektir. Ayrıca engelli bireylerimizin ihtiyacı olan eğitime daha yaygın ve nitelikli bir şekilde ulaşabilmeleri amacıyla yerel yönetimlerimizin de özel eğitim merkezleri açmaları teşvik edilecektir.

Özel eğitime ilişkin sunulan tüm hizmetlerin daha etkin bir şekilde planlanması ve yürütülmesi amacıyla Bakanlığımız yönetiminde kurumlar arası bir izleme ve uygulama mekanizması oluşturulacaktır.

Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2020)

*Ekim 2020 tarihleri için ödeme (tahsis) yapılan öğrenci sayısıdır. Yılsonu resmî verilerine göre farklılık arz edebilir.

3.2.5. Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri

Bakanlığımız, kitlesel göç akımının başladığı ilk günden itibaren Suriyeli çocukların ülkemizde eğitim almalarına yönelik çalışmalar yürütmektedir. Suriyeli çocuklar için eğitim kavramı, Bakanlığımızca; yalnızca temel bir hak olarak değil, aynı zamanda onların yaşadıkları zorlu dönemi atlattıkları ve kendi geleceklerini inşa edebilmeleri açısından da hayati öneme sahip bir konu olarak değerlendirilmektedir.

Bakanlığımızın temel hedefi, geçici koruma altındaki tüm çocukların eğitime erişimini sağlamak ve onların Türk öğrencilerle aynı şartlarda ve kalitede öğrenim görmelerini temin etmektir. Bu hedef çerçevesinde Suriyeli çocukların eğitim hizmetlerinden yararlanmaları ve eğitime erişimlerinin artırılması amacıyla çeşitli proje ve programlar uygulanmaktadır.

Türkiye'nin dört bir yanına dağılmış olarak yaşamlarını sürdüren Suriyeliler Türk çocuklarla birlikte resmî okullarımızda öğrenim görmektedir. Bu kapsamda, Ekim 2020 verilerine göre 750.350 Suriyeli öğrenci Bakanlığımıza bağlı kurumlarda öğrenimlerine devam etmektedir.

Geçici koruma altındaki çocukların ülkemize ilk göç ettiği yıllarda, eğitimlerinden geri kalmamaları amacıyla Bakanlığımız acil tedbirler almıştır. Bu kapsamda geçici barınma merkezlerinde ve Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı illerde geçici eğitim merkezleri kurularak eğitim ihtiyaçları karşılanmıştır. Bu merkezler Suriyeli çocukların kendi dillerinde hazırlanan program ile akademik olarak desteklenmesi ve yoğunlaştırılmış Türkçe eğitimiyle Türk eğitim sistemine uyumlarının sağlanması amacıyla hizmet vermiştir. Bu merkezlerde eğitim alan Suriyeli öğrencilerin resmi okullarımıza aktarılma süreci 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı sonu itibarıyla tamamlanmış olup geçici eğitim merkezlerinin eğitim hizmetleri sonlandırılmıştır.

Eğitim kurumlarımızda yürütülen eğitim ve öğretim faaliyeti ile ilgili her türlü iş ve işlemi kayıt altına alacak Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) adı altında bir otomasyon sistemi kurulmuştur. Ekim 2020 itibarıyla YÖBİS'e kayıtlı 10.645 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 23. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2020)

Eğitim Kademesi	Mevcut Durum		
	e-Okul Sistemine Kayıtlı	YÖBİS'e Kayıtlı	Toplam
Okul Öncesi	23.979	19	23.998
İlkokul	344.093	509	344.602
Ortaokul	270.740	2.358	273.098
Lise	100.893	7.759	108.652
Toplam	739.705	10.645	750.350

*Ekim 2020 tarihi itibarıyla

Bakanlığımız, örgün eğitim faaliyetinin yanında Suriyelilere yönelik olarak yaygın eğitim faaliyetlerini de sürdürmektedir. Başta yabancılara Türkçe öğretimi olmak üzere, yüzlerce alanda halk eğitim merkezleri üzerinden genç ve yetişkin Suriyelilere yönelik kurslar düzenlenmektedir. Mesleki beceri ve hobi kurslarına katılan Suriyeliler hem günlük ihtiyaçlarını karşılayacak gelir elde edebilecek donanımına sahip olabilmekte hem de yaşadıkları ağır travmadan kurtulabilmek için kendilerine uğraşacak meşguliyetler bulabilmektedir.

Halk eğitim merkezlerinde bugüne kadar on binlerce Suriyeli, kurslarımıza katılmış ve eğitimlerini tamamlamıştır. 2014-2020 yılları arasında genel ve mesleki ve teknik kurslara 951.946, yabancı dil Türkçe kurslarına 440.003 kursiyer katılım sağlamıştır.

Bakanlığımız, Türkiye'de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitime katılımlarını ve ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla Birleşmiş Milletler Kuruluşları, uluslararası ve ulusal sivil toplum kuruluşları, paydaş kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve ilgili diğer paydaşlar ile iş birliği içerisinde çalışmalarını sürdürerek uluslararası projeler yürütmeye devam edecektir.

3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması

3.3.1. Öğretmen Yetiştirme

3.3.1.1. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Gelişimleri

Mesleki Gelişim Sisteminin Altyapısı

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda öğretmen ve okul yöneticilerinin yetiştirilmesine yönelik olarak “yüz yüze/çevrimiçi” bir modelde tasarlanmış mesleki gelişim sistemi altyapı kurulum çalışmaları tamamlanmıştır. Bu kapsamda “Okul Yöneticiliği”, “Öğretmenlerin Rehberlik Becerileri”, “Okul Aile İşbirliği”, “Türkçe'nin Kullanımı”, “Kültür”, “Spor”, “Meslek Etiği”, “Özel Eğitim”, “Bilim ve Teknoloji Öğretim Tasarımı”, “Yabancı Dil”, “Köy Öğretmenliği” ve “Bireysel Gelişim” alanlarında çeşitli sertifika programları geliştirilmiş ve pilotlama çalışmaları yapılmıştır. Söz konusu sertifika programları alan bazlı olarak aşağıda sıralanmıştır.

Kültür-Sanat

- Müze Eğitimi Sertifika Programı
- Masal Anlatıcılığı Sertifika Programı
- Başlangıç Düzey Enstrüman (bağlama, keman, ukulele) Eğitimi Sertifika Programları

Mesleki Gelişim

- Okul Tabanlı Afet Eğitimi Sertifika Programı
- Bilgi İşlemsel Düşünme Becerisinin Disiplinlerarası Yaklaşım ile Öğretimi Sertifika Programı
- Öğretmenlik Meslek Etiği Sertifika Programı

- Okul Aile İşbirliği Sertifika Programı
- Eğitimde Drama Sertifika Programı
- Türkçenin Kullanımı ve Diksiyon Eğitimi Sertifika Programı
- Kültür Coğrafyamızda Türk Çocuklarına Yönelik Türkçe Eğitimi Sertifika Programı
- Okulöncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Becerilerinin Geliştirilmesi Sertifika Programı
- Coğrafya Eğitimi Sertifika Programı

Bireysel Gelişim

- Osmanlı Türkçesi Uzaktan Eğitim (Temel Seviye) Sertifika Programı
- Osmanlı Türkçesi Uzaktan Eğitim (İleri Seviye) Sertifika Programı
- Zekâ Oyunları 1 Uzaktan Eğitimi Sertifika Programı
- Hareket ve Öğrenme Eğitimi Sertifika Programı

Yabancı Dil

- Fransızca Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
- Almanca Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
- İngilizce Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
- Arapça Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
- Almanca Öğretmenlerine Yönelik Uzaktan Eğitici Eğitimi Sertifika Programı
- İngilizce Öğretmenlerinin Sürekli Mesleki Gelişimi Eğitimi Sertifika Programı

Köy Okulları Öğretmenleri

➤ Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarında Görev Yapan Öğretmenlere Yönelik Uzaktan Mesleki Gelişim Eğitimi Sertifika Programı-Sabancı Vakfı iş birliği

Özel Eğitim

- Otizm Mesleki Gelişim Sertifika Programı
- Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Çocukların Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Programı
- Özel Eğitim Alanında Destek Eğitimi Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Eğitimi Sertifika Programı- Özel Eğitim Dernekleri Federasyonu iş birliği
- Türk İşaret Dili Uzaktan Eğitimi Sertifika Programı
- Türk İşaret Dili Uzaktan Eğitimi Sertifika Programı

Bilim ve Teknoloji Öğretim Tasarımı

- Okul Yöneticilerinin Uzaktan Eğitim Tasarım ve Yönetim Becerilerinin Geliştirilmesi Eğitimi Sertifika Programı
- Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Tasarım ve Yönetim Becerilerinin Geliştirilmesi Eğitimi Sertifika Programı
- Uzaktan Öğretimde Dijital Dönüşüm Eğitimi
- Yazılım Geliştirme Uzmanlığı
- Bilgisayar Ağlarına Giriş Eğitimi (CCNA 1)
- Network CCNA-2 (Switching, Routing & Wireless) Eğitici Eğitimi
- Network CCNA-3 (Kurumsal Ağ, Güvenlik Ve Otomasyon) Eğitici Eğitimi- CISCO iş birliği
- Python Eğitimi

- Siber Güvenliğe Giriş Eğitimi
- Siber Güvenlik İleri Düzey Eğitici Eğitimi
- Nesnelerin İnterneti (IoT)
- Temel Bilişim Teknolojileri Eğitimi
- Java Eğitimi (Temel Düzey)
- Veri Tabanı Eğitimi (Temel Düzey)
- Dijital Girişimciliğin Temelleri
- Bilgi İşlemsel Düşünme Becerisinin Disiplinler arası Yaklaşım ile Öğretimi
- Android Uygulamaları Flutter ile Yazılım Geliştirme
- Kotlin ile Android Mobil Uygulama Geliştirme
- Flutter ile Mobil Uygulama Geliştirme
- Bulut Tabanlı Dijital Mimari Eğitimi
- Bilgisayar Destekli Tasarım (AUTODESK FUSION 360)
- Proje Danışmanlığı Semineri

Yabancı Dil

- İngilizce Öğretiminde Dinleme ve Konuşma Becerilerinin Artırılmasına Yönelik Yöntem ve Teknikler Semineri
- İngilizce Öğretiminde Sınıf Yönetimi Semineri
- İngilizce Öğretiminde Etkili Geri Dönüt Verebilme Semineri
- İngilizce Öğretiminde Aktif Öğrenme Semineri
- İngilizce Öğretiminde Etkili Stres Yönetimi Semineri
- İngilizce Öğretiminde Öz Değerlendirme Yöntemleri Semineri
- İngilizce Öğretiminde Ders Kitaplarının Kullanımı Semineri
- İngilizce Öğretiminde Dil ve Anlatım Bozukluklarının Düzeltilmesine Yönelik Yöntemler Semineri
- İngilizce Öğretmenleri İçin Dijital Okur Yazarlık Semineri (1-2)

- Çevrim İçi İngilizce Öğretimine Giriş Semineri
- İngilizce Öğretiminde İnovatif Düşünme Semineri
- Bellek Teorisi ve İngilizce Kelime Öğrenme Yöntemleri Semineri
- İngilizce Konuşma Becerisinin Çevrim İçi Ölçme-Değerlendirmesi İçin Uygulanacak Yöntem ve Teknikler Semineri
- Yabancı Dil Öğrenmenin Önündeki Fiziksel ve Sosyo-Psikolojik Engelleri Çözme Becerilerinin Geliştirilmesi Semineri
- Yüz yüze/Çevrim İçi Ortamlarda Öğrencileri Yabancı Dil Öğretim Süreçlerine Dâhil Etme Semineri (1-2)
- Çevrim İçi Öğrenmede Ölçme-Değerlendirme Semineri
- Eğitsel Senaryo Hazırlama Semineri
- Sanal Sınıf Ortamlarında Öğrenci Merkezli Eğitim Semineri
- Öğrencilerin Biyo-ritimleri ile Uyumlu İngilizce Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri Semineri
- Farklı Yeteneklerdeki Öğrencilere Yönelik Etkili İngilizce Öğretimi İçin Uygulanacak Yöntem ve Teknikler Semineri
- Almanca Öğretimine Yönelik Dijital Materyal Materyal Kullanımı Semineri
- Almanca Öğretiminde Beceri (dinleme, okuma, konuşma) Geliştirme Seminerleri
- Almanca Öğretiminde Dil Bilgisi Öğretimi Yöntem ve Teknikleri Semineri
- Almanca Öğretiminde Sözcük Öğretimi Semineri
- Almanca Öğretiminde Buluş Yoluyla Dilbilgisi Semineri
- Almanca Öğretiminde Motivasyon Semineri
- Almanca Öğretiminde Almanca Ders Planlama Semineri
- Almanca Öğretiminde Öğrenme Platformu ile Çevrim İçi Dersin Birleştirilmesi Semineri

Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Hizmet içi eğitim faaliyetleri, öğretmenlere uygulanan ihtiyaç analizleriyle belirlenen mesleki-bireysel gelişim ihtiyaçları, eylem planları, ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolleri, meslek kuruluşlarının ihtiyaçları, Bakanlık ve Kurum politikaları doğrultusunda planlanmakta ve yürütülmektedir. Bunlar;

- Göreve İlk Defa Atanan Öğretmenlerin Adaylık Eğitimleri,
- Üst Görevlere Hazırlama Eğitimleri,
- Uzman Eğiticilerin Eğitimleri,
- Mesleki ve Bireysel Gelişim Eğitimleri,
- Alan Değişikliği Yapan Öğretmenlere Yönelik İntibak Eğitimleri,
- Bilgilendirme amaçlı konferans, panel, forum, sempozyum vb. eğitimler ile yükseköğretim kurumlarıyla iş birliği içinde öğretmenlere yönelik düzenlenen eğitimlerdir.

Mevcut öğretmen sayısı dikkate alındığında, yüz yüze eğitim yaklaşımıyla bütün öğretmenlerimize ihtiyaç duyulan zamanda ve alanda hizmet içi eğitim verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Bakanlığımızca yüz yüze eğitimin yanında uzaktan eğitim faaliyetleri de yapılmaya başlanmıştır. Bu çerçevede, 2020 yılında uzaktan mesleki gelişim programları 1 milyon 970 bin kursiyerin başvurusuna açılmıştır.

Tablo 24. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2020)

Yıl	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Ara Toplam		Toplam Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	
	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı	Faaliyet Sayısı	Belge Alan Sayısı			
2000	445	23.583	6.126	288.426			6.571	312.009	
2001	419	20.080	7.526	321.411			7.945	341.491	
2002	313	22.072	11.772	495.643			12.085	517.715	
2003	453	19.727	7.120	253.135			7.573	272.862	
2004	526	34.154	11.422	587.402			11.948	621.556	
2005	543	33.156	9.050	478.168			9.593	511.324	
2006	634	44.006	14.829	472.533			15.463	516.539	
2007	614	44.808	19.855	437.136			20.469	481.944	
2008	751	41.783	24.490	540.565			25.241	582.348	
2009	930	45.448	10.906	452.506			11.836	497.954	
2010	957	48.743	19.246	437.653			20.203	486.396	
2011	1156	51.860	19.848	459.813			21.004	511.673	
2012	Yüz yüze	291	12.999	18.851	539.337	19.142	552.336	20.280	670.087
	Uzaktan			1.138	117.751	1.138	117.751		
2013	Yüz yüze	293	13.545	15.779	422.898	16.072	436.443	16.155	445.084
	Uzaktan	2	2	81	8.639	83	8.641		
2014	Yüz yüze	307	18.836	15.269	426.405	15.576	445.241	15.596	447.137
	Uzaktan	3	760	17	1.136	20	1.896		
2015	Yüz yüze	298	19.444	21.018	520.901	21.316	540.345	21.341	561.648
	Uzaktan	9	20.632	16	671	25	21.303		
2016	Yüz yüze	375	30.893	37.290	1.410.881	37.665	1.441.774	37.798	1.729.016
	Uzaktan	48	283.150	85	4.092	133	287.242		
2017	Yüz yüze	400	26.850	27.319	955.585	27.719	982.435	27.753	1.047.477
	Uzaktan	33	65.042	0	0	34	65.042		
2018	Yüz yüze	290	15.537	35.084	1.099.059	35.734	1.114.956	35.408	1.181.246
	Uzaktan	34	6.650			34	66.650		
2019	Yüz yüze	416	27.585	46.693	1.535.407	47.109	1.562.992	47.152	1.593.998
	Uzaktan	43	31.006	0	-	43	31.006		
2020*	Yüz yüze	127	5.579	15.455	404.409	15.582	409.988	15.927	1.046.809
	Uzaktan	345	636.821	0	0	345	636.821		

*2020 Yılı Kasım ayı sonu itibarıyla gerçekleşen hizmet içi eğitim faaliyetleri istatistik bilgileridir.

(Not: Öğretmenlerin birden fazla eğitime katılma durumları olduğundan bu istatistik verileri mükerrer katılımları da içermektedir.) 2020 yılında uzaktan mesleki gelişim programları 1 milyon 970 bin kursiyerin başvurusuna açılmıştır.

3.3.1.2. Öğretmen Yeterlikleri

Öğretmen yetiştirme ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine çok önemli katkı sunacak olan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Belgesi güncellenmiştir.

“Öğretmen Yeterlikleri” öğretmenlerin özdeğerlendirme yaparken kendi yetkinlik düzeylerini ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemelerinde, öğretmen adayı yetiştiren yükseköğretim kurumlarının öğretim programlarının düzenlenmesinde, öğretmenlerin mesleğe kabul ve adaylık süreçlerinde, mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesinde ve bu ihtiyaçları gidermeye yönelik faaliyetlerin planlanmasında, kariyerlerini geliştirmelerinde ve öğretmenlik mesleğinin statüsünün güçlendirilmesi çalışmalarında dikkate alınacak temel bir referans metin olma özelliği taşımaktadır.

Ayrıca hizmet içi eğitim kapsamında öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik olarak hazırlanan 1.079 standart eğitim programından 544 program Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiş olup güncelleme çalışmaları devam etmektedir. Öğretmenlik lisans programları ve öğretmenlerin mesleki çalışma programları ile aday öğretmenlerin performans değerlendirme formlarının hazırlanmasında Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri temel alınmıştır.

3.3.1.3. Aday Öğretmenler

Aday öğretmenlik süreci, kadrolu/sözleşmeli aday öğretmenlerin mesleki yeterlik, bilgi ve beceri düzeylerine katkı sağlamak, mesleğini icra ederken okul ortamına ve kültürüne uyum sürecini kolaylaştırmaktır.

Bakanlığımızın öğretmen niteliklerini artırmaya yönelik olarak son yıllarda yürürlüğe koyduğu en önemli faaliyetlerden biri “Aday Öğretmen Yetiştirme Programı”dır. Bu kapsamda aday öğretmenlerimiz adaylık süresince tecrübeli ve mesleğinde temayüz etmiş öğretmenlerimizin danışmanlığında yoğun bir yetiştirme sürecine tabi tutulmaktadır.

Aday öğretmenler program sürecinde sınıf içi, okul içi, okul dışı uygulama faaliyetleri, aday öğretmen yetiştirme seminerleri, bireysel ve mesleki gelişimlerini destekleyen sertifika programları gibi detaylı eğitimlerden geçirilmektedir. Danışman eşliğinde yapılan faaliyetlere ilaveten adaylardan süreç boyunca öğretmenlik ve eğitimle ilgili literatürde önemli yere sahip çeşitli kitaplar okumaları ve eğitim ve öğretmenlikle ilgili farklı ülke örneklerini yansıtan farklı filmler izlemeleri istenmekte, adayların eğitimle ilgili farklı teorik ve pratik sorunların farkına varacakları seminer ve konferanslar düzenlenmekte, böylece aday öğretmenlerin millî eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda sahip olmaları gereken bilgi, beceri, değer ve tutumlarla donanmaları ve entelektüel birikimlerine katkı yapacak faaliyetlerde bulunmaları sağlanmaktadır. Hem adayların hem danışman öğretmenlerin mesleki gelişimi için oldukça önemli olan bu uygulama geri bildirimler doğrultusunda daha da etkin hâle getirilerek getirilerek 3 fazda yapılacak iyileştirmelerle uzaktan eğitim faaliyetleri ile sürdürülecektir.

2019-2020 yılları arasında 47.533 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır. 12 Kasım 2020 tarihi itibarıyla; 64.016 öğretmenin (sözleşmeli/kadrolu) adaylık iş ve işlemleri devam etmektedir.

3.3.1.4. Gerçekleştirilen Projeler

Öğretmen ve Yöneticilerin Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Tasarım ve Yönetim Becerilerinin Geliştirilmesi

Bakanlığımız ile UNICEF iş birliğinde “Öğretmen ve Yöneticilerin Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Tasarım ve Yönetim Becerilerinin Geliştirilmesi” çalışması yürütülmüştür. Bu çalışma kapsamında öğretmen ve okul yöneticilerinin; uzaktan eğitim yöntem ve teknikleri uygulayabilme, sanal sınıfları yönetebilme, sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı okul çevrelerindeki öğrencilerin eğitim ve öğretim süreçlerini destekleme ve öğrenme-öğretme süreçlerine yönelik materyal geliştirme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda öğretmenler için 42 saat, okul yöneticileri için de 50 saatlik mesleki gelişim programı oluşturulmuş ve eğitimler düzenlenmiştir.

3.3.1.5. Öğretmen Maaşları

15.07.2020 tarihi itibarıyla; Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlamış 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 4.369,40 TL, ek ders saat ücreti de 18,22 TL olmuştur. Bu durumda haftada 15 saatten ayda toplam 60 saat ek ders veren öğretmenimize maaşıyla birlikte toplam 5.462,40 TL ödenmektedir.

Tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılı başında ödenen hazırlık ödeneği 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında 1.210 TL'dir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nda yer alan hizmet kollarından biri olan “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalardan 21.08.2020 tarihi itibarıyla Bakanlığımız personeline yönelik olarak kurulan sendika sayısı 44, sendika üyeliği olan personel sayısı da 718 bin 651'dir.

2002-2020 yılları arasında kadrolu öğretmen maaşlarına yönelik bilgiler Tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2020)

Yıllar	Maaş TL	Ek Ders TL	Maaş+Ek Ders TL
2002	470,20	165,00	635,20
2003	560,09	174,00	734,09
2004	636,82	195,00	831,82
2005	698,73	211,00	909,73
2006	823,73	310,00	1.133,73
2007	928,13	333,00	1.261,13
2008	1.196,43	364,00	1.560,43
2009	1.302,98	396,45	1.699,43
2010	1.387,85	421,14	1.808,99
2011	1.592,89	456,67	2.049,56
2012	1.769,19	507,18	2.276,37
2013	1.894,53	543,39	2.437,92
2014	2.148,45	544,80	2.693,25
2015	2.338,83	587,92	2.926,75
2016	2.628,41	659,83	3.288,24
2017	2.891,92	726,60	3.618,52
2018	3.319,98	834,00	4.153,98
2019	3.910,74	979,77	4.890,51
2020	4.369,40	1.093,00	5.462,40

Not: Temmuz 2020 tarihi itibarıyla. (9. derece 1. kademedeki öğretmen maaşı baz alınmıştır.)

3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları

Eğitim sistemimizin temel amacı; tüm bireylerin yaşamı boyunca kapsayıcı, nitelikli bir eğitime erişimini sağlamak ve düşünme, algılama, problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusuna, girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve millî kültürü özümsemiş, paylaşma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu bireyler yetiştirmektir. Bu durum, kendilerinden çok şey beklenen ve büyük umutlar bağlanan genç nesillerin daha donanımlı bir şekilde yetiştirilmesi için öğretim programlarının geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Ülkemizde ve dünyada bilimsel, teknolojik ve sosyokültürel gelişmeler neticesinde öğretim programı ve ders çizelgelerine ilişkin güncelleme çalışmaları süreklilik arz etmektedir. Bu doğrultuda yapılan izleme, değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. 2023 Eğitim Vizyonu ve 11. Kalkınma Planı ekseninde planlı bir biçimde devam eden çalışmaların yanı sıra COVID-19 sürecine bağlı olarak yüz yüze eğitime ara verilmesi neticesinde farklı kademelerde eğitim alan öğrencilerin nitelikli eğitime erişimlerinin sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin müfredatta yer alan ve sonraki öğrenmeleri için ön koşul olan konu/kazanım ve açıklamalara ilişkin ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim düzeyinde 2020/2021 eğitim ve öğretim yılı öncesinde uygulanmak üzere telafi eğitimi çalışması gerçekleştirilmiştir.

Bu doğrultuda geçtiğimiz eğitim ve öğretim yılının ikinci dönemine ait derslerin üst sınıflardaki konu ve kazanımlarına temel teşkil eden “kritik konu ve kazanımlar” belirlenerek derslere ait programlar hazırlanmıştır. Canlı ders uygulamaları yoluyla yapılacak eğitimlerde, öğretmenlerimize örnek olması için sözü edilen programlara yönelik elektronik ortamda 4000 sayfadan oluşan 1129 ders etkinliği (destek materyal) hazırlanmıştır. Özellikle okuma yazmaya yeni başlayan ilkökul 1. sınıf öğrencilerinin ilk

okuma yazma eğitimleri konusunda desteklenmesi amacıyla "İlk Okuma Yazma Telafi Materyalleri" hazırlanmıştır.

Salgın nedeniyle uzunca bir süre gerek aile ortamı gerek sosyal medyada salgın ve salgının etkileri ile ilgili uyarılara maruz kalan öğrencilerin yeniden okula başladıklarında olağan düzenlerine dönmeleri, çocuk ve gençler ile okul personelinin krizin etkileri ile başa çıkmalarına katkı vermek amacıyla 2020-2021 eğitim ve öğretim yılının başında örgün eğitim kurumlarımızda uygulanmak üzere "Salgın Sonrası Okula Uyum Kılavuz ve Etkinlikleri" kitapçığı hazırlanmıştır.

Özellikle akademik derslerin öğretim programlarında yer alan kazanımlar arasındaki hiyerarşik yapının tespiti amacıyla her bir sınıftaki kazanımlara temel teşkil eden bir alt sınıf kazanımları belirlenerek konu-kazanım haritaları ilgili birimlerle paylaşılmıştır.

Yurt içinde veya yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kapsamında Türkçe öğrenenler, öğreticiler, öğretim materyali hazırlayıcı ve sınav uygulayıcıları için temel dayanak ve yaklaşımları, amaçları, seviyelere ve becerilere göre kazanımları, ölçme ve değerlendirme sürecini, dil öğretimi içeriklerini düzenleme ve dil öğretim standartlarını belli bir çerçevede yapılandırma amacıyla "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı" hazırlanmıştır.

Yabancı dil eğitiminde 2. sınıflardan başlanarak kademeli şekilde 2-12. sınıflarda uygulanmak üzere yeni bir yaklaşım ortaya konulması ve ülke genelinde seviye ve okul türlerine göre çeşitlendirilmiş dil eğitim programlarının uygulanması çalışmaları devam etmektedir.

Bununla birlikte 2023 Eğitim Vizyonu ve 11. Kalkınma Planı kapsamında öğretim programlarının esnek, modüler ve uygulamalı yapıya kavuşturulması; temel becerilere ilişkin zorunlu derslerin korunması şartıyla derinleşme, kişiselleştirme ve uygulamaya yeterli zaman sağlamak için zorunlu ders saat ve çeşitlerinin azaltılması; tüm eğitim kademelerinde ders çizelgelerinin yeniden yapılandırılması, özel gereksinimli bireylere yönelik müfredatların geliştirilmesi, hayat boyu öğrenme programlarının çeşitliliği ve niteliğinin artırılarak kazanımlarının belgelendirilmesine ilişkin gerekli çalışmalar devam etmektedir.

3.3.2.1. Okul Öncesi Eğitim İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programları

Müfredatların çocuklarımıza sunacağı imkânlarla ilişkin en temel unsur; öğrenilen her türlü bilgi, beceri ve tutumun bir davranış olarak ortaya çıkmasının ötesinde, çocukların kendilerine ve topluma doğrudan hizmet edebilecek bir yetkinlik olarak yerleşmesidir. Bu doğrultuda öğrencilerin soru çözme, konu anlatımı gibi bir eğitim anlayışından; üretimi, yapmayı, etkileşimi, derinleşmeyi öne çıkaran bir müfredat anlayışına yönelim söz konusudur.

Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması politikası ve öğrencilerin yardımcı kaynak ihtiyacını büyük ölçüde karşılamak amacıyla özellikle kırsal bölgelerde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan okullarda eğitim gören öğrencilerimiz için ders kitaplarının yanı sıra Türkçe, matematik, fen bilimleri, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerine yönelik çalışma kitapları hazırlanmış setler halinde öğrencilerimize ulaştırılmış ve elektronik ortamda da paylaşımına açılmıştır. Ayrıca ortaokul seviyesinde Türkçe, matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler ile T.C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersleri için hazırlanan ve 112 fasikülden oluşan çalışma sayfaları da EBA'da yayınlanmıştır.

Yabancı dil eğitiminde öğretmen ve öğrencilerimizin gereksinimlerine cevap verecek nitelikte kademelere göre farklılaşan içerikler oluşturulması amacıyla 4 temel beceriye (konuşma, dinleme, okuma ve yazma) odaklanan İngilizce dersi etkinlik kılavuzları hazırlanmaktadır. Fasiküller halinde hazırlanan materyaller, disiplinler arası yaklaşımla matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler ve görsel sanatlar gibi farklı disiplinlerle birlikte öğrenci merkezli projeleri içeren etkinliklerdir.

Önümüzdeki süreçte ilkökul düzeyinde eğitim ve öğretimin Türkçe, matematik ve kültür-sanat-spor ekseninde şekillenmesine yönelik hazırlık çalışmaları devam etmektedir. İlkokul müfredatlarının çocukların ilgi, yetenek ve mizaçlarına uygun olarak iyileştirilmesi çalışmaları ile ilkökul ve ortaokullarda çocuğun bütüncül gelişiminin esas alınarak, ders sayısı ve ders çizelgelerinin hafifletilerek yeniden yapılandırılmasına ilişkin gerekli çalışmalar devam etmektedir.

3.3.2.2. Ortaöğretim Programları

Değişen ve gelişen dünya şartlarında gerekli yaşam becerilerine sahip öğrencilerin yetişmesi için ortaöğretimin bütünsel bir dönüşüme ihtiyacı vardır. Ortaöğretim sisteminin; süreç odaklı, akademik becerilerle birlikte diğer gelişim alanlarını da dikkate alan, bireysel farklılıklara duyarlı, teknolojinin doğru ve etkin olarak kullanıldığı, çevresine değer katan bir yapıya kavuşturulması yolunda gerekli çalışmalar sürdürülmektedir. Bu doğrultuda müfredatlara ilişkin izleme ve değerlendirme çalışmaları devam etmekle birlikte çalışmalar neticesinde gerekli iyileştirmeler yapılacaktır. Ayrıca sertifika/beceri paketleri sayesinde öğrencilerin mesleklerle ilgili farkındalığını artırmaya yönelik adımlar atılacaktır.

2023 Eğitim Vizyonu kapsamında ortaöğretimde müfredatın esnek ve modüler olarak yapılandırılması, ders çizelgesine bağlı olarak zorunlu ders saatleri ve çeşitliliğinin azaltılması ve derslerin yükseköğretimle uyumlu hâle getirilmesi; öğrencilerin ilgi, yetenek ve mizaçlarına göre seçmeli ders yapısının oluşturulmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca fen ve sosyal bilimler lise türlerinde ders çizelgeleri ve ders dağılımları, bilimsel araştırma ve uygulamalara zaman tanıyacak biçimde iyileştirilecektir. Uygulanan müfredat yapısı, fen ve sosyal bilim alanlarındaki disiplinlere göre öğrencilerin derinlik kazanması doğrultusunda düzenlenecektir. Ortaöğretimde öğrencilerimize sertifikaya dayalı bilişim ve iş dünyasına ilişkin yeterlilikler kazandırılacaktır.

Ortaöğretimdeki alan derslerinin haftalık ders çizelgesindeki yeri ve ağırlıkları yeniden tasarlanmaktadır. 12. sınıflar için, pilot bölgelerden başlamak üzere yükseköğretime hazırlık ve oryantasyon programı çalışmaları devam etmektedir.

3.3.2.3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Programları

Mesleki ve teknik ortaöğretimde iş ve meslek analizinden kaynağını alan yetkinlik esaslı, kazanımlara dayalı öğretim programları uygulanmaktadır. Öğretim programları; eğitim politikaları, eğitim kurumları ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, gelişen ve değişen teknolojiler, iş piyasası ihtiyaçları, ulusal ve uluslararası standartlar ile ulusal yeterlilikler, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, protokoller, araştırma-geliştirme raporları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınarak Bakanlığımız, ilgili kurum/kuruluşlar, sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin katılımları ile güncellenmekte veya ihtiyaç duyulan yeni öğretim programları geliştirilmektedir. Bu kapsamda “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Çerçeve Öğretim Programları” ile “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu

Teknik Programı 12. Sınıf Akademik Destek Dersleri”ne ilişkin çizelgeler güncellenmiştir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında tüm alanlarda ortak olan Mesleki Gelişim dersi; 21. yüzyıl becerileri ve tasarım odaklı düşünme yaklaşımı doğrultusunda mesleki gelişimi sağlayacak becerilerin kazandırılması amacıyla aktiviteye dayalı program yaklaşımı doğrultusunda Mesleki Gelişim Atölyesi olarak güncellenmiştir. Programda; “temel okuryazarlık”, “sosyo-duygusal beceriler”, “üst bilişsel beceriler” beceri gruplarına ait kazanımları içeren altı öğrenme birimi (Ahilik ve Meslek Etiği, İş Sağlığı ve Güvenliği, Teknoloji ve Endüstriyel Dönüşüm, Çevre Koruma, Girişimci Fikirler, İş Kurma ve Yürütme, Fikrî ve Sınai Mülkiyet Hakları) bulunmaktadır.

Mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin dijital becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak “Dijital Beceriler” sertifika programı tüm alan ve dallarda uygulanmak üzere geliştirilmiştir. Bu sertifika ile öğrencilere; programlama (blok tabanlı programlama, robotik, oyun programlama), dijital tasarım (hazır web sayfası oluşturma, animasyon hazırlama) ve sosyal medya (e-ticaret, dijital pazarlama, veri analizi ve grafikler) becerilerinin kazandırılması hedeflenmektedir.

Mesleki ve teknik eğitime yönelik var olan toplumsal algıyı değiştirmeyi hedefleyen, öğrencilerin mesleki ilgi ve yeteneklerini tespit eden ve çocuklarla ailelerini bu doğrultuda yönlendiren, akademik ders yoğunluğunun azaltıldığı, mesleki ders içeriklerinin güncellendiği, öğretmenlerin iş başında eğitim olanaklarının artırıldığı, 2023 hedefleriyle uyumlu bir sistem oluşturulması planlanmakta ve bu doğrultuda gerekli çalışmalar devam etmektedir.

3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci

Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği ile taslak ders kitaplarının inceleme ve değerlendirme işlemlerini alanında uzman öğretmen ile akademisyenler tarafından bilimsellik, objektiflik ve şeffaflık esasına dayalı olarak elektronik ortamda “panel sistemi” ile gerçekleştirilmektedir. Ders kitapları ve öğretim materyalleri inceleme/değerlendirme süreci panel sistemi ile etkili bir şekilde yürütülmeye devam etmektedir.

Panel sisteminde ders kitaplarının; Anayasada ve Millî Eğitim Temel Kanununda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesini gözeterek, temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımla hazırlanması, konuların işlenişinde ya da örneklerde insanların ve olayların sunulmasında toplumsal eşitlik ilkesinin gözetilmesi, içerikte ve görsel öğelerde bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edecek unsurlar bulunmaması, insan haklarına aykırı, ayrımcılık ve önyargı niteliği taşıyan ifadeler kullanılmaması, taslak ders kitabında kullanılan birey adlarının eşitlik ve genellik ilkesinin gereği olarak, toplumda kullanılan adlardan dengeli biçimde seçilmesi, toplumun yalnızca belirli bir kesimini temsil edecek şekilde kullanılmaması, verilen örneklerde ve kullanılan karakterlerde cinsiyet açısından makul bir denge gözetilmesi, anlatım, görsel öge ve çizimlerde toplumun değer yargıları, giyim ve hayat tarzının doğru olarak yansıtılması, toplumun bir kesimini, herhangi bir siyasi görüşü ya da düşünce biçimini küçük düşüren veya önyargı oluşturabilecek anlatımlara yer verilmemesi yönleriyle incelenmesi esastır. Bu esaslar çerçevesinde yürütülen ders kitabı inceleme/değerlendirme süreci gerek işleyiş gerekse incelemedeki kriterler bazında standardize edilmiştir.

Ders kitapları ve öğretim materyalleri inceleme/değerlendirme sisteminin geliştirilmesine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Bu kapsamda 2023 Eğitim Vizyonunda belirtilen ders kitabı ve eğitim aracı tanımı ve nitelikleri doğrultusunda basılı materyallerin yanı sıra çağın gereksinimleri ile dijital ve mekanik içerikleri de kapsayacak şekilde yapılacak olan yönetmelik değişikliğinin son aşamasına gelinmiştir. Ayrıca bu değişiklikler ders kitapları ve öğretim materyalleri inceleme, değerlendirme, mevzuat, sistem, kriterler ve uygulama süreçlerinin geliştirilmesi amacıyla ders kitapları ve eğitim araçlarının inceleme/değerlendirme sürecinin daha etkili ve verimli olarak ilerlemesi için günümüz ihtiyaçlarını da içeren, kamu menfaatini göz önüne alan birtakım düzenlemeler barındırmaktadır.

Bakanlığımız 2019-2023 stratejik planında yer alan e-müfredat sisteminin yerine ikame edilecek yeni kitap inceleme ve değerlendirme yazılımı teknik altyapısı ve veri tabanının tamamlanması çalışmalarımıza hızla devam etmekteyiz.

3.3.4. Türkçe Söz Varlığı Projesi

Öğrencilerimizin dört temel dil becerisi yeterliliklerinin tespit edilmesini ve bu doğrultuda dil düzeylerinin belirlenmesi çalışmaları bizler için ayrı bir önem ifade etmektedir. Buradan hareketle 2023 Eğitim Vizyonumuzda Türkçe dil yeterlilikleri konusuna ayrı bir başlık açarak Türkçe'nin korunması ve geliştirilmesini temel eğitimin omurgası olarak ele aldık ve "Türkçe Söz Varlığı Projesi" hayata geçirilmiştir.

Söz varlığımız, Türkçemizin ait olduğu Türk kültürünü yansıtan bir aynadır. Türkçe Söz Varlığı Projesi ile yazılı ve sözlü dile dayalı öğrenci derlemi, çocuk yazını derlemi ve genel Türkçe derlemi oluşturmayı amaçlıyoruz.

Proje kapsamında gelinen noktada, Eskişehir ilimizde yapılan pilot çalışmalar aracılığıyla oluşturulan yol haritasına uygun olarak adımlar atmaktayız. Bu doğrultuda 26 ilde 2. sınıftan 12. sınıfa kadar her sınıf seviyesinde toplam 1.000.000 öğrenciden yazı diline dayalı olarak EBA aracılığıyla çevrim içi veri toplama işlemi gerçekleştirilecek ve toplanan veriler sayısallaştırılacaktır. Böylece ilk, orta ve lise öğrencilerinin üretici (yazma) dil becerisine dayalı olarak söz varlığı tespit edilmiş olacak ve yazılı dile dayalı öğrenci derlemi oluşturulacaktır.

Ayrıca Türkçe Söz Varlığı Projesi'nden elde edilecek veri ile yapay zekâ çalışmalarında kullanılabilir yapıda veri setleri de üretilebilecektir. Böylelikle çağın gereği olan çalışmaların Türkçe alanında da yapılabilmesine katkı sağlanmış olacaktır.

3.3.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları

Destekleme ve yetiştirme kursları okullardaki eğitimi desteklemek amacıyla gönüllü öğrencilere yönelik açılan kursları kapsamaktadır. Bu kurslar, öğrencilerin derslerde edindikleri kazanımları pekiştirmelerine katkı sağlamak, özel ilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla günden güne artan taleple hizmet sunmaya devam etmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi doğrultusunda kurslara katılan öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla her dönem sonunda DYK İzleme ve Değerlendirme Ortak Sınavı yapılmaktadır. Bu sınavlar sonucunda elde edilen değerlendirme sonuçları analiz edilerek eksikliği görülen konu ve kazanımların tamamlanması hedeflenmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılının I. Döneminin sonunda 11 Ocak 2020 tarihinde Destekleme Yetiştirme Kursları İzleme ve Değerlendirme Ortak Sınavı, 81 ilden yaklaşık 180.000 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu sınavda ortaokul ve imam-hatip ortaokullarının 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine Türkçe- matematik ile fen bilimleri-yabancı dil (İngilizce) testleri; 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerine ise Türk dili ve edebiyatı-matematik, fen bilimleri ve yabancı dil (İngilizce) testleri uygulanmıştır. 16 Mayıs 2020 tarihinde yapılması planlanan 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı II. Dönem Destekleme Yetiştirme Kursları İzleme ve Değerlendirme Ortak Sınavı ise COVID-19 sürecine bağlı olarak gerçekleştirilememiştir. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı için her dönem sonunda tüm derslerden izleme ve değerlendirme ortak sınavı yapılması planlanmaktadır.

3.3.6. İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)

İlkokullarda Yetiştirme Programı ilkokulların 3. sınıfına devam eden, eğitim ve öğretim yılı içinde çeşitli nedenlerle “okuma, okuduğunu anlama, yazma becerileri ve doğal sayılar, doğal sayılarda dört işlem” öğrenme alanlarında kazanımlara yeterli düzeyde ulaşamadığı belirlenen öğrencilerin bu alanlardaki eksik öğrenmelerinin giderilmesini amaçlayan bir programdır.

Program, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 81 ilde 3. sınıfta uygulanmaya başlanmıştır. İYEP’e dâhil olan öğrencilerde okuma, yazma ve matematik alanında temel becerilerde beklenen düzeyde artış görülmüştür. Bu alanda verilen eğitimin kalitesinin artırılması amacıyla 81 il düzeyinde eğitimler düzenlenmiştir. Program kapsamında Türkçe ve matematik derslerinden eğitim materyalleri ve ölçme araçları geliştirilmiş, e-Okul alt yapısı üzerinde İYEP İşlemleri Modülü kurulmuştur. Ayrıca İYEP web sitesi de mevcuttur.

3.3.7. Fiziki Altyapı

Doğal nüfus artışının etkisi ve okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar sonucunda okula devam eden öğrenci sayısında her yıl önemli artışlar gerçekleşmektedir.

Derslik sayısı ve donanım, öğrencilerimize en uygun eğitim ortamlarının sağlanması hedefini en çok etkileyen hususların başında gelmektedir.

Eğitim Tesisleri ve Altyapı

Millî eğitimin genel ve özel amaçları doğrultusunda, toplumun her ferdine yetenekleri ölçüsünde kaliteli eğitim ortamının sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir. Eğitimin öncelikli alan olarak değerlendirilmesiyle birlikte toplumda oluşan farkındalık sonucunda son yıllarda sürekli artan eğitim ihtiyacının karşılanması ve kaliteli eğitimin toplum hizmetine sunulması, eğitime daha çok kaynak ayrılmasının yanı sıra, eğitime ayrılan sınırlı kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması ile sağlanabilmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın resmî okul sayımız 56.179'a derslik sayımız da 595.124'e ulaşmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde genel bütçe kaynağı dışında bütçe dışı kaynaklar da harekete geçirilerek hayırsever kişi, kurum ve kuruluşların katkıları ve düzenlenen kampanyalarla 2003 yılından bu yana 53.601 derslik yaptırılmıştır.

Tablo 26. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2019-2020)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Okulöncesi (*)	5.830	21.764
İlkokul	22.808	231.895
Ortaokul	16.916	166.247
Açık Ortaokul	1	-
Ortaöğretim	9.161	168.104
Açıköğretim Lisesi	3	-
Yaygın Eğitim	1.460	7.114
Toplam	56.179	595.124

(*) Okul öncesi eğitimde bünyesinde anasınıfı bulunan 19.810 resmî okul toplam okul sayılarına dâhil edilmemiştir.

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2019-2020.

Ana sınıfı derslik sayısı bulunduğu kurumların derslik sayısında gösterilmiştir.

2003 yılından itibaren hayırseverlerimizin yaptırdığı derslikler dâhil olmak üzere toplam 336.355 derslik tamamlanarak eğitim ve öğretim hizmetine sunulmuştur.

Tablo 27. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2020)

Yıl	İlköğretim (Anaokulu/Anasınıfı Dahil)	Ortaöğretim (Mesleki ve Teknik Eğitim Dahil)	Yaygın Eğitim	Hayırsever	Toplam
2003	14.569	553	131	-	15.253
2004	18.355	2.476	104	7.143	28.078
2005	21.207	683	155	6.653	28.698
2006	20.049	1.336	114	6.744	28.243
2007	11.146	928	124	3.530	15.728
2008	14.674	716	42	1.358	16.790
2009	7.452	1.720	48	624	9.844
2010	11.598	2.725	27	2.967	17.317
2011	4.974	1.763	54	3.011	9.802
2012	10.255	4.300	72	4.079	18.706
2013	9.826	3.849	125	3.466	17.266
2014	18.857	6.812	68	3.011	28.748
2015	9.158	4.468	1	1.518	15.145
2016	9.200	7.781	12	2.985	19.978
2017	6.763	5.364	221	2.057	14.405
2018	9.212	6.910	368	1.817	18.307
2019	13.343	6.145	559	1.590	21.637
2020	7.874	3.196	292	1.048	12.410
TOPLAM	218.512	61.725	2.517	53.601	336.355

Not: Hayırseverler, Dünya Bankası Kredisi, Avrupa Birliği Hibesi, Millî Piyango İdaresi, İMKB, Türk Telekom A.Ş. ve TOKİ kaynakları ile yaptırılan derslik sayıları dâhil edilmiştir. 31.10.2020 tarihli veriler baz alınmıştır.

Ülke genelinde, afet riski taşıyan eğitim yapıları için yürütülen güçlendirme faaliyetlerinin 2021, 2022 ve 2023 yıllarında da devam etmesi ve yıllık 1.500 okulun güçlendirilmesi planlanmaktadır. Güçlendirme yapılacak eğitim yapıları projelerine, diğer büyük onarım, erişilebilirlik ve enerji verimliliğine ilişkin çalışmalar da dâhil edilecektir.

Eğitim yapılarının başta engelli erişimini sağlamaya y6nelik çalışmalar olmak 6zere; yalıtım, ısıtma sistemleri, yangın g6venliği ve ıslak zeminlere ilişkin iyileştirme çalışmaları ile eğitim yapılarında s6rekli kullanım 6mr6n6 tamamlayan malzemelerin yenilenmesi gibi hususlardan kaynaklanan yıllık rutin b6y6k onarım ve tadilat işlerinin de devam etmesi planlanmaktadır.

Eğitim yapılarında enerji verimliliğinin sağlanmasına y6nelik çalışmalar kapsamında 10 pilot il belirlenmiş ve bu illerde bulunan okullarda iyileştirme çalışmalarına başlanmıştır. Bu uygulamanın T6rkiye geneline yaygınlaştırılması ile b6y6k 6l6de tasarruf sağlanacaktır.

Mesleki ve teknik orta6đretim kurumlarının eğitim ortamlarının geliştirilmesi amacıyla, 2021 yılında 7 adet eğitim yapısı için (spor lisesi, g6zel sanatlar lisesi, bilim ve sanat merkezi, turizm otelcilik programı uygulayan mesleki ve teknik Anadolu lisesi, mesleki eğitim merkezi, 6zel eğitim kamp6s6, uygulama mescidi) proje çalışılması planlanmaktadır. alışılması planlanan projeler, ekonomiklik, enerji verimliliği, emniyet, ergonomi, erişilebilirlik ve estetik kriterleri temel alınarak hazırlanacaktır. Ayrıca 2020 yılı içerisinde 56 adet yeni tip proje oluşturulmuş ve Bakanlığımızın internet sitesinde 81 İl Millî Eğitim M6d6rl6đ6n6n erişimine açılmıştır.

Eğitim yapılarına ait k6lt6r mirasımızın bilimsel esaslar doğrultusunda korunmasına 6nc6l6k etmesi ve araştırmacılara kaynak oluşturabilmesi amacıyla tarihi eğitim yapılarına ilişkin 6rnek koruma çalışmaları yaptırılması planlanmaktadır. 2021 yılında 6 tarihi eğitim yapısının 6rnek koruma çalışmasının yapılması planlanmaktadır.

Bireylerin kamusal alanda erişebilirliğinin kolaylaştırılması amacıyla t6m engel gruplarının kullanabileceği bir okul modeli geliştirilip, her bir engel grubuna y6nelik farklı alternatifler (asans6r, engelli rampası, dokunsal ve duysal y6nlendirmeye ilişkin malzemeler vb.) planlanacaktır. Bu

çalışmalar, mevcut eğitim yapılarında erişilebilirliğin artırılması için zemin oluşturacaktır. 2021 yılında bir adet proje geliştirilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından tasarım - beceri atölyeleri ve öğretmen odalarının iç mekân tasarımları tamamlanmıştır. Eğitim yapılarına ait derslik, yatakhane, kütüphane, yemekhane, beden eğitimi salonu, çok amaçlı salon vb. diğer alanların doğal yaşam, renk, akustik, aydınlatma, malzeme, enerji yönetimi ve mekân algısı üzerinden iç mekân tasarımları planlanmaktadır.

Okullarımızda ahşap, seramik, fen ve teknoloji, drama, bahçe ve hayvan bakımı gibi alanlar başta olmak üzere bugüne kadar 8.168 tasarım beceri atölyesi tamamlanmıştır. 2020 yılı sonunda toplamda 9.479 tasarım beceri atölyesinin kurulumların tamamlanması hedeflenmektedir.

Bakanlığımızın 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan takvime göre tasarım beceri atölyelerinin yaygınlaştırılması amacıyla 2021 yılında toplamda 10.000 adet tasarım beceri atölyesi kurulması planlanmaktadır.

Çocuklarımıza ve gençlerimize günümüzün ve geleceğin ihtiyaçları doğrultusunda, nitelikli ve ileri bir eğitimin verilebilmesi için öğretim programlarını destekleyen eğitim materyalleri, ders ve laboratuvar araç-gereçleri gibi, en son teknolojilere haiz eğitim ortamlarının sağlanması yönünde çalışmalara devam edilmektedir.

Güncellenen ders programları doğrultusunda derslerde kullanılan araç-gereçlerin tanımlanması ve standartlarının belirlenmesine yönelik olarak “Derslik/Pansiyon Donatım ve Ders Araç-Gereçleri Standartları” belirlenen malzemeler için prototip geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca gelişen teknolojilerden gerektiği şekilde ve amaca uygun olarak yararlanabilmek, öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığını geliştirmek ve eğitim ve öğretimde atılan adımları kütüphaneleri etkili kullanarak desteklemek amacıyla okul kütüphanelerine yenilikçi bir bakış açısı getirilmiştir.

Zenginleştirilmiş kütüphaneler; bilgisayar, zekâ oyunları, okuma ve dinleme materyallerinin bir arada bulunduğu, sesli ve elektronik kitaplar gibi alternatif okuma seçeneklerinden öğrencilerin faydalanabildiği, taşınabilir tekerlekli raflarıyla, ahşap ve kumaş malzemelerle kaplanmış duvarlarıyla, estetik ve pedagojik açıdan uygun renkleriyle çocuklarda okuma alışkanlığı ve zevki uyandırarak onları kütüphaneye çekecek mekânlar şeklinde tasarlanmıştır.

Bakanlığımız bütçesine ek olarak diğer kurum ve kuruluşlarla (sivil toplum kuruluşları, belediyeler, okul aile birlikleri, hayırseverler, il özel idareleri vb.) yapılan iş birliği ve protokoller sonucunda zenginleştirilmiş kütüphane sayısı Kasım 2020 tarihi itibarıyla 81 ilde toplam 1.899'a ulaşmıştır. Bunların 1.727'sinin kurulum ve donatımı Bakanlığımız Genel Bütçe ödeneğinden karşılanmıştır.

İlköğretim ve ortaöğretimde biyoloji, fen bilgisi, fizik, kimya, mesleki uygulama laboratuvarı ve yabancı dil laboratuvarı sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 21.849 iken 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 44.463'e ulaşmıştır.

Özel Okul ve Derslik Sayıları

Tablo 28. Özel Okul Verileri (2019-2020)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Örgün Eğitim	13.870	139.337
Okulöncesi	5.655	29.067
İlkokul	1.982	29.980
Ortaokul	2.351	28.887
Ortaöğretim	3.882	51.403
Yaygın Eğitim	15.348	102.843
Genel Toplam	29.218	242.180

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2019-2020

Not: T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Bağlı özel okul öncesi kurumlar dâhil edilmiştir.

3.3.8. İş Sağlığı ve Güvenliği

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda öğrenciler, öğretmenler, çalışanlar ve diğer tüm paydaşların uluslararası ve ulusal düzeyde olmak üzere sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması amacıyla, iş sağlığı ve güvenliği faaliyetleri uygulanmakta ve sürekliliği sağlanmaktadır.

Okul yönetimlerinin uluslararası standartlara dayalı sertifikalandırılması kapsamında okul ve kurumlarımızda uygulanan uluslararası standartların belgelendirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda "TS ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi, TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ve TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemlerinin" sertifikasyon çalışması yapılacaktır. Yönetim sistemi belgelendirme çalışması TS EN ISO/IEC 17021-1 akreditasyon şartlarına uygun olarak gerçekleştirilecektir.

Ülkemiz genelindeki okul/kurumlarda ilk yardım yapacak kişilerin yetiştirilerek, çocuklarımızın sağlıklı eğitim ortamlarında büyümesine katkı sağlamakla birlikte öğrenci, öğretmen ve okul paydaşlarının koruyucu, önleyici ve acil müdahale gerektiren durumlar (kazalar, yaşamı tehlikeye düşüren durumlar, doğal afetler) karşısında ölüm, yaralanma ve sakatlanma risklerinin en aza indirgenmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla Bakanlığımız İlk Yardım Eğitici Eğitimi Merkezi ve 81 ilde ilk yardım eğitim merkezleri kurulmuştur.

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda bulunan iş ekipmanlarının periyodik kontrollerinin tamamlanması hedefi doğrultusunda, 2020 yılı itibarıyla, 18 bin okul ve kurumun periyodik kontrolleri gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı tüm okul ve kurumlarda fiziki risk faktörlerinin tespiti amacıyla iş hijyeni ölçüm, test ve analiz laboratuvarı kurulmuştur. Türk Akreditasyon Kurumunca akredite edilen ve Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yetkilendirilerek açılan bu merkez laboratuvara bağlı olarak, bulunduğu il ve çevresindeki diğer illerde ölçüm yapabilecek 7 adet bölge laboratuvarı kurulması hedeflenmektedir.

3.3.9. Okulum Temiz Belgelendirme Programı

Bakanlığımız ve Türk Standartları Enstitüsü iş birliği ile hazırlanan “Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Kılavuzu”, Pandemi döneminde hijyen ve enfeksiyon konularında okulların kurumsal sorumluluklarını yerine getirmesi ve yüz yüze eğitimin güvenli bir biçimde sürdürülmesi için eğitim kurumlarında bir alt yapı tasarlanmasını amaçlamaktadır.

Hijyen konularında farkındalığı arttırarak okullardaki düzenlemeler hakkında öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlere yönelik olarak bilgilendirme kılavuzları hazırlanmıştır. Hazırlanan kılavuz neticesinde uygulamada bir standart oluşturulabilmesi ve yapılan çalışmaların uygunluğunun denetlenmesi için yaklaşık 4 bin tetkik görevlisine eğitimler verilmiştir.

Yüz yüze eğitime başlandığı andan itibaren yapılan denetim ve belgelendirme faaliyetleri sonucunda Bakanlığımıza bağlı okulların %90'ı Kılavuza uygun olarak düzenlenmiş olup “Okulum Temiz Belgesi” almışlardır. Bu kapsamda bütün okulların Okulum Temiz Belgesi'ni alması hedeflenmektedir. “Okulum Temiz Belgesi”ni alan okulların yıllık belge yenileme denetimleri gerçekleştirilecektir.

Ayrıca yaklaşık 51 bin yöneticiye uzaktan eğitim veya yüz yüze eğitim ile hijyen şartlarının geliştirilmesi ve enfeksiyon önleme belgelendirme eğitimi verilmiştir. Sürecin sistematik takibini oluşturmak amacıyla okulların da aynı ara yüzü görebileceği bir yazılım hazırlanmıştır. Bu yazılımla takip ve raporlama kolay bir şekilde yapabilecektir.

3.3.10. FATİH Projesi

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm vizyonu; “bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası hâline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak” şeklinde belirlenmiştir. Bu doğrultuda Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'yle, her öğrencinin küresel rekabette sahip olması gereken 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması ve geleceğin insanının bugünden yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA), eğitim kalitesinin ve fırsat eşitliğinin artırılmasını ve başarı dőzeyinin geliştirilmesini hedefleyen FATİH Projesi'nin önemli bileşenlerinden biridir.

Eğitim ve őđretim sőrecinde bilişim teknolojileri vasıtasıyla eğitim içeriklerinin etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla kurulan EBA; sınıf seviyelerine uygun, gővenilir ve incelemeden geçmiş doğru içeriklerin bulunduğu sosyal bir eğitim platformudur. Bu platformda őđretim programları, bilgi teknolojileri destekli őđretime uyumlu hāle getirilmiş eğitsel içerikler olarak sunulmaktadır.

Őđretmenlerin EBA'ya katkı sağlayabilmesi ve e-içerikler geliştirebilmesi amacıyla yőz yőze ve uzaktan eğitim yőntemleriyle eğitimler dőzenlenmektedir.

COVID-19 nedeniyle başlatılan uzaktan eğitim etkinlikleri kapsamında önemli bir rol űstlenen EBA'ya olan talebin artması nedeniyle EBA'nın anlık erişim kapasitesinin artırılması çalışmalarına hız verilmiştir. Performans ve mimari iyileştirmelerinin yapılması, hizmet sunulan veri merkezi sayısının artırılması, veri merkezi ve CDN internet bant genişliklerinin artırılması, yeni donanımların sisteme entegre edilmesi ve veritabanı iyileştirmeleri bu çalışmalara verilebilecek örneklerdendir.

Canlı derslerin gővenli bir şekilde sőrdőrőlmesini sağlamak için canlı ders alt yapısına gővenli bir algoritma entegre edilmiştir. Bu algoritma ile őđretmen ya da őđrencilerin kişisel bilgileri kullanılmadan ders sonuna kadar anlık olarak eşleşme sağlanabilmektedir.

Bu alışmalar neticesinde uzaktan eğitimin başladığı 23 Mart 2020 tarihinden ara tatilin başladığı 13 Kasım 2020 tarihine kadar geçen sőre zarfı içerisinde 9.459.713.937 kez ziyaret edilen EBA, dőnyada eğitim kategorisinde en çok ziyaret edilen web sitesi olmuştur. İlgili tarihler arasında EBA TV İlkokul kanalında 2.659 saat, EBA TV Ortaokul

kanalında 2.638 saat ve EBA TV Lise kanalında 3.083 saat olmak üzere toplam 8.380 saat yayın yapılmıştır. Bu yayınlar için Ankara ve İstanbul'da 13 ayrı stüdyoda çekimler yapılmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim süresi boyunca toplam 5.979 ders videosu ve 672 ders dışı etkinlik videosu hazırlanmıştır. Okul öncesi seviyesinde 26.028, ilkokul seviyesinde 19.463.997, ortaokul seviyesinde 18.061.620 ve lise seviyesinde 12.216.460 saat canlı ders gerçekleştirilmiştir.

2023 Eğitim Vizyonunda içerik normları ve kalite standartlarının tüm olası kullanım senaryolarını destekleyeceği Ulusal Dijital İçerik Arşivi oluşturulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda mevcut içerikler yeniden ele alınarak tüm kullanım senaryolarının desteklendiği kategorik sınıflandırma yapılmaktadır. Ayrıca pedagojik yaklaşımı kuvvetli, kavramsal derinliği önde tutan, konu bütünlüğü taşıyan, yüksek etkileşimli ve kazanım odaklı materyalleri kapsayan dijital içerikler EBA kapsamında dijital içerik havuzu olarak yaygın kullanıma sunulmuştur.

EBA kapsamında ilkokul, ortaokul ve lise seviyelerinde dijital eğitim içerikleri, fiziksel ortamda gerçekleştirilmesi zor olan interaktif deneyler, soyut kavramların görselleştirildiği canlandırmalar, simülasyonlar, oyunlar ve etkileşimli kitapların tasarımına ağırlık verilmiş, öğretmenlere bunların etkin kullanımıyla ilgili destek materyaller sunularak, dijital materyallerin ana öğretim materyali olarak kullanılması yaygınlaştırılmaktadır.

EBA üretim süreci 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında içerik ve nitelik yönelimli bir bakış açısıyla yeniden ele alınmıştır. Çocuklarımızın bilişim teknolojilerini çevrimiçi ve çevrimdışı ortamlarda “üretim”, “sorunlara çözüm geliştirme” ve “tasarımları hayata geçirme” aracı olarak kullanmaları hedefi kapsamında içerik çeşitliliğini desteklemek için ülke çapında içerik geliştirme ekosistemi oluşturulmaktadır.

Öğretmenlerimizin dijital eğitim konusunda kendilerini geliştirmelerine yönelik olarak istedikleri zaman faydalanabilecekleri içerikleri geliştirmeleri için çevrimiçi atölyeler düzenlenmektedir. Bu kapsamda EBA'da öğretmenlerimizin kendi ders içeriklerini elektronik özellikte hazırlamaları için içerik geliştirme araçları sunulmuştur.

Yabancı dil eğitiminde 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında EBA üzerindeki içerik havuzu genişletilmiştir. Yeni süreçte 2. sınıflardan başlayarak kademeli olarak 2-12. sınıflarda uygulanmak üzere yeni bir yaklaşım ortaya konularak ülke genelinde, seviye ve okul türlerine göre çeşitlendirilmiş dil eğitim programları, ulusal ve uluslararası yayıncılardan temin edilerek EBA Yabancı Dil Portalı üzerinden kullanıma sunulmaktadır.

FATİH Projesi kapsamında 448.851 adet etkileşimli tahta okullarımıza kurulmuştur. 2020 yılı sonuna kadar yaklaşık 1.350 okul için 26.000 adet etkileşimli tahtanın kurulumu tamamlanacaktır.

15.103 okulda 1.015.078 adet data ucu kurulumu yapılmıştır. Altyapısı tamamlanan okullara Sanal Özel Ağ (Virtual Private Network -VPN) internet erişimi sağlanmaktadır. Bu kapsamda 13.800 okula VPN hizmeti sağlanmıştır.

Bakanlığımız ile TÜRKSAT Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. arasında imzalanan "Okullara Uydu Üzerinden İnternet ve Teknik Destek Hizmeti Sözleşmesi" kapsamında 1.206 okulumuza uydu internet üzerinden erişimi verilmektedir. ADSL veya fiber optik kablo altyapısı bulunmayan bölgelerde yer alan 2.072 okulumuza uydu internetine alternatif olarak daha yüksek kapasiteli, nitelikli ve ekonomik çözüm yöntemi olarak GSM şebekesi üzerinden internet erişim hizmeti sağlanmaktadır.

2021 yılı içerisinde 23.000 etkileşimli tahta alımı ihalesi yapılması ve yılsonuna kadar kurulumlarının tamamlanması hedeflenmektedir. Yine 2012 yılında kurulumu yapılan ve 1. Faz olarak tanımlanan 20.000 etkileşimli tahtanın donanım iyileştirmesi çalışması yapılacaktır. 2021 yılı içerisinde 3.500 okulumuza daha ağ altyapısı kurulması hedeflenmektedir.

Bilimsel veriye dayalı ve kanıt tabanlı politika üretilmesine katkı sağlayabilmek, çalışmaların sahadaki yansımalarını etkin bir şekilde izlemek ve değerlendirmek gerekçesiyle, ulusal ve uluslararası proje geliştirme çalışmalarına ihtiyaç analizi niteliği oluşturacak öncelikli konularda nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2020 yılında 4 araştırma tamamlanmıştır. İlerleyen süreçlerde de bu amaca katkı sağlayacak araştırma çalışmaları planlanmaktadır. Ayrıca, eğitimde yenilikçi uygulamalar ve teknoloji kullanımına yönelik ulusal-uluslararası kurum ve kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyon sağlanacaktır.

Eğitim teknolojileriyle ilgili faaliyet gösteren ve diğer ülkelerin eğitim bakanlıklarının dâhil olduğu kuruluşlar, projeler ve çalışma grupları ile iş birliği ve ortaklık gerçekleştirilmekte, 2023 Eğitim Vizyonu hedeflerine ulaşılmasında önemli katkı sağlayan projeler yürütülmektedir.

Bakanlığımızın eğitim teknolojileri alanında yaptığı örnek teşkil eden faaliyetleri paylaşmak, FATİH Projesi'ne bilimsel ve akademik katkı sunmak ve eğitim teknolojileri alanında yapılacak olan yeni araştırmalara yön vermek amacıyla FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi düzenlenmektedir. Dördüncüsü 2018'de düzenlenen Zirve'de; öğretmen, akademisyen, öğrenci, özel sektör temsilcisi, eğitim teknolojisi, STK temsilcisi ve karar vericiler bir araya gelerek bilgi ve birikimlerini paylaşmaktadır. 5. FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi, GESS Türkiye Eğitim Teknolojileri ve Çözümleri Fuarınının 27-29 Mayıs 2021 tarihinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

3.3.11. Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Teknolojik yeniliklerin hızla artması ve ekonomide önemli bir pay hâline gelmesi eğitimde de teknoloji kullanımını zorunlu hâle getirmiştir. Bu doğrultuda Ülkemiz de dünyadaki bu gelişmeleri takip ederek eğitimde teknoloji kullanımı noktasında yoğun bir çaba sarf etmektedir.

Bakanlık olarak enformasyon teknolojilerini eğitim ve öğretimin tüm alanlarında kullanmaktayız.

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurum Standartları

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Sistemi ülke genelinde tüm resmî okul öncesi eğitim kurumları, ilkokullar, ortaokullar, imam hatip ortaokulları ve yatılı bölge ortaokullarında çocuklara yönelik sunulan her türlü eğitim hizmetine ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve sonuçların iyileştirici çalışmalarda kullanılması amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir.

Bu sistemden elde edilen veriler okulu izleme, değerlendirme, destekleme, geliştirme ve okula rehberlik etmenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Kurum Standartları Analitikleri; okul, ilçe, il ve merkezi düzey için sistem üzerinden otomatik olarak hazırlanmakta olup her düzeyde tanımlanmış yetkililerin kullanımına açıktır.

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM)

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM), kurulduğu 2012 yılından bu yana Bakanlığımızın bütün görev alanlarında öğrenci, veli, öğretmen ve diğer vatandaşlarımızdan, çağrı yoluyla gelen 18 milyon 600 binden fazla bilgi edinme, soru, talep, görüş/öneri, uygulama desteği ve idari konulardaki başvuruyu cevaplamıştır.

Vatandaşlarımızdan gelen çağruların %92'si İletişim Merkezi tarafından görüşme esnasında cevaplanmış, inceleme ve araştırma gerektiren konular ile görüş/öneri olarak değerlendirilecek başvurular Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatlarına yönlendirilmiştir.

Vatandaşlarımız tarafından yapılan başvuruların %82,6'sı bilgi edinme, %4,7'si görüş/öneri, %5,4'ü talep, %5,9'u uygulama desteği ve %1,4'ü da idari konular ana başlıklarında gerçekleşmiştir.

İdari konular ile görüş öneri kapsamındaki başvurular 72 saat (3 iş günü) içerisinde cevaplanmak üzere ilgisine göre Bakanlığımız birimlerine iletilmekte; başvurulara verilen cevaplar İletişim Merkezimizden dış arama yapılarak vatandaşlarımız ile paylaşılmaktadır. Arzu eden vatandaşlarımız kendilerine verilen cevapları e-devlet üzerinden de görüntüleyebilmektedir.

Öğretmenlerimiz; İletişim Merkezimiz aracılığıyla, yer değiştirme işlemleri, maaşlar, ek ders ücretleri, mesleki çalışmalar, eğitim ve öğretim ödeneği, özlük işlemleri, sosyal tesis ve lojman kullanımı, yurt dışı görevlendirmeleri gibi konularda; öğretmen adayları ise ilk atama süreçleri, kadro talepleri gibi Bakanlığın görev alanındaki bütün konularda bilgi sahibi olabilmektedirler.

Örgün eğitim çağı dışına çıkan ve yaygın eğitim kurumlarında eğitimine devam eden Türkiye veya yurt dışı programlarına kayıtlı öğrenciler; yeni kayıt, kayıt yenileme, sınav iş ve işlemleri, ücret iadeleri, mezuniyet iş ve işlemleri ve sistem üzerinden yapılabilecek bilgi güncellemeleri konularında da hizmet alabilirken örgün eğitim kapsamındaki öğrenci ve veliler de okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları mevzuatı, öğrencilerin kayıt işlemleri, öğrencilerin sınıf geçme ve devam durumları, nakil iş ve işlemleri, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim ve rehberlik süreçleri, BİLSEM sınavları, özel okul sınavları, parasız yatılılık ve bursluluk sınavı, liselere geçiş sınavı, e-okul veli bilgilendirme ve 8383

mobil bilgi servisi kullanımı, ders kitapları içerikleri dağıtımı ve temini, okul aile birlikleri, sosyal etkinlikler, taşınmalı eğitim, okul, derslik ve eğitim ve öğretim materyalleri eksiklikleri, fiziki altyapı talepleri, okul kantinlerindeki ürün satışı ve denetimi, destekleme ve yetiştirme kursları, yurt ve pansiyonlarda barınma iş ve işlemleri, denklik işlemleri, FATİH Projesi, EBA sistemi, öğretmen ihtiyacı, resmî tatiller ve Bakanlığın projeleri konularında da bilgi alabilmektedir.

Vatandaşlar da Bakanlık mevzuatı, Bakanlıkça yapılan motorlu taşıt sürücü kursları, protokol sınavları, yeterlilik sınavları, unvan değişikliği ve görevde yükselme sınavları, yabancı hükûmet burs işlemleri, yaygın eğitim kursları, sertifika programları, özel okul açma/kapatma işlemleri, kurs açma ve kapatma işlemleri, kurum çalışma usul ve esasları gibi konularda danışmanlık hizmeti alabilmektedir.

İletişim Merkezimizde günlük ortalama 9 bin vatandaşımıza hizmet verilmektedir. Vatandaşlarımıza 444 0 632 (444 0 MEB) numaralı telefonda 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet verilmekte olup merkezde 180 kişi görev yapmaktadır. Bunlardan 42'si engelli, %48'i kadın ve %34'ü depremzededir.

Doküman Yönetim Sistemi (DYS)

Bakanlığımızda e-Devlet dönüşümünün vazgeçilmez bir parçası olan Doküman Yönetim Sistemi (DYS) 01.10.2012 tarihinde Bakanlığımız merkez teşkilatı birimlerinde faaliyete geçirilmiştir. 2013 yılı Mart ayından itibaren 81 İl Millî Eğitim Müdürlüğünde kullanılmaya başlanmıştır. 2014 yılında yurt çapında ilçe millî eğitim müdürlüklerinin tamamı sisteme dâhil edilmiştir. 2015 yılında İçişleri Bakanlığı ile e-otoban entegrasyonu tamamlanmıştır. Bugüne kadar toplam 41 yurt dışı temsilciliğimiz (Eğitim Müşavirlikleri ve Eğitim Ataşelikleri) DYS kapsamına alınmıştır. 2016 yılında resmî okul ve kurumlara DYS'nin yaygınlaştırılması çalışmaları başlatılmıştır. 2017 yılında bu süreç

tamamlanmış ve tüm Türkiye’de yaklaşık 52 bin okul/kurum ve 110.000 kullanıcı sisteme dâhil edilmiştir. Bu yaygınlaştırma hamleleri ile birlikte toplam kullanıcı sayısı 150.000’e ulaşmıştır. 2016 ve 2017 yıllarında yaklaşık bir yıl süreli EngelsizDYS Projesi adı altında görme engelli bakanlık personelinin DYS kullanabilmesi amacıyla geniş kapsamlı erişilebilirlik çalışmaları yapılmıştır.

Engelsiz DYS Projesi

Engelsiz DYS Projesi TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı tarafından düzenlenen 14.eTr (e-Türkiye) yarışmasında özel ödüle layık görülmüştür. 2017 yılında evrak sorgulama ve dilekçe doğrulama işlemlerinin yapıldığı "evraksorgu.meb.gov.tr" sitesi bütünüyle güncellenmiş, erişilebilir ve mobil cihazlar için uyumlu olarak yeni arayüzü ile hizmet vermeye başlamıştır.

Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)

2017 yılında Bakanlığın Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresi alması sağlanmış olup KEP-DYS entegrasyon çalışmaları yapılmıştır.

Geçen süre zarfında Hukuk Takip Sistemi, Araştırma Yarışma ve Sosyal Etkinlik Modülü, Resmi Burslu Öğrenci Sistemi ile entegrasyon çalışması yapılmıştır. 2019 yılında İçişleri Bakanlığı e-Otoban Projesi Gelen Evrak sürecine entegrasyon işlemleri tamamlanmış, tüm yurda yaygınlaştırılmıştır. DYSWEB projesi faaliyete geçirilmiştir.

DYS ile posta, kâğıt, toner, zarf ve gerekli donanım giderleri büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Sistemde aylık ortalama 2 milyon evrak, versiyonları ile birlikte aylık 10 milyonun üzerinde evrak üretilmektedir. Sistemde saklanan evrak, ekleri ve versiyonlarının toplam sayısı 425 milyonu geçmiştir. Toplam belge boyutu 45,8 TB’ye ulaşmıştır.

MEB Mobil Bilgi Servisi

MEB Mobil Bilgi Servisi, Bakanlığımız ve GSM operatörleri arasında imzalanan protokol gereği; öğrenci ve öğrenci velilerine e-Okul sisteminde üretilen öğrenci bilgileri, açık öğretim okulları öğrencilerinin kayıt yenileme tarihleri, sınav tarihleri, sınav sonuç bilgileri, mezun öğrencilerin diploma duyuruları, kredi sorgulama, her türlü merkezi sistem sınavları, sınav tarihleri, sınav giriş yeri bilgileri, sınav sonuç bilgileri, kazandığı okul, kayıt olduğu okul ile kaydının silindiği okul bilgisi gibi Bakanlığın belirlediği bilgileri mobil ortama mesajla aktarma, öğrenci ve velilerin istedikleri bilgilere mobil ortamdan mesaj bedeli ödemek şartıyla sorgulama yaparak ve/veya servise üye olarak erişim imkânı sağlamaya yönelik hizmetleri yerine getirmek için Bakanlığımız adına 8383 Mobil Bilgi Servisi kurulmuştur. İlk kullanımından bugüne kadar servisten 8.930.354 kişi yararlanmıştır.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, Bakanlığımıza bağlı resmî, özel ve yurt dışında bulunan tüm örgün ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve bağımsız anaokullarını kapsamakta olup öğrencilerle ilgili bütün iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik okul yönetim bilgi sistemidir. Örgün eğitimde bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan süreçte, öğrencinin eğitim ve öğretim hayatı içerisindeki tüm bilgilerinin sistematik ve fonksiyonel olarak tutulduğu elektronik bir sistemdir. e-Okul Sistemi; e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi şeklinde çalışmaktadır.

Öğretmenler, okul idareleri, il-ilçe millî eğitim müdürlükleri, genel müdürlükler ve Bakanlık yöneticileri tarafından yetkilendirme seviyelerine göre kullanılmakta olup yaklaşık 1 milyon aktif kullanıcı bulunmaktadır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi, Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm çocukların velilerinin kullandığı sistemdir. Sınav ve proje bilgileri, not bilgileri, ders programı, devamsızlık bilgileri, nakil işlemleri, yerleştirme ve sınav bilgileri, okul duyuruları, okuduğu kitaplar gibi bilgileri velilerin anlık olarak takip edebildiği, e-Okul sistemi içerisinde yer alan bir modüldür.

MOBİL Veli Bilgilendirme Sistemi

MOBİL Veli Bilgilendirme Sistemi, Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm öğrencilerin e-Okul yönetim bilgi sistemi üzerindeki ders notları, devamsızlık bilgisi, ders programı vb. bilgilerinin öğrencilerimiz ve velilerimiz tarafından akıllı cep telefonu, tablet bilgisayar vb. mobil cihazlar üzerinden takip edebilmelerini sağlayan ücretsiz mobil uygulama projesidir.

e-Okul Sosyal Etkinlik Modülü

Öğrencilerin toplumsal faaliyetlere ve sosyal sorumluluk projelerine katılımının kayıt altına alınması, belgelendirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi için e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi içerisinde “Sosyal Etkinlik Modülü” oluşturulmuştur. Modülde sosyal etkinlikler; bilimsel, kültürel, sportif, sanatsal etkinlikler ve toplum hizmeti çalışmaları olmak üzere 5 ana tema altında tasarlanmıştır. e-Okul Sosyal Etkinlik Modülü 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı ikinci döneminde ülke genelinde okul öncesi eğitim kurumları hariç tüm okullarda uygulamaya konulmuştur. Modül aracılığıyla sosyal etkinlik veri girişleri yapılmış, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı sonunda öğrencilere karneleri ile birlikte “sosyal etkinlik bilgilendirme formu” verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi (MEBCBS)

Bakanlığımız, 2023 Vizyonu çerçevesinde eğitimde veriye dayalı yönetim anlayışını benimsemiş, bu anlayıştan hareketle, mekânsal verinin toplanması ve yönetimi noktasında Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi'ni (MEBCBS) hayata geçirmiştir.

Bakanlığımıza ait bütün taşınmaz bilgileri (konum, imar planı, mülkiyet, tapu, yüz ölçüm, bina temel bilgileri, okul türü, fotoğraflar vb.) Coğrafi Bilgi Sistemi ile elektronik ortama taşınarak Bakanlık bilgi sistemlerinin konumsal altyapısı oluşturulmuştur. Veriye dayalı taşınmaz yönetimi ile eğitim yatırımlarının planlanması, izlenmesi, denetlenmesi çok daha kolay ve sağlıklı hale getirilmiştir.

MEBCBS ile; verimli envanter yönetimi, etkili ve doğru analizler, zaman ve maliyet tasarrufu, azalan bürokrasi ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı sağlanmaktadır. Kurulan Coğrafi Bilgi Sisteminin yaygınlaştırılması ve süreç yönetiminde etkin kullanılması adına geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

e-Sınav Sistemi

e-Sınav Sistemi motorlu taşıt sürücüleri kursu (MTSK) teorik sınavlarında 81 ilde 98 farklı merkezde 126 salonda kullanılmaktadır. Böylece MTSK sınavlarının yazılı olarak yapılması sonlandırılarak sınav maliyeti asgariye indirilirken sınav güvenliği üst düzeye çıkarılmıştır. Aynı zamanda vatandaşlar randevu ile sınava girme imkânı sunulmuştur.

01 Ocak 2019-15 Eylül 2019'a kadar ülke genelinde 46.083 e-sınav oturumu gerçekleştirilmiş ve 1.268.164 aday sınava alınmıştır. Ayrıca söz konusu sınavlarda toplam 181.103 kişi görevlendirilmiştir.

e-Özdeğerlendirme ve Özdenetim Sistemi

e-Özdeğerlendirme ve Özdenetim Sistemi, Bakanlığımıza bağlı resmî ve özel kurumların denetim işlemlerinin (planlama, gerçekleştirme, izleme, raporlama) gerçekleştirildiği modüldür.

Mobil Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Direksiyon Uygulaması

Mobil Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Direksiyon Uygulaması, tablet üzerinden geliştirilen uygulamayla direksiyon uygulama sınavlarının değerlendirilmesi yapılmaktadır. 2020 yılında tablet aracılığıyla bu modül üzerinden 1.308.460 adayın sınavı gerçekleştirilmiştir.

e-Personel Modülü

e-Personel Modülü ile SGK HİTAP sisteminin entegrasyonu tamamlanmış ve modül aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. e-Personel Modülünde personelin Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES) ve Yabancı Dil Sınavı (YDS) sonuçlarının ÖSYM Bilgi Sistemi ile entegrasyonu çalışmaları tamamlanmıştır.

Taşınmalı Öğrenci Modülü

Taşınmalı Öğrenci Modülü, Öğrenci Taşıma Uygulaması kapsamında taşınan ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin/kursiyerlerin okula erişiminin sağlanması için planlama, taşıma ve yemek ihale sonuçlarına ilişkin veri girişlerinin yapıldığı modüldür. Modülde öğrenci taşıma planından taşıma ve yemek ihale işlemlerine, okulların puantaj işlemlerinden ödenek gönderme işlemlerine kadar her aşama takip edilmektedir.

e-Yaygın Sistemi

e-Yaygın Sistemi ile Bakanlığımıza bağılı hayat boyu öğrenme kurumları tarafından sürdürülen kurs, seminer ve faaliyetlere ilişkin tüm iş ve işlemlerin verilerinin tutulduğu ayrıca kursun planlanmasından belge basımına kadar olan tüm sürecin elektronik ortamda yürütüldüğü sistemdir.

Açık Öğretim Öğrencileri İçin Mobil Uygulama

Açık Öğretim Okulları İçin Mobil Uygulama ile öğrenciler Açık Öğretim Okulları Bilgi Yönetim Sistemi'nde yaptıkları tüm işlemleri (okulu tarafından gönderilen mesajları takip etmek, dönem bilgileri ile ders ve kredi bilgilerini öğrenmek, ders seçim işlemlerini yapmak, sınav sonuçları ve sınav yerlerini görüntülemek) mobil uygulama üzerinde de yapabilmektedirler. Ayrıca öğrenciler seçmiş olduğı derslere ait kitapların epub formatını mobil uygulama üzerinden indirebilmektedir.

e-Özel Otomasyon Sistemi

e-Özel Otomasyon Sistemi; özel öğretim kursları, mezunlara yönelik bilim grubu programları uygulayan temel liseler, özel hizmet içi eğitim merkezleri, belediyelerle iş birliğı kapsamında açılan destek kursları, sosyal etkinlik merkezleri, uzaktan öğretim kursları ve diğere çeşitli kursların iş ve işlemlerinin yürütüldüğü yazılım sistemidir.

Özel Barınma Hizmetleri Modülü

Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliğı doğrultusunda kurum bilgileri, öğrenci, ücret, devamsızlık, kurum taahhütname bilgilerinin yer aldığı barınma hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, Bakanlık MEBBİS sisteminde yer alan Özel Barınma Hizmetleri Modülü üzerinden yürütülmektedir.

e-Mesem Modülü

Mesleki Eğitim Merkezi Programı uygulayan mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına devam eden öğrencilerin iş ve işlemleri e-Mesem Modülü üzerinden yürütülmektedir.

e-Burs Modülü

Öğrencilerimizin burs işlemleri e-Burs Modülü üzerinden yapılmaktadır.

e-Pansiyon Modülü

e-Pansiyon Modülü üzerinde geliştirilen izleme değerlendirme formu ile pansiyonlu okulların izleme değerlendirme verileri elektronik ortamda kayıt altına alınmaktadır. e-Ambar modülü geliştirilerek pansiyonlarda günlük, aylık ve yıllık tüketim maliyetlerinin takibi sağlanmıştır.

Yurtdışı Teşkilatı Modülü

Yurtdışı Teşkilatı Modülü Bakanlığımız yurtdışı temsilcilikleri izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi ve güncel verilere erişilebilirliğin artırılması amacıyla hazırlanan modüldür. Pilot uygulama süreçlerinin tamamlanmasını takiben modül kullanıma açılacak ve yazılım geliştirme çalışmaları devam edecektir.

Modül üzerinde yurtdışı teşkilatı kurum bilgileri, personel bilgileri, kurum bazında (Türkçe ve Türk Kültürü dersi verilen kurumlar, mahallen Türkçe dersi verilen kurumlar) ulaşılan öğrenci sayısı, öğretmen/okutman sayısı ve haftalık ders saati bilgilerinin yer aldığı veri havuzu oluşturulmuştur. Yurt dışında öğrencilerin EBA Yurtdışı kullanıcı adı tanımlamaları da bu modül aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Yurtdışı Görev Takip Modülü

Yurtdışı Görev Takip Modülü, Bakanlığımız merkez teşkilatı personelinin katıldığı yurt dışı görev onaylarının sisteme aktarılması, görev sonu raporlarının takibi, raporların ilgili birimlerle paylaşılması ve görevlere ilişkin istatistiki verilerin gerçekleşme durumunun izlenmesi amacıyla 2018 yılında kullanıma açılmıştır. Ayrıca 2019 yılında birim amirlerine, personelinin katılmış olduğu görev raporlarına erişim yetkisi tanımlanmıştır.

Kardeş Okul Modülü

Kardeş Okul Modülü, kardeş okul uygulamaları kapsamında kardeş okul eşleştirmelerinin, protokol metinlerinin ve etkinlik/faaliyet raporlarının takip edildiği modüldür. Protokol kapsamında kardeş okul ilişkisi devam eden resmî ve özel okullar ile yurt dışındaki okulların eşleşmesi sistem üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Anlaşmalar Modülü

Uluslararası Anlaşmalar Modülü eğitim alanında imzalanan uluslararası anlaşmaların imza öncesi ve sonrası süreçlerinin takip edildiği modüldür. Bakanlığımız yurtdışı teşkilatı personelinin görev yaptıkları ülkeler ile eğitim alanında imzalanan anlaşmalara modül üzerinden erişim imkanı verilmiştir.

Resmi Burslu Öğrenci Sistemi Projesi (REBUS)

Resmi Burslu Öğrenci Sistemi (REBUS) 1416 sayılı Kanun kapsamında yükseköğrenim görmek üzere yurt dışına gönderilen öğrencilerin iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla geliştirilmiş bir projedir. 2014 yılından itibaren burslu öğrenciler tarafından aktif olarak kullanılmaya başlanan REBUS, burs programı paydaşlarının da erişimine

açılmıştır. Öğrenciler bu sistem üzerinden öğrenci belgesi, hasta sevk yazısı, sponsorluk mektubu gibi resmi yazıları alabilmektedir. Ayrıca yüksek lisans ve doktora kabul mektubu, tez önerisi, öğrenim planı ve akademik gelişim raporunun incelenmesi gibi iş ve işlemler bu sistem üzerinden yapılmaya başlanmış olup resmi burslu öğrencilerin burs ve diğer giderleri de REBUS üzerinden takip edilmektedir. Ayrıca eğitim ataşeliği ve müşavirlikleri ile adına öğrenci gönderilen kurum ve kuruluşlarındaki koordinatörler ve danışmanlar da sisteme erişim sağlayabilmektedir.

e-Konferans Sistemi

e-Konferans Sistemi, eğitim alacak personelin mekândan bağımsız olarak bilgilendirmeye ulaşabilmesi ve zamandan tasarruf sağlaması amacıyla, aciliyeti bulunan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde e-Konferans sisteminden faydalanılmaktadır.

e-Talep Modülü

e-Talep Modülü, okul ve kurumların donatım ve makine teçhizat ihtiyaçlarının elektronik ortamından girişini sağlayan Ders Aletleri ve Yapım Merkezince üretilen okul malzemelerinin tahsisinin yapıldığı ve stokların takip edildiği platform olarak düzenlenen modüldür.

Ödenek Takip Modülü

Ödenek Takip Modülü, İl/ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurumların cari ödeneklerinin elektronik ortamda talep edildiği ve değerlendirme yapıldığı modüldür.

MebdeOgren Uzaktan Eğitim Platformu

MebdeOgren Uzaktan Eğitim Platformu, İl MEBBİS yöneticilerince yüklenen eğitim videoları ile kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız olarak, internet üzerinden görsel ve işitsel bilgisayar eğitimi alabildikleri uzaktan eğitim platformudur. Yüksek ses ve görüntü kalitesi ile hazırlanmış; MEBBİS, e-Okul, DYS gibi Bakanlık projelerinin yanı sıra ofis programları, görsel tasarım araçları ve bilgisayar programlama dillerine ait toplam 1.141 adet eğitim videosu bu platform üzerinden sunulmaktadır.

Kurumsal İnternet Sitesi Projesi

Bakanlığımıza bağlı tüm kurumların kurumsal bir web sitesine sahip olması için ortak tasarım çalışması yapılmıştır. Çalışmanın amacı, tüm kurumlarımızın güncel WEB standartlarına uygun geliştirilmiş tasarımları kullanan internet sitesine sahip olmalarını sağlamaktır.

Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi Projesi (TEFBİS)

Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi Projesi (TEFBİS) ile; il, ilçe ve okullar düzeyinde, okulların kaynak türlerine göre gelir ve gider envanterleri, öğrenciye yapılan eğitim harcamaları gerçek ve güncel verilerle elektronik ortamda tespit edilerek eğitime sağlanan kaynakların etkin ve verimli kullanılması, ekonomik yatırımlara dönüştürülmesine ilişkin verilerin alınması ve raporlanması sağlanmaktadır.

3.3.12. Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi

Bütün vatandaşlarımızın geleceğın meslekleri doğrultusunda eğitim düzeyleri ve niteliklerini artırarak, onları ekonomik ve sosyal hayata hazırlamak ve meslek edinmelerine yönelik eğitim ortamlarını oluşturmak, bu yolla ülke ekonomisinde ve üretimde söz sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimde sektör iş birliğini güçlendirmek, kaliteyi artırmak, eğitim alt yapısını güçlendirmek, öğrencilerin işletmede beceri eğitimi ve staj imkânlarını artırmak, mezunların istihdamını kolaylaştırmak, öğretmenlerin ve sektörde çalışanların mesleki bilgi ve becerilerini artırmak ve öğrencilere burs sağlamak amacıyla 212 kurum ve kuruluşla 186 iş birliği protokolü yürütölmektedir.

Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında turizmde yaşanan nitelikli insan kaynağı sorununa çözümler üretmek amacıyla yeni ve güçlü bir sistem geliştirilerek, birden fazla yabancı dil konuşabilen, alanında üst düzey bilgi ve becerilere sahip, müşteri memnuniyeti odaklı çalışabilen nitelikli elemanlar yetiştirilerek turizm sektörü ihtiyacının karşılanması planlanmıştır. Protokol kapsamında sayısı halen 50 olan istihdam garantili meslek lisesi sayısı her yıl artışla 2023'e kadar 200'e ulaşacaktır.

Bakanlığımız ile Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı arasında 2023 yılına kadar 2023 atölye ve laboratuvar öğretmenine, güncel teknolojiye uygun, teorik ve uygulamalı mesleki eğitim verilmesini öngören iş birliği protokolü imzalanmıştır. Protokol kapsamında, büyük veri, yapay zekâ, siber güvenlik, uçak teknolojisi, aviyonik sistemler vb. konularda atölye/laboratuvar öğretmenlerine hizmet içi eğitimler verilmektedir.

Savunma sanayinin ihtiyacı olan nitelikli ara eleman talebini karşılamak amacıyla Makine ve Tasarım Teknolojisi Savunma Mekanik Sistemleri Dalı, Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanı Savunma Elektronik Sistemleri Dalı çerçeve öğretim programları; ASELSAN ile işbirliği içinde güncellenmiştir.

Mesleki eğitim ile iş dünyası arasındaki bağları kuvvetlendirmek, sektörün mesleki ve teknik eğitime olan katkılarını artırmak, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdam oranlarını yükseltmek ve iş gücünün gerçek iş ortamlarında yetişmesini sağlamak amacıyla, Okul Hamiliği uygulamaları başlatılmıştır. Çalışmalar doğrultusunda bugüne kadar 438 okulda 887 protokol imzalanarak hayata geçirilmiştir.

İmalat sanayinde nitelikli istihdamın artırılmasına yönelik olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital dönüşüm konusundaki eğitimlerinin desteklenmesi ve mesleki ve teknik eğitimde niteliğin artırılması amacıyla Bakanlığımız ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında protokol imzalanmıştır.

Güzel sanatlar liselerindeki eğitim hizmetlerinin niteliğini arttırmak, eğitim programlarının geliştirilmesi/güncellenmesini sağlamak, alan öğretmen yeterliklerinin artırılmasına katkıda bulunmak, mezun olma durumuna gelmiş öğretmen adaylarına mesleki tecrübe kazandırmak ve sanatsal ve estetik değerlerimizle şekillenen, sanat üretiminde farklı disiplinleri birlikte kullanabilecek, yorumlayabilecek, teorik ve pratik alt yapıya uygun yöntem geliştirebilecek, özgün sanatsal çalışmalar üretebilen bireyler yetiştirmek amacıyla, Bakanlığımız, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi arasında protokol imzalanmıştır. Bu iş birliği protokolü kapsamında; Marmara Üniversitesi Abdulkadir Meragi Güzel Sanatlar Lisesi açılmıştır. Ayrıca Başakşehir Güzel Sanatlar lisesinin adı İstanbul Teknik Üniversitesi İsmail Dede Efendi Güzel Sanatlar Lisesi olarak, İtrî Güzel Sanatlar Lisesinin adı İstanbul Üniversitesi İtrî Güzel Sanatlar Lisesi olarak değiştirilmiştir.

Türkiye'nin Otomobili Projesi kapsamında gerçekleşecek elektrik ile çalışan otomobil üretiminde, bakım ve onarımında ihtiyaç duyulan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi amacıyla ilk olarak Bursa ili Nilüfer ilçesinde bulunan Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde uygulanmak üzere Motorlu Araçlar Teknolojisi Alanı'nda "Elektrikli Araçlar Dalı" çerçeve öğretim programı geliştirilmiştir.

Nükleer Santral inşası ve montajına yönelik teknik yeterliliğe, mesleki sertifikasyona, nükleer güvenlik ve emniyet kültürüne sahip nitelikli işgücünü yetiştirmek için santralin kurulacağı bölgedeki mesleki ve teknik eğitim veren okulların ilgili alan programlarının güncellenmesi ve mezunların istihdam edilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığımız, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Akkuyu Nükleer Anonim Şirketi arasında protokol imzalanmıştır. Nükleer santrallerde istihdam edilecek nitelikli işgücünün yetiştirilmesi amacıyla; Metal Teknoloji, Elektrik-Elektronik Teknolojisi, İnşaat Teknolojileri, Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme alanlarında 11. sınıflar düzeyinde haftada 2 saatlik Nükleer Enerjiye Giriş Dersi Öğretim Programı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Akkuyu Nükleer A.Ş. ile Rusya Federasyonu Rusya Atom Enerji Şirketi (ROSATOM) temsilcileri ile işbirliğinde geliştirilmiştir.

Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 9. sınıftan başlanarak kademeli olarak uygulanacak çerçeve öğretim programları, Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin görüş ve önerilerine incelenmek üzere sunulmuştur.

3.3.13. Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar

Tüm çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere (engeli olan öğrenciler, mevsimlik tarım işçilerinin çocukları, Roman vatandaşlarımızın çocukları, kız çocukları vb.) temel eğitimin tüm kademelerinde eğitime erişim ve devamların sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Bu kapsamda hazırlanan projeler Millî Eğitim Temel Kanunu doğrultusunda; Kalkınma Planları, Orta Vadeli Program, Ulusal Strateji Eylem Planları, 2023 Eğitim Vizyonu vb. üst politika belgelerini temel almaktadır.

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi ve Aday Öğretmenlik Programlarının Güçlendirilmesi ve Kapsayıcılık Açısından Yeniden Yapılandırılması Projesi

Proje UNICEF, YÖK ve MEB işbirliği ile yürütülmekte olup, okul öncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarıyla birlikte aday öğretmenlik programlarını da güçlendirmeyi hedeflemektedir. Proje kapsamında hizmet öncesi eğitim alan öğretmenler ile göreve yeni başlamış öğretmenlerin kapsayıcı eğitim bağlamında pedagojik bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlayacak şekilde programların yapısına, içeriğine, stratejilerine ve araçlarına odaklanılacaktır.

Okul Dışı Kalmış Çocuklar Çalışması

MEB ve UNICEF tarafından onaylanan Okul Dışı Kalmış Çocuklar Çalışması ile okul dışı kalmış ve okulu erken bırakma riski taşıyan çocukların ihtiyaçlarına cevap verecek müdahale modellerinin geliştirilmesinin yanı sıra mevcut modellerin uyarlanmasına katkıda bulunulacağı öngörülmektedir. Çalışma kapsamında yönetici, veli, öğretmen ve öğrenciler ile görüşmeler yapılması planlanmaktadır.

Akademik Başarı Farklarının İncelenmesi

MEB, UNICEF ve OECD işbirliği ile yürütülen Akademik Başarı Farklarının İncelenmesi çalışması ile öğrenci başarılarının gözden geçirilerek öğrencilerin başarı farklarının türü, boyutu, zaman içindeki eğilimlerin tanımlanmasıyla birlikte başarı farklarının önlenmesi ve azaltılması için etkili eğitim politikalarının tanımlanması hedeflenmektedir.

Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi

Proje ile temel eğitim kurumlarında demokratik yetkinlikleri artırma, demokratik okul kültürünü teşvik etme, toplumda demokratik yetkinlikler ile insan hakları ve demokrasiye ilişkin farkındalıkları artırma amaçlanmıştır. Proje ile temel eğitim kurumlarına devam eden öğrencilerin yanı sıra okullarda görev yapan tüm personel ve ailelerin de sürece dâhil edilmesiyle toplum genelinde demokratik kültür uygulamalarının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Kaliteli Erken Çocukluk Eğitimi Projesi

Söz konusu projelerle okul yöneticileri ve öğretmenlerin mesleki performanslarını geliştirmeye yönelik geniş bir yelpazeyi kapsayan proje çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Bu amaçla yaygın etkisi geniş ve sürdürülebilir projeler hayata geçirilmektedir.

Ayrıca ulusal düzeyde, öğrencilerimizin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak; sağlıklı beslenme, trafik ve çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını geliştirmek; teknolojiyi etkin kullanmak ve yapılandırılmış eğitim ortamlarında inovatif faaliyetler gerçekleştirmek gibi pek çok alanda proje ve çalışmalar yürütülmektedir. “Sağlıklı Adımlar

Projesi”, “Can Dostları Hareketi Projesi”, “Yemekte Denge Eğitim Projesi”, “Minik Tema, Yavru Tema, Ortaokul Tema Projesi”, “Enerjimiz Geleceğe-Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum Projesi” ve “Su Elçileri Eğitimde Projesi” söz konusu projelere verilebilecek örneklerdendir.

3.3.14. Ortaöğretime Uyum Programı

Ortaöğretime Uyum Programı ile ortaöğretim kurumlarında eğitim ve öğretime başlayan hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri ile pansiyonda kalan öğrenciler ve velilerinin eğitim ve öğretim dönemi başlamadan okul hakkında bilgilendirilmesi; öğrencilerin yeni girdikleri okul ortamına kısa sürede uyum sağlamaları, okula aidiyet duygusunun geliştirilmesi akademik başarılarının artırılması; koruyucu ve destekleyici eğitim ortamlarının oluşturulması; devamsızlık, sınıf tekrarı ve örgün eğitim dışına çıkma oranlarının azaltılması amaçlanmaktadır.

3.3.15. Ortaöğretimde Tasarım-Beceri Atölyelerinin Kurulması

Bakanlığımız 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda Anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri ve fen liselerinde tasarım-beceri atölyeleri kurulması yoluyla öğrencilere üretim kültürünü aşılama; öğrencilerin düşündüğünü hayata geçirebilen, yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme ve girişimcilik gibi yeniçağın gerektirdiği becerilere sahip, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı sağlayan bireyler yetiştirmek amacı doğrultusunda çalışmalar sürdürülmektedir. Anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri ve fen liselerinde tasarım-beceri atölyelerinin kurulmasına yönelik küçük ölçekli pilot uygulama kapsamında, 2019 yılı içerisinde 7 bölgeden 17 pilot okulda bilim ile kültür-sanat alanlarında atölyelerin kurulumu tamamlanmıştır. 2020 yılında 43 okulda bilim ile kültür-sanat alanlarında atölyelerin kurulumu tamamlanmıştır.

Atölye kurulumlarının yanı sıra, proje kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda belirtilmektedir.

➤ Tasarım-beceri atölyelerinin etkin kullanımının desteklenmesi ve öğrencilerin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Bakanlığımız ile Genç Başarı Eğitim Vakfı arasında imzalanan “Gençlerin Girişimcilik Becerilerinin Geliştirilmesi Alanında İş Birliği Protokolü” kapsamında tasarım-beceri atölyesi kurulacak pilot okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik “GençBizz Liseler Arası Girişimcilik Programı Öğretmen Eğitimi” gerçekleştirilmiştir.

➤ “Tasarım-Beceri Atölyeleri Yönetici ve Öğretmen Eğitimi” düzenlenmiştir.

➤ Pilot uygulama kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören öğrenciler ile bu okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik olarak "Tasarım-Beceri Atölyeleri Öğretmen ve Öğrenci Kampı" gerçekleştirilmiştir.

3.3.16. Ölçme ve Değerlendirme

Bakanlığımız Merkezi Sistem Sınav Yönergesi kapsamında çeşitli düzeylerde sınavlar gerçekleştirmektedir. Bu sınavlar 4 ana grupta toplanabilir:

➤ **Merkezi sistem sınavları:** açık öğretim kurumları sınavları, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları bursluluk sınavı, sınavla öğrenci alacak ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınavlar

➤ **MEB içi protokol sınavları:** motorlu taşıtlar sürücü kursiyerleri sınavı, ustalık ve kalfalık teorik sınavları

➤ **MEB dışı protokol sınavları**

➤ **Mülâkat sınavları:** sözleşmeli öğretmen sözlü sınavları

Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde; 2020 yılının Ocak ayında 59.763 aday ve Haziran ayında 28.406 aday olmak üzere toplam 88.169 aday sözlü sınavlara alınmıştır.

Elektronik Sınav Projesi kapsamında 81 ilde toplam 179 e-sınav salonunda motorlu taşıt sürücü kursiyerleri sınavları, ustalık ve kalfalık sınavları ve Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğünün Amatör Telsizcilik Sertifika Sınavları gerçekleştirilmektedir. e-Sınav yapılabilecek salon sayısının 2021 yılında 250'nin üzerine çıkarılması planlanmaktadır.

Tablo 29. Sınav Verileri (2020)

Yapılan Sınavlar	Basılan Kitapçık Sayısı	Basılan Cevap Kağıdı Sayısı	Alan Ders Grup Sayısı	Sınavda Sorulan Soru Sayısı	Soru Hazırlama Sürecinde Görev Alan Personel Sayısı	Değerlendirme Gün Sayısı
Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav	3.809.362	4.335.036	11	140	392	25
Açık Öğretim Kurumları Sınavı (2 dönem sınavları)	3.142.000	3.493.916	170	3.400	48	20
İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı (İOKBS)	1.430.339	1.532.000	5	500	44	15
MEB Kurum Sınavları (2 sınav)	30.766	32.194	2	200	26	20
MEB Dışı Kurum Sınavları (4 sınav)	29.882	28.737	32	1.342	83	20
ELEKTRONİK SINAV						
Yapılan Sınavlar	Sınav Merkez Sayısı	Görev Alan Personel Sayısı	Oturum Sayısı	Katılan Aday Sayısı		
MTSK	179	238.361	62.541	1.555.794		

*31 Ekim 2020 tarihine kadar olan veriler baz alınmıştır.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı - PISA

OECD tarafından yürütülen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA (The Programme for International Student Assessment) OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki zorunlu eğitimi bitiren öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne derecede sahip olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırmasının hedef kitlesi 7. sınıf ve üzeri sınıf düzeylerinde örgün eğitime kayıtlı olan 15 yaş grubu öğrencilerdir. 2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan PISA araştırmasına Ülkemiz 2003 yılından itibaren katılmaktadır.

PISA'nın en son döngüsü 2018 yılında tamamlanmıştır. Araştırmanın bir sonraki döngüsü olan PISA 2021'e ilişkin çalışmalar 2018 yılı itibarıyla başlatılmıştır. 2019 yılı itibarıyla da test maddelerinin ve anket sorularının çevrilmesi ve uygulamanın yapılacağı örneklem tabakalarının belirlenmesi süreci tamamlanmıştır. Dünya genelinde yaşanan pandemi nedeniyle PISA 2021 döngüsüne yönelik olarak Nisan 2020'den yapılması planlanan Pilot uygulama gerçekleştirilememiştir. PISA araştırmasına katılan ülkelere PISA 2021 uygulamasının bir yıl ertelenerek yapılmasına karar verilmiştir. Bu durumda PISA araştırmasının bir sonraki döngüsü olan PISA 2022'ye ait Pilot Uygulamanın 2021 yılı içerisinde, Nihai Uygulamanın ise 2022 yılı içerisinde belirlenen teknik standartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması - TIMSS

Dünyada çeşitli ülkelerin matematik ve fen bilimleri alanlarında öğrenci başarılarını ölçmek, öğrenim ve öğretimin okullarda nasıl gerçekleştiğini belirlemek, ülkelerin eğitim sistemleri arasındaki farklılıkları ortaya koymak ve değerlendirmek amacıyla tasarlanan Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Ülkemiz TIMSS sınavlarına 1999 yılından itibaren katılmaya başlamıştır. TIMSS'in en son döngüsü olan TIMSS 2019 uygulaması 27 Mart–11 Nisan 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamanın örneklemini 12 istatistikî bölgeyi temsilen 60 ilden 217 okul ve 434 şubede (5 ve 8. sınıf) yaklaşık 11.400 öğrenci oluşturmuştur.

TIMSS 2015 döngüsü sonuçları ile karşılaştırıldığında TIMSS 2019 döngüsü sonuçlarında; 4.sınıf matematik alanında 40, 4.sınıf fen alanında 43, 8.sınıf matematik alanında 38 ve 8.sınıf fen alanında 22 puanlık artış gözlenmiştir. TIMSS'in en son döngüsü olan TIMSS 2023 uygulaması ile ilgili çalışmalara Ulusal Merkez tarafından Aralık 2020 tarihinde başlanmıştır.

Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırması - PIRLS

Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından beş yıllık döngülerle yapılan ve Ülkemizin ilk olarak 2001 yılında katıldığı Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırması (PIRLS), ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin farklı metin türlerine göre okuduğunu anlama becerilerini ve okuma alışkanlıklarını ortaya koymayı hedeflemektedir. PIRLS araştırmasında, öğrencilerin okuma becerilerini belirlemek için bilişsel testler ile öğrencilerin bu becerilerini etkileyen faktörleri belirleyebilmek amacıyla okul, öğretmen, öğrenci ve veli anketleri

uygulanmaktadır. Ülkemizin de katılacağı PIRLS 2021 uygulama döngüsü kapsamındaki tüm işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir.

Nisan 2020 tarihinde 19 ildeki 30 okuldan seçilen 1.493 öğrenciyle gerçekleştirilmesi planlanan PIRLS 2021 araştırmasının pilot uygulaması, COVID-19 nedeniyle gerçekleştirilememiştir. Nisan 2021’de gerçekleştirilmesi planlanan PIRLS 2021 Nihai Uygulaması için ise örneklem seçimi tamamlanmıştır.

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Araştırması (ABİDE)

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) Araştırması farklı soru tipleri ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmeyi amaçlayan ulusal izleme çalışmasıdır. 4, 8 ve 10. sınıf öğrencilerinin okulda öğrendiklerini günlük yaşama ne ölçüde yansıtılabildiklerinin ve bilişsel beceri düzeylerinin belirlenmesini amaçlayan ABİDE Araştırması kapsamında öğrencilerin akademik becerilerine ek olarak, akademik becerileriyle ilişkili bağlamsal faktörler; öğrenci, öğretmen ve okul anketleri aracılığıyla ortaya koyulmaktadır.

ABİDE Araştırmasının ilk uygulaması, 2016 yılında 8. sınıf düzeyinde 81 ilde gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında gerçekleştirilen araştırmaya ise 8. sınıf düzeyine ek olarak 4. sınıf düzeyi de katılmıştır. 2019 yılında ise 10.sınıfları da içeren pilot uygulama yapılmıştır. Ayrıca yine 2019 yılında Ankara ilindeki 9 okulda 653 öğrencinin katılımıyla e-ABİDE uygulaması gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında gerçekleştirilmesi planlanan ABİDE Araştırmasına ilişkin uygulamalar ise COVID-19 nedeniyle 2021 yılına ertelenmiştir.

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi ile ölçme değerlendirme uygulamalarının standardize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 81 ilimizde ölçme değerlendirme merkezi kurulmuştur.

2023 Eğitim Vizyonunun “Eğitim kalitesinin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemleri etkinleştirilecektir.” hedefi doğrultusunda herhangi bir puanlama yapılmaksızın sistemin/alınan kararların işleyişinin öğrencilerin akademik çıktıları üzerinden görülebilmesi amacıyla “Öğrenci Başarı İzleme Araştırması” çalışmaları 81 ilde ölçme değerlendirme merkezleri aracılığıyla yürütülmektedir. Bu kapsamda 2019 yılında; 4, 7 ve 10. sınıflarda Türkçe, matematik ve fen bilimleri derslerinde 2.865 okulda yaklaşık 350.000 öğrencinin katılımı ile ilk araştırma gerçekleştirilmiş, araştırma sonuçları ile ilgili raporlar yayımlanmaya başlamıştır.

Engeli Olan Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitimi ve İlkokulda Değerlendirme Çerçevesi Geliştirilmesi Projesi

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda oluşturulan bu proje ile özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar ve gelişimsel ve/veya akademik alanlarda akranlarından geride kalan öğrencilerin sınıf içi ölçme değerlendirme süreçlerine düzenlemeler getirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik değerlendirme çerçevesi geliştirilmiştir. Projenin hedef kitlesini oluşturan eğitim ve öğretim sürecindeki öğrencilere yönelik tüm çalışmaların kayıt altına alınarak izlenebilir/değerlendirilebilir olabilmesini sağlamak amacıyla “e-İzleme Modülü” geliştirilmiştir.

e-İzleme Modülü kullanıcıları için eğitici eğitim programları ve kullanım kılavuzları hazırlanmıştır.

Son olarak projenin yaygınlaştırma sürecinde mevcut mevzuata ilişkin ihtiyaç duyulabilecek çeşitli düzenlemelerle ilgili önerilerin yer aldığı bir rapor oluşturulmuştur. Proje çalışmalarının Aralık 2020'de tamamlanarak ülke genelinde yaygınlaştırma sürecine geçilmesi planlanmaktadır.

Dört Beceride Türkçe Dil Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Ölçülmesi Projesi

Dört Beceride Türkçe Dil Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Ölçülmesi Projesi 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan Türkçe'nin korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak Türk öğrencilerin dört temel dil becerisine (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) ilişkin yeterliklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir.

Proje kapsamında okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini ölçme amacıyla farklı soru türleri (çoktan seçmeli, açık uçlu, vb.) kullanılarak öğrencilere bilgisayar tabanlı uygulama yapılmaktadır. Projenin 7.sınıf düzeyinde pilot uygulaması 15 ilde kurulan dil laboratuvarlarında gerçekleştirilmiş olup 4.ve 11.sınıf düzeylerindeki çalışmalar ise devam etmektedir.

OECD Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) "Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması (SDBA)" çocukların gelişimini ve refahını iyileştirmeye yönelik politikaları geliştirmek için tasarlanmış sosyal ve duygusal beceriler hakkında kapsamlı bir dizi metrik geliştiren ilk uluslararası girişimdir.

SDBA esas uygulaması 10 ve 15 yaş grubunun her birinden yaklaşık 3.000'er öğrenci ile İstanbul genelinde 96'sı 10 yaş grubu 80'i ise 15 yaş grubu öğrencilerin devam ettiği okullar olmak üzere toplam 176 okulda gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya öğrencilerin yanı sıra 3.902 ebeveyn, yaklaşık 6.000 öğretmen ve 165 okul müdürü katılmıştır. Araştırmanın analiz ve raporlama çalışmaları devam etmektedir. Sonuçlara yönelik uluslararası rapor 2021 yılında yayınlanacak olup OECD'nin ülkeler bazında hazırlayacağı raporların Mart 2021'de yayınlanması beklenmektedir.

3.3.17. Yurt Dışı Eğitim, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler

Amacımız; Avrupa Birliği (AB) normları çerçevesinde eğitimin kalitesini artırmak, uluslararası iş birliğinden kaynaklan an fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak, ülkemizin eğitim alanındaki birikim ve tecrübelerini paylaşmak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim çağındaki çocuklarının ülkemizle bağlarını korumak, Türkçe ve Türk kültürüne dair eğitim ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Türk dış politikasının önemli unsurlardan biri olan eğitim konusuna ilişkin kamu diplomasisi ve eğitim ilişkilerimizin Bakanlığımız adına eğitim müşavirlikleri ve ataşelikleri aracılığı ile yönetilmesi ve yürütülmesi, yurt dışında Türk dilinin öğretilmesi, Türk kültürünün tanıtılması, korunması ve yayılması ile yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın çocuklarının; ülkemizle kimlik bağını sürdüren, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli konular edinen ve bu ülkelere bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda katkılar yapabilen özgüven sahibi bir nesil olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda Bakanlığımızın 34 ülkede 56 olan temsilcilik sayısı, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 61 ülkede 89'a yükseltilmiştir.

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda yurt dışında yaşayan soydaşlarımızın çocuklarının millî ve manevi değerlerini tanıyarak ve koruyarak yetişmeleri amacıyla bütüncül yetenek kümeleriyle ilişkilendirilmiş esnek ve modüler bir yapıda hazırlanmış Türkçe ve Türk kültürü dersine yönelik öğretim programı yurt dışı temsilciliklerimize gönderilmiştir.

Bakanlığımıza kadro tahsisi yapılan yeni temsilcilerimizin kurulum çalışmaları ve buna ek olarak sözleşmeli personel kadrosu bulunmayan temsilciliklerimizin personel ihtiyacının karşılanması süreci devam etmektedir.

Bölgesel sorunların tartışılması, çözüm önerilerinin üretilmesi ve bölgeye ilişkin ortak politikaların oluşturulması amacıyla Bakanlık temsilcileri ile yurtdışı teşkilatı temsilcilerinin katılımıyla bölge toplantıları düzenlenmektedir. 2020 yılında Balkanlar Eğitim Müşavirleri Bölge Toplantısı ile Avrupa Eğitim Müşavirleri/Ataşeleri Bölge Toplantısı gerçekleştirilmiş olup 2021 yılında Orta Asya ve Kafkaslar Eğitim Müşavirleri/Ataşeleri Bölge Toplantısının yapılması planlanmıştır.

Bakanlığımız, yurt dışında bulunan vatandaşlarımız ve çocukları için öncelikle millî ve kültürel kimliklerini koruyucu, içinde buldukları toplumla uyum içinde yaşamalarını sağlayıcı ve eğitim düzeylerini yükseltici önlemler alarak soydaşlarımıza yönelik eğitim ve öğretim hizmetini Türkçe ve Türk Kültürü (TTK) dersleriyle sağlamaya devam etmektedir. 2018 yılında geliştirilen Öğretim Programında yer alan temalar çerçevesinde 2019 yılında tamamlanan, öğrencilerimizin dört dil becerisini (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) geliştirmeye yönelik etkinlikler içeren TTK dersi öğretim materyalleri 2020 yılı Ocak ayı itibarıyla öğrencilerimize gönderilmiştir.

Ülkemizde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinde önemli bir paya sahip olan EBA, 2019 yılında yurt dışı kullanıcılarına da açılmış olup ihtiyaçlar doğrultusunda yurt dışı kullanıcıları için yenilenmiştir. Yenilenen EBA Yurtdışı, çoğunlukla birleştirilmiş sınıf uygulamaları şeklinde gerçekleştirilen TTK dersleri için öğretmene; öğrencilerin seviyelerine uygun çalışma/materyal paylaşımı ve paylaşımlar üzerinden geri bildirim verme olanağı sağlayarak öğretmen-öğrenci etkileşiminin artırılması amaçlamıştır.

Bu çalışmanın yanı sıra, TTK dersine yönelik farkındalığın artırılması, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın çocuklarının bu derse katılımının teşvik edilmesi amacıyla kısa film hazırlanmıştır. Söz konusu film; soydaşlarımızın çocuklarının Türkçeyi öğrenmeye istekli olmaları, Türk kültürünü tanıyıp içselleştirmeleri, iyi derecede Türkçe bilmenin ve kültürüne sahip çıkmanın gelecekte sağlayacağı avantajları konusunda görünürlük artırılması hedefiyle tasarlanmış ve kamuoyunun beğenisine sunulmuştur.

Gelinen süreçte yurt dışında yaşayan çocuklarımıza dilimizi ve kültürümüzü aktarırken kullanılacak destek okuma kitapları geliştirilmesi ayrıca bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. İki dil bilen olan çocuklarımız için 14 adet seviyelendirilmiş hikâye kitabı hazırlanmasına yönelik süreç başlatılmıştır. Bu kitaplarla çocuklarımızın hem hayal dünyalarına hitap etmeyi hem de Türkçe okuma becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır.

Tüm dünyada hayatın bütün alanlarında olduğu gibi eğitimde de dijitalleşme ön plana çıkmış ve COVID-19 salgını dijitalleşmeyi zorunlu hale getirmiştir. Bu nedenle, yurt dışındaki vatandaşlarımız için Bakanlığımızca sunulan eğitim hizmetinin dijital platform aracılığıyla sağlanması; yurt içinde olduğu gibi yurt dışındaki çocuklarımızın da eğitim ve öğretimin uzaktan eğitimle sağlandığı durumlarda süreçten etkilenmemeleri ve çevrimiçi eğitim sürecine dâhil edilmeleri adına önem arz etmektedir. Bu çerçevede, yurt dışında yaşayan çocuklarımız

tarafından EBA'nın daha etkin kullanılması ve TTK dersine katılımın teşvik edilmesi amacıyla tasarlanan bir diğer çalışmamız Türkçeyi öğretici ve Türk kültürünü tanıtıcı bir dijital oyun geliştirilmesidir. Buna ek olarak, TTK dersi içeriklerinin zenginleştirilmesi amacıyla TTK dersi öğretim materyallerinde yer alan etkinliklerin dijital etkileşimli etkinliklere dönüştürülmesi süreci başlatılmıştır.

Kültür öğretiminde dilin yanında en önemli başvuru kaynaklarımızdan biri müziktir. 2021 yılına yönelik planladığımız çalışmalarımızdan biri yurt dışında yaşayan çocuklarımız için müziği bir kültür aktarım aracı olarak kullanabilmek amacıyla Türk müziğinin gelenekleri, çalgıları, önemli icracıları, bestecileri, beste formları ve çeşitli notaların yer aldığı e-kitap hazırlanmıştır.

Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yurt dışındaki vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın ülkemizle kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve Türkçenin öğretilmesi amacıyla ders ve kültür kitapları ile eğitim materyalleri ilgili ülkelerdeki temsilciliklerimiz aracılığıyla vatandaşlarımıza ulaştırılmaktadır. Bu kapsamda, 2019-2020 eğitim öğretim yılında 49 ülkede bulunan temsilciliklerimize toplam 340.968 adet kitap ve eğitim materyali gönderilmiştir. Temsilciliklerimizden gelen 2020-2021 eğitim öğretim yılına ilişkin talepler doğrultusunda kitap ve materyal gönderimi çalışmalarına devam edilmektedir.

Ayrıca Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmeni ile ihtiyaç duyulan diğer alanlarda ilgili ülke makamlarıyla iş birliği çerçevesinde öğretmen görevlendirilmektedir. Bu kapsamda hâlihazırda 30 ülkede 1.615 görevli öğretmen bulunmaktadır. Yurt dışı öğretmen dağılımı Tablo 30'da gösterilmiştir.

Tablo 30. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2020)

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
ABD	1	Gürcistan	35	Lübnan	14
Almanya	468	İran	12	Moldova	10
Arnavutluk	2	İsviçre	30	Özbekistan	28
Azerbaycan	88	İtalya	3	Romanya	12
Belarus	1	Karadağ	2	Suudi Arabistan	253
Belçika	29	Katar	18	Sudan	1
Birleşik Krallık	38	Kazakistan	23	Tacikistan	7
Bulgaristan	3	Kırgızistan	98	Tunus	11
Bosna Hersek	1	KKTC	222	Türkmenistan	23
Fransa	143	Kuveyt	23	Yunanistan (Batı Trakya)	16
Toplam Öğretmen Sayısı					1.615

Bakanlığımızın 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda yurt dışında görevlendirilen/görevlendirilecek öğretmenlerimize görevlendirildikleri bölgelerin yerel şartları da dikkate alınarak meslekî eğitim programları düzenlenmektedir. Söz konusu programlar, yurt dışı göreve intikallerinden önce düzenlenen yurt dışı göreve uyum seminerinin yeniden yapılandırılması ve çeşitlendirilmesi ile yurt dışında görevine devam eden öğretmenlerimizin görev yaptıkları ülkelerde farkındalıklarını ve meslekî gelişimlerini artıracak eğitim programlarını içerecek şekilde, kurum içi ve kurum dışı paydaşlarla iş birliği içerisinde planlanacak ve uygulanacaktır.

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Büyükelçiliklerimiz/Başkonsolosluklarımız nezdinde açılan Türk kültür merkezlerinde veya yurt dışında bulunan üniversitelerin Türkoloji kürsülerinde/yabancı dil bölümlerinde okutman görevlendirilmektedir. Hâlihazırda 36 ülkede 94 okutman bulunmaktadır. Yurt dışı öğretmen dağılımı Tablo 31’de gösterilmiştir.

Tablo 31. Okutman (Yurt Dışı) (2020)

Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı
Almanya	9	İran	2	Özbekistan	3
Arnavutluk	1	İrlanda	1	Polonya	2
Avustralya	1	İsveç	2	Portekiz	2
Belarus	3	İsviçre	1	Romanya	1
Birleşik Krallık	2	İtalya	3	Rusya Federasyonu	2
Bosna Hersek	6	Kazakistan	9	Sırbistan	5
Çin	1	Kosova	1	Slovakya	2
Estonya	1	Kuveyt	1	Slovenya	1
Finlandiya	1	Litvanya	1	Tunus	3
Fransa	2	Macaristan	1	Ukrayna	8
Gürcistan	5	K. Makedonya	3	Ürdün	2
Hırvatistan	2	Moldova	3	Yunanistan	1
Toplam Okutman Sayısı					94

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim çağındaki çocuklarının eğitim ihtiyaçları Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri/ Başkonsoloslukları nezdinde Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Fransa, Gürcistan, İran, Katar, Kırgızistan, Kuveyt, Moldova, Özbekistan, Romanya, Suudi Arabistan, Türkmenistan'da bulunan 63 okulumuz tarafından karşılanmaktadır. Kırgızistan ve Tacikistan'da faaliyetine devam eden 2 TÖMER ile de Türkçe öğretimine yönelik faaliyetler devam etmektedir. Ükelere göre okul dağılımı Tablo 32'de gösterilmiştir.

Tablo 32. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2020)

S.N.	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Türk Öğrenci			Diğer Öğrenci				Toplam Öğrenci	
			Erkek	Kız	Toplam	Ülke Toplamı	Erkek	Kız	Toplam		Ülke Toplamı
1	Suudi Arabistan	Riyad	238	202	440	2.067	22	19	41	489	2.556
		Cüdde	488	409	897		63	32	95		
		Medine	25	19	44		36	14	50		
		Tebuk	64	72	136		53	39	92		
		Taif	92	71	163		68	40	108		
		Dammam	58	61	119		12	16	28		
		Abha	46	53	99		13	6	19		
Mekke	75	94	169	25	31	56					
2	Belçika	Brüksel	0	102	102	102	0	1	1	1	103
3	Kuveyt	Kuveyt	118	108	226	226	3	4	7	7	233
4	İran	Tahran	14	25	39	39	0	0	0	0	39
5	Azerbaycan	Bakü	862	776	1.638	1.638	415	316	731	731	2.369
6	Kırgızistan	Bişkek	270	219	489	489	174	326	500	990	1.479
		Kırgızistan (TÖMER)	Bişkek	0	0		0	156	334		
7	Fransa	Strazburg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Özbekistan	Taşkent	198	133	331	331	22	19	41	41	372
9	Türkmenistan	Aşgabat	108	111	219	219	141	135	276	276	495
10	Romanya	Bükreş	61	87	148	148	60	194	254	254	402
11	Moldova	Kişinev	0	2	2	2	64	105	169	169	171
12	Tacikistan (TÖMER)	Duşanbe	0	0	0	0	67	158	225	225	225
13	Avusturya	Viyana	5	4	9	9	9	14	23	23	32
14	Katar	Doha	85	109	194	194	7	13	20	20	214
15	Gürcistan	Batum	132	119	251	251	0	0	0	0	251
16	Avustralya	Melbourne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam			2.939	2.776	5.715	5.715	1.410	1.816	3.226	3.226	8.941

2015 yılından itibaren 6528 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında büyükelçilikler/başkonsolosluklar aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren okulların hizmet binası yapımı, donatımı, kefalet ücreti ve kira giderleri ile uygun görülen diğer ihtiyaçları Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır.

Bakanlığımızca; Birleşmiş Milletler (BM), BM Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Avrupa Konseyi (AK), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Dünya Bankası, Türk Konseyi, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (İEA) gibi uluslararası kuruluşlar ile Avrupa Birliğinin eğitim ve öğretime ilişkin faaliyetleri yakından takip edilmekte ve çalışmalarla ilgili olarak eğitim camiası bilgilendirilmektedir.

Ülkemizin eğitim faaliyetlerinin tanıtılması, diğer ülke uygulamalarının izlenmesi ve eğitimde iş birliği çalışmaları kapsamında 2020 yılında Uluslararası kuruluşların düzenlediği 7 adet yüz yüze ve 44 adet çevrimiçi toplantıya katılım sağlanmıştır. Uluslararası kuruluşlar tarafından hazırlanan 35 raporda, eğitim alanında Ülkemiz görüşleri sunulmuştur.

UNESCO'nun görev alanına giren konularla ilgili çalışmalar UNESCO Türkiye Millî Komisyonu ile iş birliği hâlinde sürdürülmektedir. Bu kapsamda, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu bütçesi ile uluslararası kuruluşlara yapılan katkı payı ödemeleri Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır. Bakanlığımızca uluslararası kuruluşlara yapılan üyelik aidatı ve katkı payı ödemeleri Tablo 33'te belirtilmiştir.

Tablo 33. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2020)

ULUSLARARASI KURULUŞLAR	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
UNESCO Türkiye Milli Komisyonu (UTMK)	3.000.000 ₺	2.500.000 ₺	2.500.000 ₺	3.000.000 ₺	4.500.000 ₺	6.000.000 ₺	4.200.000 ₺
							*2.600.000 ₺
UNESCO							
PARİS	1.973.898 €	2.147.711 €	1.357.520 €	1.353.568 €	1.357.527 €	1.829.879 €	1.885.831 €
NEWYORK	2.102.220 \$	1.864.446 \$	1.643.241 \$	1.756.460 \$	1.761.598 \$	2.483.092 \$	2.447.152 \$
FULBRIGHT	350.000 \$	1.515.000 \$	1.000.000 \$	1.000.000 \$	1.000.000 \$	1.000.000 \$	1.000.000 \$
OECD							
CERI	53.304 €	58.610 €	63.077 €	66.407 €	70.224 €	82.111 €	83.671 €
PISA	82.710 €	86.846 €	91.188 €	95.747 €	100.535 €	103.938 €	107.669 €
INES WP	15.971 €	16.840 €	17.008 €	17.816 €	17.958 €	18.789 €	*19.146 €
TALIS		35.639 €	64.867 €	142.976 €	169.395 €	170.014 €	80.216 €
LSO	7.556 €	8.111 €	8.281 €	8.656 €	8.725 €	9.188 €	*9.362 €
NESLI	7.415 €	7.738 €	7.816 €	7.958 €	8.022 €	8.724 €	*8.889 €
SOSYAL VE DUYUSAL BECERİLER ÇALIŞMASI	-	-	-	-	146.500 €	146.500 €	€
IEA							
TIMMS		75.000 €	37.500 €	67.500 €	67.500 €	56.250 €	33.750 €
TIMMS		79.700 \$	39.200 \$	69.370 \$	67.500 \$	58.150 \$	36.081 \$
EİTTE ANKARA	-	-	-	-	177.795 \$	177.975 \$	177.795 \$
AB							
AVRUPA OKUL AĞI	32.231 €	32.231 €	32.231 €	32.231 €	32.231 €	32.321 €	32.232 €
AVRUPA DİL SINAVLARI DERNEĞİ (ALTE)							500 €

UNESCO'nun eğitim alanındaki programları kapsamında okullarımız ASPnet Kardeş Okullar Ağına dâhil olmakta ve okullarımızda UNESCO Kulüpleri kurulmaktadır. Mevcut durumda ASPnet ağına dâhil olan okul sayımız 33, UNESCO Kulübü kurulan okul sayımız ise 189'dur. Okullarımızda ASPnet ve UNESCO kulübü faaliyetlerinin yaygınlaştırılma çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız, OECD Eğitim Direktörlüğü çatısı altında yürütülmekte olan ve yıllık katkı payına tabi olan programlardan Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması (TALIS), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), TALIS Güçlü Başlangıç Uluslararası Anketi (ECEC), Uluslararası Eğitim Sistemleri Göstergeleri Programı (INES) ve Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi (CERI) çalışmalarına katılım sağlamaktadır.

Ülkemiz, OECD'nin Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi Yönetim Kurulu, Eğitim Politikaları Komitesi, UNESCO SDG-4 Eğitim Yönlendirme Komitesi ve Öğretmen Görev Gücü Yönetim Kurulunda Bakanlığımızca temsil edilmektedir.

Türk Konseyi'nin faaliyetleri kapsamında; “Ortak Türk Tarihi”, “Ortak Türk Edebiyatı” ve “Ortak Türk Coğrafyası” ders kitaplarının hazırlanması, Öğrenci Değişim Programı ve Öğretmen Değişim Programı gibi çalışmalar yürütülmektedir.

Güneydoğu Avrupa Ülkeleri İşbirliği Sürecinin (GDAÜ) Temmuz 2020-Haziran 2021 Dönem Başkanlığımız kapsamında, GDAÜ Eğitim Bakanları Konferansı 12 Kasım 2020 tarihinde üye ülkelerin eğitim bakanları ve temsilcilerinin katılımı ile çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

38 ülke ile birlikte Türkiye'nin üye olduğu Avrupa Eğitim Bilgi Ağı (EURYDICE) tarafından yürütülen Avrupa Eğitim Ansiklopedisinde Türkiye Eğitim Sistemi'ne ilişkin güncel veriler yer almaktadır. Ayrıca, EURYDICE'de ortak yapılan raporlarda diğer ülkelerin ve ülkemiz eğitim sistemine ilişkin bilgiler karşılaştırmalı olarak bulunmaktadır.

2014-2020 dönemi, Ülkemiz ile Avrupa Birliği Arasındaki Mali İşbirliği IPA-II kapsamında ilgili sektörlere yönelik proje çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca IPA III 2021-2027 dönemi için hazırlık çalışmaları başlatılmış olup 2021-2022 Programlaması çerçevesinde Bakanlığımızca 19 proje teklifi hazırlanmış ve Lider Kuruluşlara iletilmiştir.

2020 Suudi Arabistan Dönem Başkanlığında eğitim başlığı G20 gündemine dâhil edilerek çalışma grupları oluşturulmuştur. Bakanlığımızca “Erken Çocukluk Eğitiminde Teknoloji Kullanımı” ve “Eğitimde Uluslararasılaşma” konularında oluşturulan eğitim çalışma gruplarına uzman düzeyinde ve G20 Eğitim Bakanları Toplantısına Bakan/Bakan Yardımcısı düzeyinde katılım sağlanmaktadır.

Bugüne kadar 128 ülke ile toplam 431 anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmaların 194’ü eğitim iş birliği anlaşmasıdır ve 75 ülke ile imzalanmıştır. Diğer 237 anlaşma ise çok yönlü iş birliği ve kültür anlaşmalarıdır. Ayrıca 79 ülke ile 98’i eğitim iş birliği anlaşması olmak üzere toplam 118 anlaşmanın müzakere süreci de devam etmektedir.

İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetler tarafından kendi ülkelerinde kullanılmak üzere vatandaşlarımıza verilen burslara yönelik iş ve işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu sayede araştırma, lisans, yüksek lisans, doktora, dil vb. alanlarda vatandaşlarımızın burslardan faydalanmaları sağlanmaktadır. 2020-2021 akademik yılı için Hükümetimiz emrine 11 ülke tarafından toplamda 274 kişilik burs tahsis edilmesi sağlanmıştır.

Eğitim alanında ikili ilişkilerin geliştirilmesi için ülkelerle karşılıklı olarak yapılan üst düzey temasların yanında deneyim ve teknoloji paylaşımı, eğitim kurumlarının ve özel nitelikli öğretim ortamlarının incelenmesi, özgün uygulamalar ve materyallerin tanıtılması gibi vb. amaçlardan hareketle farklı düzey ve alanlardan gelen uzman personelden oluşan heyetlerin karşılıklı çalışma ziyaretlerinden yararlanılmaktadır. Her ne

kadar salgın döneminde bu temas ve ziyaretler aksamış olsa da, önem düzeyi yüksek olan konularda ilgili ülkelerle çevrimiçi toplantılar düzenlenerek gerekli görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Bakanlık olarak uyguladığımız politikalar neticesinde ülkemizde, eğitimin çıktılarını ve dolayısıyla sistemin performansını değerlendiren uluslararası araştırma sonuçlarına göre gelişmeler kaydedilmiştir.

3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

Ülkemizde yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması 2000’li yıllar öncesinde çözülmesi gereken en öncelikli konulardan biri iken özellikle son yıllarda yaşanan niceliksel büyüme ile başta yükseköğretime erişim olmak üzere birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Yükseköğretimdeki bu değişim nicel verilere de yansımış ve 2002 yılında ülkemizde 76 üniversite mevcut iken bu sayı 207’ye yükselmiştir. Aynı şekilde 1,5 milyon olan üniversite öğrencisi sayısı 5 kattan fazla artırılarak 8 milyonu aşmış, istihdam edilen öğretim elemanı sayısı ise 70 binden 176 binlere çıkmıştır.

Yükseköğretimde nicel değişimlerin yanı sıra üniversitelerin kalite odaklı yapısal dönüşümleri de sağlanmıştır. Bu sayede üniversitelerimiz ulusal ve uluslararası düzeyde rekabetçi bir yapıya kavuşmuştur. Yükseköğretim kurumlarının kalite odaklı faaliyetler yürüttüğü; kalkınmada kritik rolü olan bilimsel alanların desteklendiği; Ar-Ge ve inovasyonu teşvik eden iş birliğine açık bir iklimin oluşturulduğu; yerel ve bölgesel özelliklerin dikkate alınarak tematik alanlarda ihtisaslaşmanın sağlandığı, çeşitliliğin artırıldığı çok sayıda eylem planı ve proje hayata geçirilmiştir.

Ülkemizin kalkınma süreçlerine ciddi katkılar sunan yapısal değişim niteliğindeki ana projelerinden biri “Çeşitlilik: Misyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşma”dır. Sürdürülebilir kalkınma süreçlerine ciddi katkılar sağlayan misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma Türk yükseköğretimine kazandırılan önemli bir açılamdır.

Yükseköğretim sistemimizde tek tip üniversite yerine çoğulcu anlayışa uygun, çeşitlilik esaslı bir yapılanma oluşturulmuştur. Bu amaçla yükseköğretim sistemimiz,

- Araştırma ve Aday Araştırma Üniversiteleri,
- Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler,
- Tematik Üniversiteler,
- Mesleki Uygulama Ağırlıklı Üniversiteler

şeklinde yeniden yapılandırılmıştır. İhtisaslaşmanın bir ayağını 2023 Türkiye’sinin hedeflerine ciddi katkılar sağlayan “Araştırma ve Aday Araştırma Üniversiteleri” bir diğer ayağını da yeni kurulan üniversiteleri rekabet ortamına sokan ve üniversitelerin rollerini güçlendiren “Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler” oluşturmaktadır. Ayrıca yükseköğretim sistemimizde çok sayıda tematik ve mesleki eğitime dayalı üniversiteler de faaliyet göstermeye başlamıştır.

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın önde gelen ekonomilerinden biri olma hedefine ulaşabilmesi, ancak üstün nitelikli bilgi üretimi ve insan kaynağı ile mümkün olabilecektir. YÖK tarafından kurgulanan ve kurgusu itibarıyla ulusal ölçekte olması açısından dünyada bir benzeri bulunmayan YÖK 100/2000 Doktora Projesi, yüksek araştırma kabiliyetlerine sahip doktora mezunu insan kaynağını artırmak; disiplinler, kurumlar ve ülkeler arası iş birliğini güçlendirmek amacıyla doktora eğitime yeni bir bakış açısı getirmiştir. Bu kapsamda YÖK 100/2000 Doktora Bursu projesi başlatılmıştır. 2016-2017 bahar döneminden bu yana 5.000’in üzerinde

öğrencimiz burslardan faydalanmıştır. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu alanlarda, her yıl Türkiye’deki bilim dünyasının 100 öncelikli alanı belirlenmekte ve her çağrıda bu liste güncellenmektedir. Listeler güncellenirken farklı kurum/kuruluşlar ile üniversitelerden gelen görüşler de dikkate alınmakta ve güncel gelişmeler doğrultusunda ihtiyaç duyulan alanlarda çağrıya çıkılmaktadır.

Yükseköğretimde yapısal değişiklikte önemli başlıklardan biri de “hedef odaklı uluslararasılaşma”dır. Bu kapsamda “Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi” hazırlanarak kamuoyuyla paylaşılmıştır. Üniversitelerimizin bugün yükseköğretim alanında cazibe merkezi haline gelmesi adına sürdürülen projeler uluslararasılaşma ile ilgili stratejilerin uygulanmasına hız kazandırmaktadır.

Türk yükseköğretimini küresel çapta rekabet edebilir bir yapıya kavuşturmayı amaçlayan Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi kapsamında 16 üniversitemizde 10 binin üzerinde öğretim elemanına “dijital çağda yükseköğretimde öğrenme ve öğretme”, 61 binin üzerinde öğrenciye de “dijital okur-yazarlık” dersi verilmiştir.

Üniversitelerimizin, eğitim ve öğretim faaliyetleri de dâhil olmak üzere bütün çalışmalarını şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda yürütme ve kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde kullanma durumlarını izleyebilmek amacıyla “Üniversite Yıllık İzleme ve Değerlendirme Raporu” açıklanmaktadır. “Eğitim ve Öğretim”, “Araştırma-Geliştirme, Proje ve Yayın”, “Uluslararasılaşma”, “Bütçe ve Finansman”, “Topluma Hizmet ve Sosyal Sorumluluk Alanları” olmak üzere 5 alanda 45 göstergeye ait veriler içeren bu raporlar ile üniversitelerimizin gelişmeye açık yanları ortaya koyulmakta ve daha iyiye doğru gidişleri desteklenmektedir.

Gelişmekte olan üniversitelerimizin nispeten daha gelişmiş üniversitelerimizle eşleştirerek, eksiklerinin hızla giderilmesi amacıyla “YÖK Anadolu Projesi” hayata geçirilmiştir. Bununla birlikte "YÖK Sanal Laboratuvar Projesi" ile de genel kimya ve fizik laboratuvarı dersleri sanal ortamda verilecektir.

YÖK’ün yükseköğretim sisteminin hızla gelişen ve dinamik iklimine uyum gösteren yeni ve yenilikçi yaklaşımları, ülkemizin rekabet gücünün artmasına, kalkınmasına katkı sağlayacak sonuç üreten projeler ve girişimlerle ilerlemeye devam etmektedir.

3.5. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK)

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği kapsamında oluşturulmuş daha sonra Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretim Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa eklenen Ek Madde 35 hükümlerine göre yeniden düzenlenmiştir.

Yükseköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirmeler yapan, iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini yürüten Yükseköğretim Kalite Kurulu idari ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluştur.

YÖKAK, Türk yükseköğretim sistemindeki iç ve dış kalite güvencesi mekanizmalarının oluşturulması ve etkin işleyişlerinin sağlanması amacıyla; yükseköğretim kurumlarının iç kalite güvence sistemlerinde referans alacakları ilkeleri, kalite göstergelerini ve bunlara ilişkin süreçlerden oluşan “Ulusal Kalite Güvence Sistemi”ni geliştirmektedir. Ayrıca yükseköğretim kurumları tarafından yıllık olarak hazırlanan kurum

iç değerlendirme raporları ile kurumların sahip olduğu iç kalite güvence sistemlerinin değerlendirilmesini sağlamaktadır.

İlgili mevzuat gereği beş yılda en az bir defa dış değerlendirme sürecine dâhil olması gereken yükseköğretim kurumlarının bu kapsamda eğitim ve öğretim, araştırma, toplumsal katkı faaliyetleri ve idari hizmetlerinin kalite düzeylerinin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirmelerinin yapılması da YÖKAK'ın faaliyetlerindedir. YÖKAK, bu amaçla “Kurumsal Dış Değerlendirme Programı”nı yürütmektedir. Dış değerlendirme sürecini takiben kurumsal geri bildirim raporları değerlendirilmekte, kalite iyileştirmelerine yönelik tavsiyeleri içerecek şekilde “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Durum Raporu” yıllık olarak hazırlanmakta ve başta YÖK olmak üzere ilgili paydaşlara sunulmaktadır. Bununla birlikte yükseköğretimde kalite güvencesi konusunda ülkemiz, ENQA (Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvence Birliği), APQN (Asya Pasifik Kalite Ağı), CHEA (Amerikan Yükseköğretim Akreditasyon Kurulu/Uluslararası Kalite Grubu), INQAAHE (Yükseköğretim Kalite Güvence Ajansları Uluslararası Ağı) gibi uluslararası kuruluşlar nezdinde de temsil edilmektedir. Yükseköğretim kalite güvence sistemine ilişkin konularda YÖK, Mesleki Yeterlilikler Kurumu, uluslararası kalite güvencesi ajansları, yükseköğretim kurumları gibi kurum, kurul ve kuruluşlarla işbirliği içinde çalışmalar da yürütülmektedir.

YÖKAK tarafından 2020 yılı itibarıyla 160 yükseköğretim kurumunun dış değerlendirmesi tamamlanmış ve bu değerlendirmelere ilişkin raporlar kamuoyuyla paylaşılmıştır. 2020 Yılı Güz döneminde 11 yükseköğretim kurumu Kurumsal Akreditasyon Programına, 13 Yükseköğretim Kurumu Kurumsal Dış Değerlendirme Programına ve 59 yükseköğretim kurumu da ise İzleme Programı kapsamına alınmıştır. İlgili kurumların söz konusu değerlendirme süreçleri devam etmektedir. Yüz yüze yöntemlerle gerçekleştirilen değerlendirme süreçleri COVID-19 salgını nedeniyle uzaktan ve yüz yüze değerlendirmenin bir arada bulunduğu karma bir

değerlendirme modeliyle yürütülmektedir. Söz konusu yeni model kapsamında bilgi yönetim sistemleri güncellenmiş ve kullanıma sunulmuştur.

YÖKAK, yükseköğretim kurumlarına program akreditasyonu hizmeti sunan ulusal akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi ile birlikte uluslararası akreditasyon kuruluşlarının tanınma sürecini de yürütmektedir. 2020 Yılı itibarıyla yetkilendirilen 18 ulusal ve 6 uluslararası akreditasyon kuruluşu bulunmaktadır. Söz konusu akreditasyon kuruluşları tarafından 2019 yılında akredite edilen 671 program bulunurken, bu sayı 2020 yılında 796'ya yükselmiştir.

COVID-19 nedeniyle yükseköğretim alanında uzaktan eğitimde kalite güvencesi sisteminin önemi daha net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle YÖKAK tarafından yükseköğretim kurumlarımızın, 2020 yılı itibarıyla geçmekte oldukları Düzenli Uzaktan/Karma Eğitim uygulamalarına ilişkin kalite güvencesi süreçlerinin değerlendirilmesine rehberlik etmek amacıyla “Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ölçütleri ve Değerlendirme Rehberi 2020” hazırlanmıştır. Bu rehber, YÖK tarafından yayımlanan “Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci” belgelerini de içermektedir. YÖKAK tarafından üniversitemizden bu ölçütler kapsamında uzaktan eğitimde kalite güvencesi ve akreditasyon süreçlerine ilişkin bir ek rapor istenecektir.

YÖKAK, kuruluşundan itibaren yükseköğretim kurumlarının, kalite komisyonlarının ve diğer paydaşların talepleri doğrultusunda kalite ekipleri, yöneticiler ve diğer çalışanlar için eğitimler düzenlemekte; bilgi paylaşım toplantıları ve kurumsal ziyaretler gerçekleştirmektedir. Ayrıca “Bilgi Portalı” ve “Bilgi Yönetim Sistemi”, “Akreditasyon Kuruluşları Sistemi” ve “Program Değerlendirme Yazılımı” gibi uygulamalar üzerinden bilgiye erişim, değerlendirme ve izleme süreçlerini desteklemektedir.

3.6. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından biridir. Faaliyetlerini hizmet gelirlerinden karşılayan özel bütçeli bir kurumdur. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir. ÖSYM, sınav hizmetleri süreçlerinde “ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi” ve “ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi” belgelerini almaya hak kazanmıştır.

ÖSYM bünyesinde 2020 yılı içinde 188 sınav koordinatörlüğü aracılığıyla yaklaşık 10 milyon 680 bin adayın katıldığı 11’i elektronik sınav olmak üzere 40 sınav gerçekleştirilmiş ve yaklaşık 1 milyon 547 bin kişi görev almıştır. Bu sınavlarda engeli veya sağlık sorunu olan yaklaşık 29 bin 800 aday sağlık durumlarına uygun özel koşullar sağlanarak sınava alınmıştır. Bugüne kadar yapılan sınavlarda şehit eşi, şehit çocuğu, gazi, gazi eşi ile gazi çocuklarından yaklaşık 44 bin 700 adaya ücretsiz sınav başvurusu, tercih ve yerleştirme hizmeti verilmiştir. 2020 yılı sonuna kadar uygulanacak sınavlarla birlikte, sınavlara katılan toplam aday sayısının yaklaşık 11 milyona ulaşacağı öngörülmektedir.

2020 yılı sınav döneminde de, üst düzeyde güvenlik tedbirleri alınarak soru kitapçıklarının basımı ve sınav evrakının sınav yapılacak salonlara gidecek şekilde paketlenmesi, dış dünya ile tamamen izole edilmiş bir ortamda gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında toplam olarak 224 gün 704 personel ailelerinden uzakta kapalı dönemde hizmet vermiştir. Yılsonuna kadar yaklaşık 339 gün kapalı dönemde hizmet verilecektir.

ÖSYM Başkanlığı tarafından pandemi döneminde uygulanacak sınavlara ilişkin olarak, Sağlık Bakanlığı bünyesinde oluşturulan COVID-19 Bilimsel Danışma Kurulu tarafından hazırlanan “COVID-19 Kapsamında Ulusal Sınavlarda Alınması Gereken Önlemler” başlıklı rehber doğrultusunda koruyucu tedbirlere yönelik hazırlıklar yapılmış ve gerekli

önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, geliştirilen yazılımla sınav merkezlerindeki fiziki alanların uygunluğu çerçevesinde, sosyal mesafe gözetilerek binalara ve salonlara seyrek aday ataması yapılmaktadır. Adaylara ve sınav görevlilerine, sınav binalarına girişlerinde el dezenfektanı uygulaması, maske ve dezenfektan mendil dağıtımını yapılmakta olup, ayrıca, tüm sınav görevlilerine eldiven temin edilmektedir.

Sağlık Bakanlığı ile yapılan işbirliği sonucu, sınava başvuran adayların ve sınav görevlilerinin takipleri ve kontrolleri HES Kodu Uygulaması ile yapılarak adayların ve görevlilerin daha sağlıklı bir ortamda sınavlara katılmaları sağlanmaktadır. HES kodları kullanılarak COVID-19 tanılı veya COVID-19 temaslı olduğu belirlenen adaylar gerekli sağlık ve güvenlik tedbirleri alınarak ayrı salonlarda sınava alınmaktadır. Bu salonlarda görev alan görevlilere için ayrıca yüz koruyucu siperlik ve koruyucu önlük temin edilmektedir.

ÖSYM 2020 yılı başında açıkladığı sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini ifa ederken, elektronik sınav uygulaması yapılan yabancı dil ve elektronik sınav merkezi sayısını artırıp hizmet ağını genişletme çalışmalarına da devam etmektedir. Ankara Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5 bin adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezlerinden biridir. İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça ve Farsça yabancı dillerinde uygulanan elektronik sınavlara, 2020 yılında Bulgarca, İspanyolca, İtalyanca ve Yunanca dil sınavları da eklenmiş olup, toplamda 10 farklı yabancı dilde elektronik sınavlar gerçekleştirilmektedir. Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde hizmet veren e-sınav merkezlerini, ulaşılabilirliği kolaylaştırmak amacıyla, ülkemizin diğer bölgelerine de yayma planı çerçevesinde yapım çalışmaları devam eden Adana e-sınav merkezinin 2021 yılında hizmete girmesi planlanmaktadır.

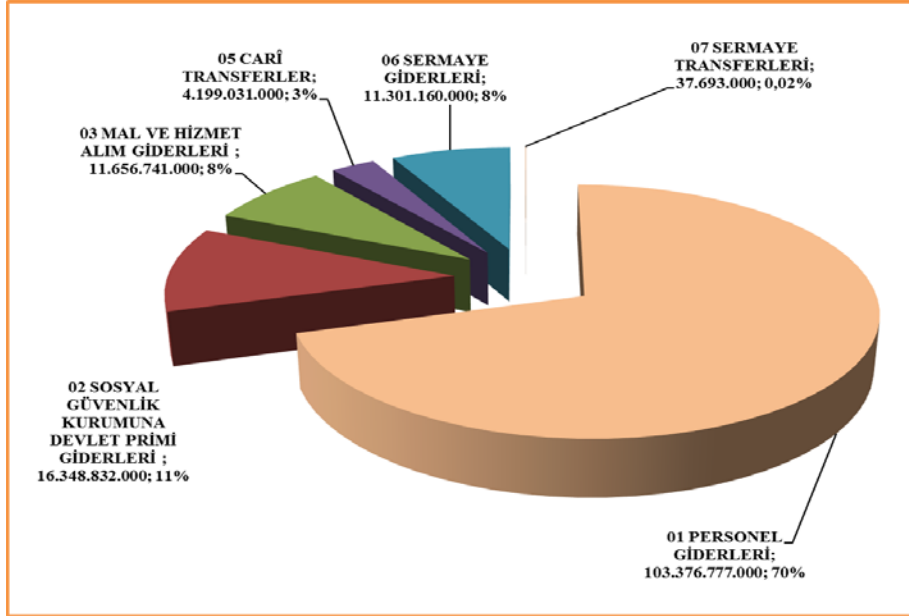
4. BÜTÇE

2021 yılı Bakanlığımız bütçesi;

- 103 milyar 376 milyon 777 bin TL'si personel giderleri için,
- 16 milyar 348 milyon 832 bin TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet primi giderleri için,
- 11 milyar 656 milyon 741 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar için,
- 4 milyar 199 milyon 031 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler için,
- 11 milyar 301 milyon 160 bin TL'si sermaye giderleri için,
- 37 milyon 693 bin TL'si sermaye transferleri için

olmak üzere toplam 146 milyar 920 milyon 234 bin TL'dir.

Grafik 13. 2021 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı (TL)

Ayrıca Bakanlığımız bütçesi dışında ilave olarak; ilköğretim öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları için 540 milyon TL ve taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği için 1 milyar 463 milyon TL ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okullara ve kurumlara erişiminin sağlanması için 954 milyon TL olmak üzere, toplam 2 milyar 957 milyon TL kaynağın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanması öngörülmüştür.

Yüksek Öğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelere 45 milyar 395 milyon 788 bin TL, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına 643 milyar 549 bin TL ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna 19 milyar 33 milyon 585 bin TL olmak üzere toplam eğitim bütçemiz; 211 milyar 993 milyon 156 bin TL olmuştur.

Tablo 34. Eğitim Bütçesi (2006-2021) (TL)

Yıllar	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	ÖSYM	Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK)	Toplam Eğitim Bütçesi (TL)
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	171.921.000	1.499.708.000	24.086.597.261
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	191.717.000	1.672.438.000	29.806.481.000
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	152.077.000	1.923.350.000	32.309.276.650
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	150.170.000	2.282.107.425	38.651.774.745
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	150.865.000	2.746.973.000	40.490.707.600
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	160.192.000	3.368.437.000	49.144.719.500
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	232.559.000	4.449.878.000	56.595.419.190
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	291.996.000	5.328.558.000	68.344.693.150
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	359.980.000	5.862.584.000	78.866.391.610
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	364.239.000	7.052.675.000	87.910.414.000
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	445.303.000	9.377.831.000	109.768.136.000
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	408.536.000	11.336.431.000	122.414.001.000
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	537.550.000	13.899.262.000	134.726.827.000
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	549.555.000	14.225.998.000	161.611.921.000
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	717.792.000	15.345.110.000	177.605.504.000
2021	146.920.234.000	45.395.788.000	643.549.000	19.033.585.000	211.993.156.000

Tablo 35. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2021)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	Eğitim Bütçesi (MEB+YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler+ ÖSYM)	Eğitim Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	10.352.050.934	2,95	10,55
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	14.103.751.569	3,10	9,58
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	17.582.718.467	3,15	11,67
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	21.276.954.502	3,28	13,63
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	24.086.597.261	3,18	13,77
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	29.806.481.000	3,54	14,54
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	32.309.276.650	3,40	14,52
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	38.651.774.745	4,06	14,74
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	40.490.707.600	3,68	14,11
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	49.144.719.500	3,79	15,72
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	56.595.419.190	3,99	16,13
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	68.344.693.150	4,36	16,92
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	78.866.391.610	4,51	18,13
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	87.910.414.000	3,76	18,59
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	109.768.136.000	4,21	19,24
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	122.414.001.000	4,03	18,98
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	134.726.827.000	3,91	17,66
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	161.611.921.000	3,63	16,82
2020	4.872.000.000.000	1.095.461.000.000	177.605.504.000	3,65	16,21
2021	5.644.000.000.000 *	1.346.139.000.000	211.993.156.000	3,76	15,75

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.

2021 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ

2021 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın sağlanmasını, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını; tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolün düzenlenmesini amaçlamaktadır.

Merkezi yönetim bütçe uygulamasına geçilmesiyle beraber bütçe sistemi uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmıştır. Çok yıllık bütçeleme sisteminin entegre edilmesiyle birlikte daha saydam ve öngörülebilir bir bütçe politikası uygulamaya konulmuştur.

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu hazırlık çalışmalarını yönlendirmek üzere; Yeni Ekonomik Program, Orta Vadeli Mali Plan, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi doğrultusunda Bakanlığımızın 21 biriminin bütçesinin teklifleri, 2021-2023 dönemi çok yıllık bütçeleme sistemine göre hazırlanmıştır.

Eğitimin başlıca finansman kaynakları;

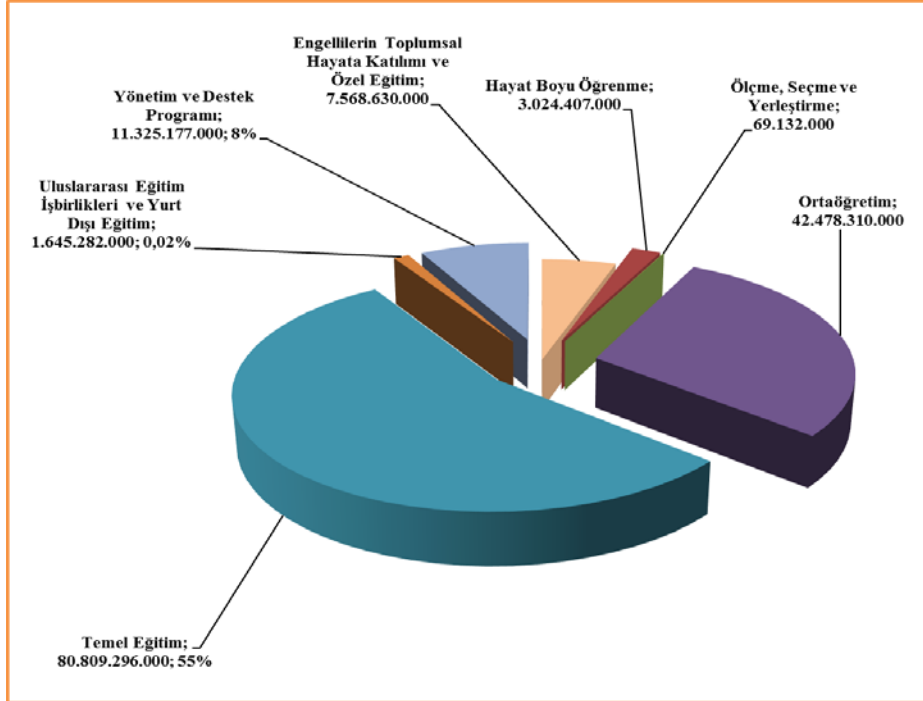
- Merkezi yönetim bütçesinden ayrılan pay,
- İl özel idareleri bütçesinden ayrılan kaynaklar,
- Dış ülke ve kuruluşlardan sağlanan dış kredi, burs ve bağışlar,
- Halk ve kuruluşların eğitime bağışları ile
- Okul-aile birliği gelirlerinden

oluşmaktadır.

Tablo 36. 2021 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma)

Açıklama	2020 Yılı Bütçe Kanunu Ödenegi (TL)	2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödenegi (TL)	Değişim Oranları (%)	2021 Yılı Bütçe Payları (%)
Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	5.961.406.000	7.568.630.000	26,96	5,15
Hayat Boyu Öğrenme	2.413.152.000	3.024.407.000	25,33	2,06
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	30.587.000	69.132.000	126,02	0,05
Ortaöğretim	37.464.692.000	42.478.310.000	13,38	28,91
Temel Eğitim	68.298.128.000	80.809.296.000	18,32	55,00
Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurt Dışı Eğitim	1.355.405.000	1.645.282.000	21,39	1,12
Yönetim ve Destek Programı	9.873.492.000	11.325.177.000	14,70	7,71
Toplam	125.396.862.000	146.920.234.000	17,16	100,00

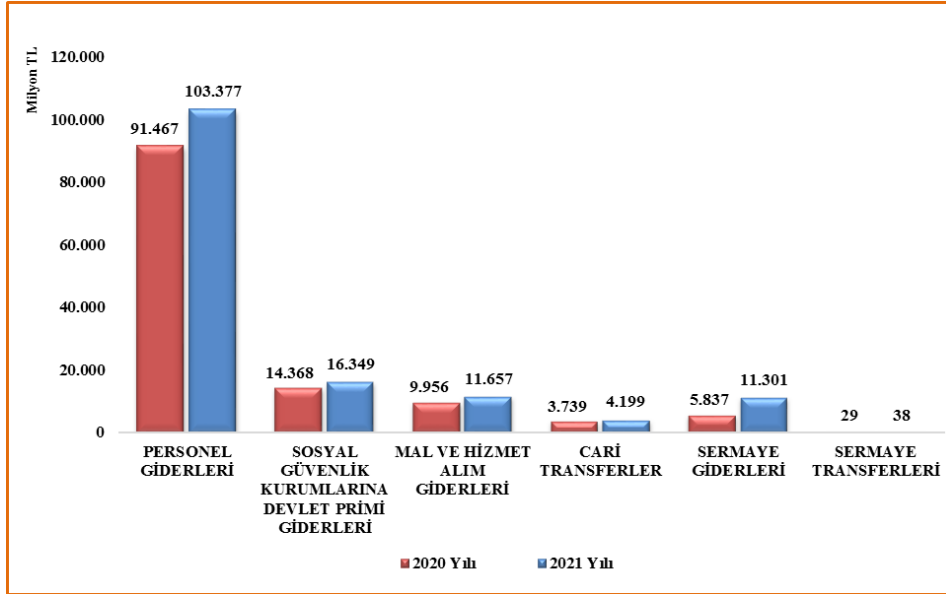
Grafik 14. 2021 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma)

Tablo 37. 2021 Yılı MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma)

Eko. Kod	Ödenek Türü	2020 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2021 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	91.467.345.000	103.376.777.000	13,02	70,36
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	14.367.680.000	16.348.832.000	13,79	11,13
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	9.956.271.000	11.656.741.000	17,08	7,93
05	Cari Transferler	3.739.169.000	4.199.031.000	12,30	2,86
06	Sermaye Giderleri	5.836.918.000	11.301.160.000	93,62	7,69
07	Sermaye Transferleri	29.479.000	37.693.000	27,86	0,03
Toplam		125.396.862.000	146.920.234.000	17,16	100,00

Grafik 15. 2021 Yılı MEB Bütçesinin 2020 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması

Tablo 38. 2021-2023 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı) (TL)

Eko. Kod	Açıklama	Bütçe Kanunu Ödeneği		2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneğinin 2020 Yılı Ödeneğine Göre Değişim Oranı (%)	Bütçe Tahmini	
		2020	2021		2022	2023
01	Personel Giderleri	91.467.345.000	103.376.777.000	13,02	114.171.433.000	124.664.657.000
1	Memurlar	77.322.923.000	85.317.440.000	10,34	92.750.614.000	98.483.433.000
2	Sözleşmeli Personel	8.938.506.000	11.615.039.000	29,94	14.492.907.000	18.829.829.000
3	İşçiler	2.788.632.000	3.151.059.000	13,00	3.384.345.000	3.578.258.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	2.417.084.000	3.293.039.000	36,24	3.543.352.000	3.772.908.000
5	Diğer Personel	200.000	200.000	-	215.000	229.000
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	14.367.680.000	16.348.832.000	13,79	17.937.119.000	19.572.632.000
1	Memurlar	11.824.835.000	12.981.366.000	9,78	13.942.421.000	14.804.188.000
2	Sözleşmeli Personel	1.476.580.000	1.983.045.000	34,30	2.489.095.000	3.142.768.000
3	İşçiler	540.031.000	664.732.000	23,09	713.945.000	754.852.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	526.234.000	719.689.000	36,76	791.658.000	870.824.000
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	9.956.271.000	11.656.741.000	17,08	12.548.119.000	14.007.516.000
2	Tüketime Yönelik Mal ve Mal. Alım.	2.441.287.000	2.469.591.000	1,16	2.627.804.000	2.784.436.000
3	Yolluklar	77.357.000	88.614.000	14,55	94.793.000	99.604.000
4	Görev Giderleri	8.785.000	10.221.000	16,35	10.873.000	11.512.000
5	Hizmet Alımları	7.347.225.000	8.977.377.000	22,19	9.696.646.000	10.986.916.000
6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	559.000	1.804.000	222,72	1.919.000	2.033.000
7	Menkul Mal Alım, Bakım ve On.Gid.	13.205.000	19.960.000	51,15	21.245.000	22.504.000
8	Gayrimenkul Mal Bakım ve On.Gid.	65.542.000	86.342.000	31,74	91.891.000	97.337.000
9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	2.311.000	2.832.000	22,54	2.948.000	3.174.000
05	Cari Transferler	3.739.169.000	4.199.031.000	12,30	4.557.190.000	4.966.586.000
2	Hazine Yardımları	10.869.000	11.950.000	9,95	12.718.000	13.472.000
3	Kar Amacı Güt. Kur.Yapılan Trans.	465.064.000	511.236.000	9,93	544.087.000	576.349.000
4	Hane Halkına Yapılan Transferler	3.097.000.000	3.463.620.000	11,84	3.782.707.000	4.154.803.000
6	Yurtdışına Yapılan Transferler	166.236.000	212.225.000	27,66	217.678.000	221.962.000
06	Sermaye Giderleri	5.836.918.000	11.301.160.000	93,62	10.617.993.000	12.995.382.000
1	Mamul Mal Alımları	782.500.000	1.700.248.000	117,28	850.185.000	1.175.937.000
2	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	279.332.000	913.600.000	227,07	1.195.782.518	2.817.062.758
3	Gayri Maddi Hak Alımları	5.000.000	100.000.000	1.900,00	200.000.000	400.000.000
4	Gayrimenkul Alım. ve Kamulaştırması	88.851.000	300.000.000	237,64	281.865.000	344.975.000
5	Gayrimenkul Ser. Üretim Giderleri	3.952.735.000	6.544.392.000	65,57	6.950.611.482	6.707.491.242
6	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	5.000.000	7.000.000	40,00	0	0
7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	723.500.000	1.735.920.000	139,93	1.139.549.000	1.549.916.000
07	Sermaye Transferleri	29.479.000	37.693.000	27,86	38.662.000	39.423.000
2	Yurtdışı Sermaye Transferleri	29.479.000	37.693.000	27,86	38.662.000	39.423.000
Toplam		125.396.862.000	146.920.234.000	17,16	159.870.516.000	176.246.196.000

Tablo 39. 2021 Yılı MEB Bütçesi (Program Bazlı ve Ekonomik Sınıflandırma) (TL)

Açıklama	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam
Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	2.029.022.000	310.764.000	4.925.211.000	11.633.000	292.000.000	-	7.568.630.000
Hayat Boyu Öğrenme	2.474.006.000	378.799.000	48.002.000		123.600.000		3.024.407.000
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	12.590.000	1.990.000	1.552.000		53.000.000		69.132.000
Ortaöğretim	28.673.740.000	4.692.030.000	3.581.388.000	2.072.012.000	3.459.140.000		42.478.310.000
Temel Eğitim	61.612.530.000	9.282.183.000	2.831.593.000	628.990.000	6.454.000.000		80.809.296.000
Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurt Dışı Eğitim	70.601.000	7.712.000	53.906.000	1.469.370.000	6.000.000	37.693.000	1.645.282.000
Yönetim ve Destek Programı	8.504.288.000	1.675.354.000	215.089.000	17.026.000	913.420.000		11.325.177.000
	103.376.777.000	16.348.832.000	11.656.741.000	4.199.031.000	11.301.160.000	37.693.000	146.920.234.000

Tablo 40. 2021 Yılı Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)

Birim Adı	Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	Ortaöğretim	Temel Eğitim	Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurtdışı Eğitim	Yönetim ve Destek Programı	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü							22.803.000	22.803.000
Tefiş Kurulu Başkanlığı							98.912.000	98.912.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı				8.000.000			13.823.000	21.823.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	5.000.000			500.000.000			329.447.000	834.447.000
Personel Genel Müdürlüğü							66.101.000	66.101.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı							32.931.000	32.931.000
İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı	15.000.000	15.000.000		240.000.000	1.330.000.000		567.659.000	2.167.659.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı							69.445.000	69.445.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü							11.473.000	11.473.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği							2.531.000	2.531.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	742.000	1.830.000		1.405.927.000	1.791.937.000		9.920.734.000	13.121.170.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü					399.073.000			399.073.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları					71.018.851.000			71.018.851.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü				560.237.000				560.237.000
Genel Ortaöğretim Okulları				14.563.446.000				14.563.446.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü				33.799.000				33.799.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları				18.098.567.000				18.098.567.000

Tablo 40. 2021 Yılı Bütçesi (Program Bazlı Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (devamı) (TL)

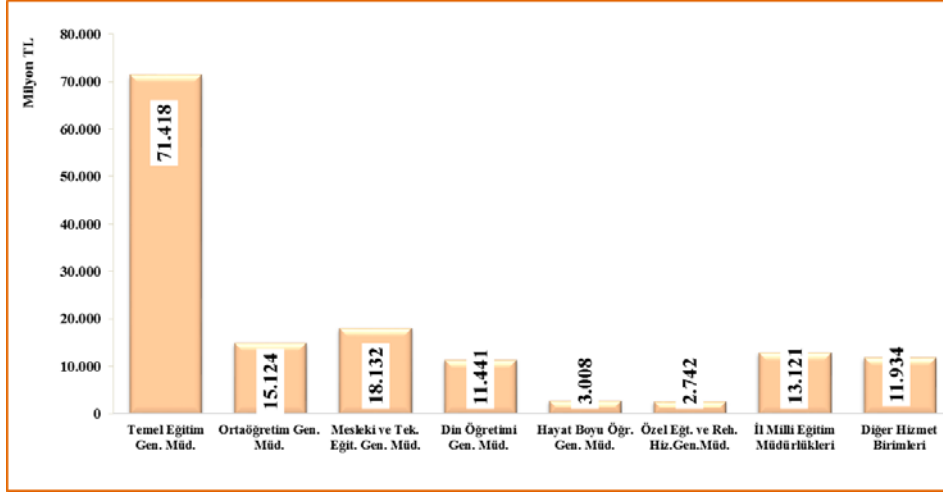
Birim Adı	Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme	Ortaöğretim	Temel Eğitim	Uluslararası Eğitim İşbirlikleri ve Yurtdışı Eğitim	Yönetim ve Destek Programı	Toplam (TL)
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü							138.794.000	138.794.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü				72.509.000	58.323.000			130.832.000
Din Öğretimi Okulları				6.166.402.000	5.144.110.000			11.310.512.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü		126.368.000						126.368.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri		2.881.209.000						2.881.209.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü						82.683.000		82.683.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri						74.310.000		74.310.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	4.806.000.000			829.420.000	67.000.000		11.711.000	5.714.131.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	13.419.000							13.419.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	2.728.468.000							2.728.468.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	1.000			3.000	1.000.002.000		38.813.000	1.038.819.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü			69.132.000					69.132.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü						1.463.197.000		1.463.197.000
Yurt Dışı Okullar						25.092.000		25.092.000
Toplam	7.568.630.000	3.024.407.000	69.132.000	42.478.310.000	80.809.296.000	1.645.282.000	11.325.177.000	146.920.234.000

Tablo 41. 2021 Yılı Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı) (TL)

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü	18.989.000	2.477.000	1.337.000				22.803.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı	77.180.000	11.589.000	10.143.000				98.912.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	11.121.000	1.835.000	867.000		8.000.000		21.823.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	84.126.000	6.594.000	563.436.000	3.291.000	177.000.000		834.447.000
Personel Genel Müdürlüğü	55.224.000	9.361.000	1.516.000				66.101.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	9.592.000	1.344.000	6.995.000		15.000.000		32.931.000
İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı	12.767.000	2.104.000	868.000		2.151.920.000		2.167.659.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	8.803.000	1.446.000	1.696.000		57.500.000		69.445.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	9.225.000	1.506.000	742.000				11.473.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1.417.000	226.000	888.000				2.531.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	8.179.099.000	1.630.602.000	3.279.798.000	13.671.000	18.000.000		13.121.170.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	10.249.000	1.766.000	446.000	386.612.000			399.073.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları	57.275.631.000	8.614.907.000	877.293.000	167.020.000	4.084.000.000		71.018.851.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	9.901.000	1.779.000	571.000	547.986.000			560.237.000
Genel Ortaöğretim Okulları	10.793.066.000	1.773.768.000	324.512.000	578.100.000	1.094.000.000		14.563.446.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	10.431.000	1.773.000	309.000	21.286.000			33.799.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları	13.540.441.000	2.250.269.000	406.176.000	454.541.000	1.447.140.000		18.098.567.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	19.190.000	3.451.000	17.153.000		99.000.000		138.794.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	6.768.000	1.080.000	2.267.000	120.717.000			130.832.000
Din Öğretimi Okulları	8.639.783.000	1.328.871.000	212.538.000	419.320.000	710.000.000		11.310.512.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	30.142.000	5.008.000	618.000		90.600.000		126.368.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri	2.443.864.000	373.791.000	45.554.000		18.000.000		2.881.209.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	8.271.000	1.497.000	8.775.000	58.140.000	6.000.000		82.683.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri	55.312.000	5.074.000	13.924.000				74.310.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	9.502.000	1.579.000	5.697.630.000	5.420.000			5.714.131.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	6.249.000	1.030.000	4.377.000	1.763.000			13.419.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	2.022.773.000	309.734.000	114.091.000	9.870.000	272.000.000		2.728.468.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	8.053.000	1.240.000	29.462.000	64.000	1.000.000.000		1.038.819.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	12.590.000	1.990.000	1.552.000		53.000.000		69.132.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü	7.018.000	1.141.000	6.115.000	1.411.230.000		37.693.000	1.463.197.000
Yurt Dışı Okullar			25.092.000				25.092.000
Toplam	103.376.777.000	16.348.832.000	11.656.741.000	4.199.031.000	11.301.160.000	37.693.000	146.920.234.000

Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2021)

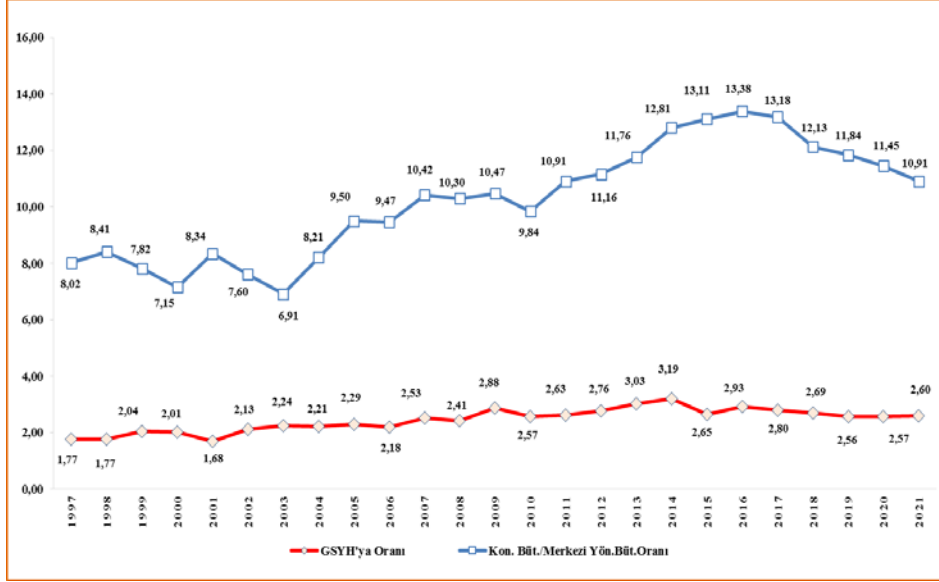

Tablo 42. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2021) (TL)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi	MEB Bütçesi	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
1997	28.835.883.135	6.361.685.500	510.063.600	1,77	8,02
1998	70.203.147.160	14.789.475.000	1.243.108.000	1,77	8,41
1999	104.595.915.540	27.266.600.000	2.131.808.500	2,04	7,82
2000	166.658.021.460	46.827.436.000	3.350.330.000	2,01	7,15
2001	240.224.083.050	48.519.490.000	4.046.305.625	1,68	8,34
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	7.460.991.000	2,13	7,60
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	10.179.997.000	2,24	6,91
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	12.366.236.276	2,21	8,21
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	14.835.422.184	2,29	9,50
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	16.568.145.500	2,18	9,47
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	21.355.634.000	2,53	10,42
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	22.915.565.000	2,41	10,30
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	27.446.778.095	2,88	10,47
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	28.237.412.000	2,57	9,84
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	34.112.163.000	2,63	10,91
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	39.169.379.190	2,76	11,16
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	47.496.378.650	3,03	11,76
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	55.704.817.610	3,19	12,81
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	62.000.248.000	2,65	13,11
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	76.354.306.000	2,93	13,38
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	85.048.584.000	2,80	13,18
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	92.528.652.000	2,69	12,13
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	113.813.013.000	2,56	11,84
2020	4.872.000.000.000 *	1.095.461.000.000	125.396.862.000	2,57	11,45
2021	5.644.000.000.000	1.346.139.000.000	146.920.234.000	2,60	10,91

*Gerçekleşme tahminidir. 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Teklifinden alınmıştır.

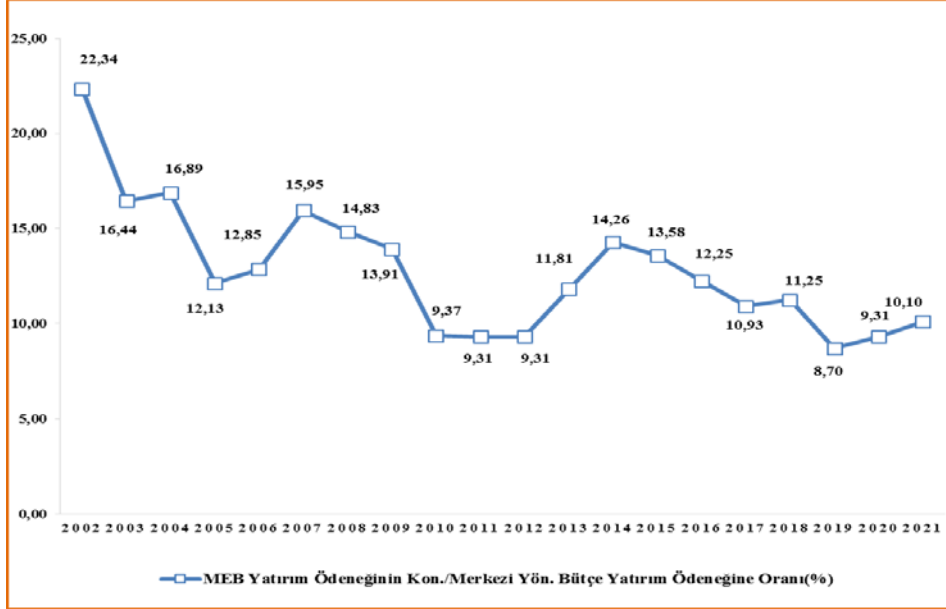
Grafik 17. MEB Bütçesinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (%) (1997-2021)

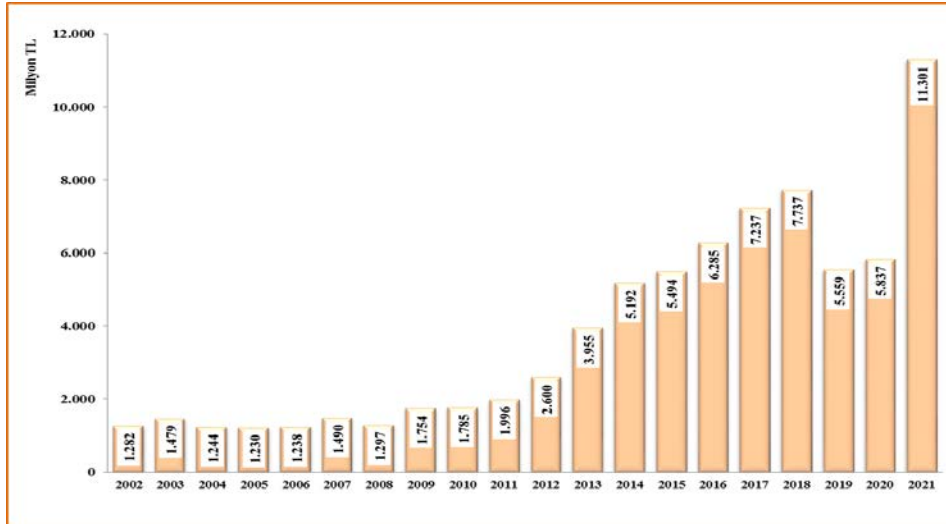
Tablo 43. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2021)

	Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneğinin Kon./Merkezi Yön. Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı(%)
2002	5.736.000.000	1.281.690.000	22,34
2003	8.998.500.000	1.479.050.000	16,44
2004	7.368.361.000	1.244.150.000	16,89
2005	10.143.886.000	1.230.306.000	12,13
2006	9.639.582.000	1.238.498.000	12,85
2007	9.341.637.000	1.490.000.000	15,95
2008	8.743.466.000	1.296.704.000	14,83
2009	12.609.700.000	1.754.417.000	13,91
2010	19.046.000.000	1.785.327.000	9,37
2011	21.426.591.000	1.995.625.000	9,31
2012	27.913.538.000	2.600.000.000	9,31
2013	33.488.724.000	3.955.000.000	11,81
2014	36.400.961.000	5.192.300.000	14,26
2015	40.454.052.000	5.494.000.000	13,58
2016	51.310.852.000	6.284.628.000	12,25
2017	66.243.000.000	7.237.121.000	10,93
2018	68.794.000.000	7.737.121.000	11,25
2019	63.895.648.000	5.558.886.000	8,70
2020	62.716.077.000	5.836.918.000	9,31
2021	111.842.666.000	11.301.160.000	10,10

Grafik 18. MEB Yatırım Ödeneğinin Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (%) (2002-2021)

Grafik 19. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2021)

Tablo 44. Yatırım Ödenekleri (2021)

İlgili Birimler	Diğer Proje	Makine-Teçhizat	Gayri Maddi Hak Alımları	Büyük Onarım	Yapı Tesis	Kamulaştırma	Menkul Malların Onarım	3308 sayılı Kanun Gelirleri	Dış Krediler	Genel Toplam (TL)
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü				1.920.000	86.000.000					87.920.000
Konut Sektörü				1.920.000	86.000.000					87.920.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	33.000.000	275.000.000			3.776.000.000					4.084.000.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	14.000.000	205.000.000			800.000.000					1.019.000.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	6.000.000	130.000.000			574.000.000					710.000.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	82.000.000	46.000.000			144.000.000					272.000.000
Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	15.000.000									15.000.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	150.000.000	150.000.000	100.000.000	100.000.000				500.000.000		1.000.000.000
İlk ve Genel Ortaöğretim Sektörü	300.000.000	806.000.000	100.000.000	100.000.000	5.294.000.000			500.000.000		7.100.000.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	70.000.000	16.000.000		16.000.000	75.000.000					177.000.000
Millî Eğitim İl Müdürlükleri		8.000.000		10.000.000						18.000.000
İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı	166.000.000			605.000.000		300.000.000		1.000.000.000		2.071.000.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	15.500.000				42.000.000					57.500.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	207.500.000	204.010.000			887.392.000		7.000.000	141.238.000		1.447.140.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	82.000.000	10.000.000								92.000.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	5.600.000	18.000.000			85.000.000					108.600.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	6.000.000									6.000.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	53.000.000									53.000.000
Talim ve Terbiye Kurulu	8.000.000									8.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Sektörü	613.600.000	256.010.000		631.000.000	1.089.392.000	300.000.000	7.000.000	141.238.000	1.000.000.000	4.038.240.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü					75.000.000					75.000.000
Beden Eğitimi ve Spor Sektörü					75.000.000					75.000.000
Genel Toplam	913.600.000	1.062.010.000	100.000.000	732.920.000	6.544.392.000	300.000.000	7.000.000	141.238.000	1.500.000.000	11.301.160.000

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ

2020 yılı itibarıyla 129 devlet, 73 vakıf yükseköğretim kurumu, Millî Savunma Üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumumuz eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

Üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 28.514 profesör, 16.664 doçent, 40.998 doktor öğretim görevlisi olmak üzere toplam 86.176 öğretim üyesi görev yapmıştır.

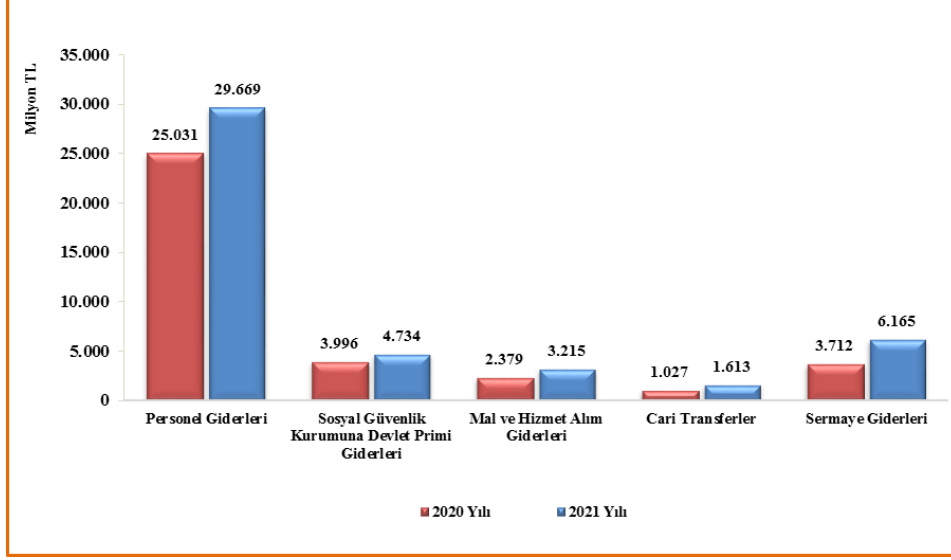
Bunlara 50.667 araştırma görevlisi, 37.651 öğretim görevlisi de eklendiğinde üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 174.494'e ulaşmıştır.

Tablo 45. 2021 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2020 Yılı ile Karşılaştırılması

Eko. Kod	Ödenek Türü	2020 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2021 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2021 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	25.031.119.000	29.669.095.000	18,53	65,36
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	3.996.037.000	4.733.979.000	18,47	10,43
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.379.335.000	3.214.699.000	35,11	7,08
05	Cari Transferler	1.026.914.000	1.612.827.000	57,06	3,55
06	Sermaye Giderleri	3.712.335.000	6.165.188.000	66,07	13,58
Toplam		36.145.740.000	45.395.788.000	25,59	100,00

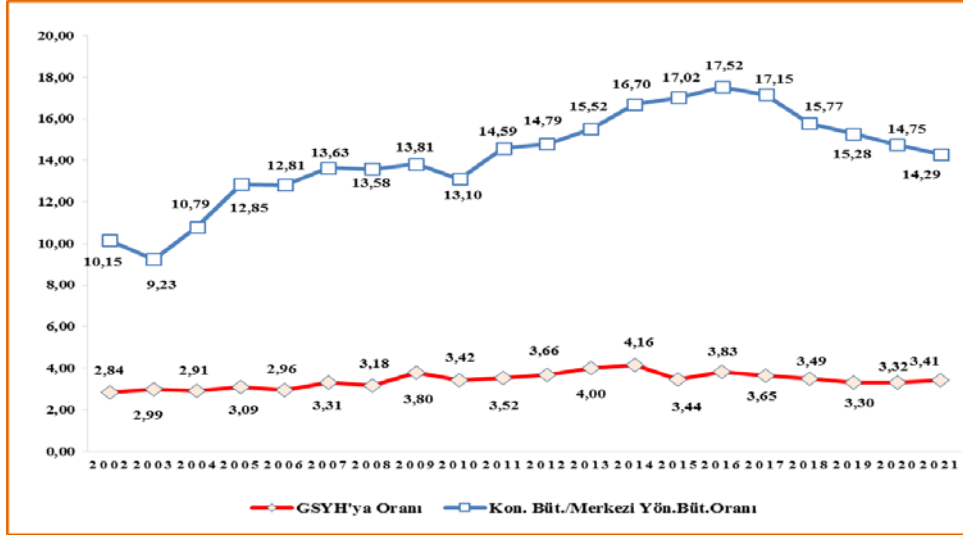
Grafik 20. 2021 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçesinin 2020 Yılı ile Karşılaştırılması

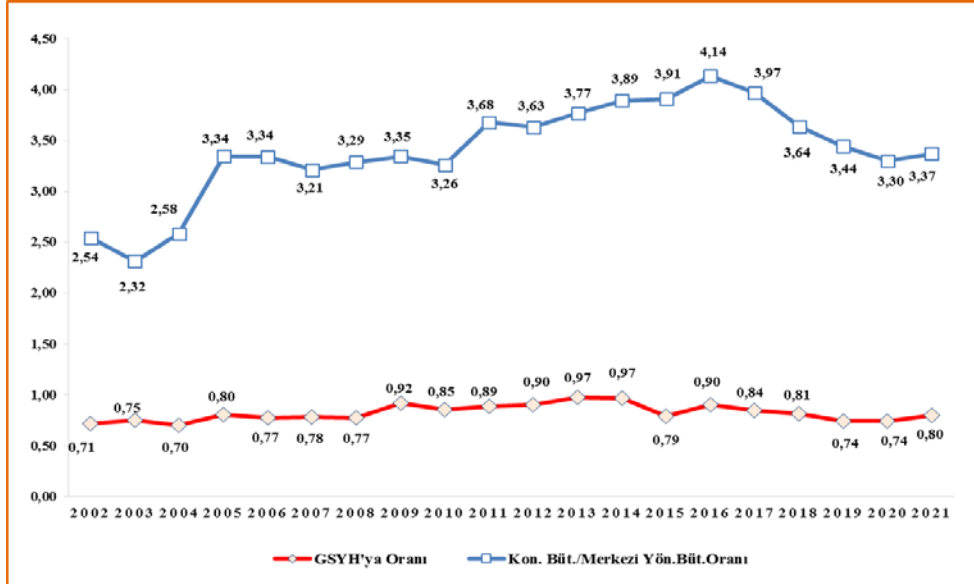
Tablo 46. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2021)

Yıl	Bütçe Ödenekleri (TL)			MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin	
	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	Toplam (TL)	GSYH'ye Oranı (%)	Merkezi Yönetim Bütçe Payı (%)
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	9.956.958.700	2,84	10,15
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	13.588.605.000	2,99	9,23
2004	12.366.236.276	3.894.070.670	16.260.306.946	2,91	10,79
2005	14.835.422.184	5.218.467.000	20.053.889.184	3,09	12,85
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	22.414.968.261	2,96	12,81
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	27.942.326.000	3,31	13,63
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	30.233.849.650	3,18	13,58
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	36.219.497.320	3,80	13,81
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	37.592.869.600	3,42	13,10
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	45.616.090.500	3,52	14,59
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	51.912.982.190	3,66	14,79
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	62.724.139.150	4,00	15,52
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	72.643.827.610	4,16	16,70
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	80.493.500.000	3,44	17,02
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	99.945.002.000	3,83	17,52
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	110.669.034.000	3,65	17,15
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	120.290.015.000	3,49	15,77
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	146.836.368.000	3,30	15,28
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	161.542.602.000	3,32	14,75
2021	146.920.234.000	45.395.788.000	192.316.022.000	3,41	14,29

Grafik 21. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2021) (%)

Grafik 22. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2021) (%)

Tablo 47. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2021)

Yıllar	GSYH * (TL)	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri	
				GSYH'ya Oranı (%)	Konsolide Bütçeye Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	2.495.967.700	0,71	2,54
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	3.408.608.000	0,75	2,32
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	3.894.070.670	0,70	2,58
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	5.218.467.000	0,80	3,34
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	5.846.822.761	0,77	3,34
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	6.586.692.000	0,78	3,21
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	7.318.284.650	0,77	3,29
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	8.772.719.225	0,92	3,35
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	9.355.457.600	0,85	3,26
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	11.503.927.500	0,89	3,68
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	12.743.603.000	0,90	3,63
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	15.227.760.500	0,97	3,77
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	16.939.010.000	0,97	3,89
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	18.493.252.000	0,79	3,91
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	23.590.696.000	0,90	4,14
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	25.620.450.000	0,84	3,97
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	27.761.363.000	0,81	3,64
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	33.023.355.000	0,74	3,44
2020	4.872.000.000.000	1.095.461.000.000	36.145.740.000	0,74	3,30
2021	5.644.000.000.000	1.346.139.000.000	45.395.788.000	0,80	3,37

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.

Tablo 48. 2021 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçe Ödenekleri (Ekonomik Sınıflandırma) (TL)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
1	Yükseköğretim Kurulu	69.484.000	9.497.000	6.213.000	28.820.000	1.978.000	115.992.000
2	Ankara Üniversitesi	939.113.000	160.193.000	79.560.000	91.643.000	216.033.000	1.486.542.000
3	Orta Doğu Teknik Ün.	459.430.000	74.662.000	93.820.000	23.251.000	58.741.000	709.904.000
4	Hacettepe Üniversitesi	860.220.000	150.621.000	102.589.000	87.580.000	140.636.000	1.341.646.000
5	Gazi Üniversitesi	690.295.000	119.256.000	65.312.000	53.405.000	162.063.000	1.090.331.000
6	İstanbul Üniversitesi	775.336.000	138.873.000	111.244.000	75.689.000	343.310.000	1.444.452.000
7	İstanbul Teknik Ün.	454.820.000	72.659.000	65.757.000	18.904.000	80.894.000	693.034.000
8	Boğaziçi Üniversitesi	223.975.000	37.410.000	48.131.000	15.030.000	101.584.000	426.130.000
9	Marmara Üniversitesi	561.530.000	89.695.000	65.617.000	25.850.000	86.625.000	829.317.000
10	Yıldız Teknik Ün.	304.620.000	47.871.000	41.484.000	13.440.000	50.698.000	458.113.000
11	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.	122.189.000	20.164.000	10.428.000	6.136.000	30.000.000	188.917.000
12	Ege Üniversitesi	741.741.000	136.003.000	72.824.000	84.097.000	143.180.000	1.177.845.000
13	Dokuz Eylül Üniversitesi	658.632.000	115.287.000	63.635.000	61.544.000	129.595.000	1.028.693.000
14	Trakya Üniversitesi	351.189.000	58.800.000	37.044.000	20.848.000	56.932.000	524.813.000
15	Bursa Uludağ Üniversitesi	521.334.000	88.236.000	70.703.000	36.229.000	89.091.000	805.593.000
16	Anadolu Üniversitesi	399.343.000	69.364.000	52.310.000	24.667.000	47.148.000	592.832.000
17	Selçuk Üniversitesi	544.237.000	87.182.000	62.520.000	24.477.000	49.094.000	767.510.000
18	Akdeniz Üniversitesi	533.880.000	88.487.000	54.242.000	28.953.000	95.605.000	801.167.000
19	Erciyes Üniversitesi	471.194.000	77.288.000	59.898.000	30.566.000	88.106.000	727.052.000
20	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	437.287.000	68.082.000	42.898.000	21.016.000	89.708.000	658.991.000
21	Çukurova Üniversitesi	532.567.000	90.434.000	53.216.000	31.172.000	83.259.000	790.648.000
22	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	491.199.000	82.713.000	43.122.000	34.087.000	53.411.000	704.532.000
23	Karadeniz Teknik Üniversitesi	412.345.000	70.187.000	37.911.000	29.912.000	63.696.000	614.051.000
24	Atatürk Üniversitesi	645.544.000	97.990.000	102.281.000	32.199.000	68.251.000	946.265.000
25	İnönü Üniversitesi	454.193.000	72.110.000	39.769.000	20.471.000	69.990.000	656.533.000
26	Fırat Üniversitesi	494.693.000	75.399.000	40.587.000	18.087.000	63.101.000	691.867.000
27	Dicle Üniversitesi	424.126.000	67.442.000	51.632.000	25.071.000	37.660.000	605.931.000
28	Van Yüzüncüyıl Üniversitesi	406.608.000	60.717.000	38.555.000	14.088.000	59.738.000	579.706.000
29	Gaziantep Üniversitesi	382.804.000	61.344.000	43.009.000	16.718.000	55.395.000	559.270.000
30	İzmir Yüksek Tek. Ens.	107.552.000	16.357.000	13.384.000	3.603.000	29.187.000	170.083.000
31	Gebze Teknik Üniversitesi	111.077.000	16.201.000	10.509.000	3.937.000	32.900.000	174.624.000
32	Harran Üniversitesi	278.345.000	43.547.000	26.237.000	10.572.000	35.200.000	393.901.000
33	Süleyman Demirel Üni.	377.464.000	62.412.000	37.844.000	19.173.000	53.848.000	550.741.000
34	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	364.652.000	60.292.000	36.392.000	18.075.000	59.124.000	538.535.000
35	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	258.608.000	42.139.000	24.441.000	12.214.000	45.154.000	382.556.000
36	Mersin Üniversitesi	368.116.000	60.472.000	27.157.000	19.770.000	41.062.000	516.577.000
37	Pamukkale Üniversitesi	439.097.000	73.638.000	32.354.000	23.303.000	58.894.000	627.286.000
38	Balıkesir Üniversitesi	224.029.000	36.330.000	27.976.000	9.527.000	31.542.000	329.404.000
39	Kocaeli Üniversitesi	413.825.000	70.821.000	54.067.000	22.810.000	43.079.000	604.602.000
40	Sakarya Üniversitesi	296.139.000	45.112.000	32.029.000	10.977.000	21.122.000	405.379.000

Tablo 48. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
41	Manisa Celal Bayar Üni.	344.510.000	57.962.000	30.017.000	19.711.000	51.790.000	503.990.000
42	Bolu Abant İzzet Baysal Ün.	246.100.000	39.467.000	22.976.000	9.991.000	23.546.000	342.080.000
43	Hatay Mustafa Kemal Ün.	237.519.000	39.291.000	20.694.000	11.770.000	43.002.000	352.276.000
44	Afyon Kocatepe Ün.	198.962.000	29.804.000	21.116.000	6.911.000	24.000.000	280.793.000
45	Kafkas Üniversitesi	185.023.000	25.948.000	26.147.000	6.362.000	44.152.000	287.632.000
46	Çanakkale Onsekiz Mart Ün.	368.692.000	58.848.000	30.934.000	15.841.000	65.607.000	539.922.000
47	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	168.938.000	26.441.000	17.039.000	6.168.000	20.502.000	239.088.000
48	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	214.810.000	33.310.000	25.442.000	7.677.000	27.582.000	308.821.000
49	Tokat Gaziosmanpaşa Ün.	285.279.000	45.432.000	28.298.000	12.041.000	29.033.000	400.083.000
50	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	287.151.000	46.373.000	30.010.000	10.934.000	33.540.000	408.008.000
51	K.Maraş Sütçü İmam Üniversitesi	299.634.000	47.002.000	25.954.000	12.548.000	50.976.000	436.114.000
52	Kırkkale Üniversitesi	248.544.000	40.767.000	22.414.000	12.862.000	45.940.000	370.527.000
53	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	380.156.000	65.151.000	37.419.000	20.640.000	61.148.000	564.514.000
54	Galatasaray Üniversitesi	71.093.000	10.735.000	12.560.000	3.881.000	16.500.000	114.769.000
55	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	147.362.000	22.035.000	13.725.000	4.846.000	48.904.000	236.872.000
56	Kastamonu Üniversitesi	155.960.000	21.256.000	12.055.000	5.037.000	44.785.000	239.093.000
57	Düzce Üniversitesi	224.296.000	34.161.000	18.848.000	9.993.000	70.563.000	357.861.000
58	Burdur Mehmet Akif Ersoy Ün.	179.891.000	25.908.000	18.393.000	4.945.000	46.200.000	275.337.000
59	Uşak Üniversitesi	140.054.000	20.729.000	16.772.000	4.813.000	48.462.000	230.830.000
60	Recep Tayyip Erdoğan Ün.	197.983.000	28.778.000	13.052.000	5.890.000	55.649.000	301.352.000
61	Tekirdağ Namık Kemal Ün.	224.536.000	34.996.000	21.889.000	8.769.000	36.800.000	326.990.000
62	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	177.460.000	22.734.000	16.542.000	5.343.000	30.200.000	252.279.000
63	Aksaray Üniversitesi	145.278.000	20.561.000	11.757.000	4.413.000	25.900.000	207.909.000
64	Giresun Üniversitesi	172.111.000	25.061.000	17.150.000	5.675.000	16.000.000	235.997.000
65	Hitit Üniversitesi	143.807.000	21.111.000	12.092.000	4.178.000	40.000.000	221.188.000
66	Yozgat Bozok Üniversitesi	182.048.000	27.985.000	12.913.000	6.091.000	30.902.000	259.939.000
67	Adıyaman Üniversitesi	171.420.000	23.913.000	13.649.000	5.436.000	26.930.000	241.348.000
68	Ordu Üniversitesi	137.753.000	20.646.000	9.269.000	4.507.000	17.603.000	189.778.000
69	Amasya Üniversitesi	112.502.000	16.559.000	8.656.000	3.458.000	29.770.000	170.945.000
70	Karamanoğlu Mehmet Bey Üni.	110.860.000	14.767.000	9.521.000	2.797.000	15.057.000	153.002.000
71	Ağrı İbrahim Çeçen Ün.	102.377.000	12.831.000	13.423.000	1.985.000	23.800.000	154.416.000
72	Sinop Üniversitesi	99.506.000	14.871.000	6.975.000	2.816.000	36.002.000	160.170.000
73	Sirt Üniversitesi	117.536.000	13.938.000	10.789.000	2.863.000	32.400.000	177.526.000
74	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün.	119.632.000	17.402.000	10.040.000	3.274.000	21.000.000	171.348.000
75	Karabük Üniversitesi	198.885.000	27.253.000	28.918.000	5.434.000	26.002.000	286.492.000
76	Kilis 7 Aralık Ün.	73.142.000	10.202.000	8.432.000	1.769.000	14.300.000	107.845.000
77	Çankırı Karatekin Ün.	124.523.000	18.013.000	11.855.000	3.696.000	37.091.000	195.178.000
78	Artvin Çoruh Üniversitesi	88.110.000	11.676.000	7.987.000	2.467.000	23.862.000	134.102.000
79	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	104.399.000	14.768.000	9.788.000	3.320.000	25.900.000	158.175.000
80	Bitlis Eren Üniversitesi	86.028.000	10.774.000	10.495.000	2.455.000	20.400.000	130.152.000

Tablo 48. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
81	Kırklareli Üniversitesi	117.287.000	16.207.000	14.389.000	3.550.000	29.900.000	181.333.000
82	Osmaniye Korkut Ata Ün.	97.398.000	13.795.000	7.473.000	2.490.000	13.000.000	134.156.000
83	Bingöl Üniversitesi	135.939.000	16.426.000	11.351.000	3.363.000	40.464.000	207.543.000
84	Muş Alparslan Üniversitesi	109.882.000	13.012.000	11.556.000	2.849.000	39.400.000	176.699.000
85	Mardin Artuklu Üniversitesi	115.750.000	15.415.000	8.735.000	2.568.000	19.400.000	161.868.000
86	Batman Üniversitesi	100.579.000	12.845.000	11.335.000	2.458.000	28.534.000	155.751.000
87	Ardahan Üniversitesi	68.108.000	8.835.000	9.558.000	1.682.000	20.584.000	108.767.000
88	Bartın Üniversitesi	102.635.000	13.742.000	7.397.000	2.975.000	39.900.000	166.649.000
89	Bayburt Üniversitesi	84.467.000	10.496.000	9.607.000	2.293.000	19.300.000	126.163.000
90	Gümüşhane Üniversitesi	119.955.000	15.264.000	12.616.000	3.267.000	9.502.000	160.604.000
91	Hakkari Üniversitesi	61.929.000	8.265.000	6.495.000	1.583.000	28.002.000	106.274.000
92	Iğdır Üniversitesi	90.243.000	11.194.000	8.447.000	2.156.000	23.000.000	135.040.000
93	Şırnak Üniversitesi	63.402.000	7.857.000	6.861.000	1.638.000	15.100.000	94.858.000
94	Munzur Üniversitesi	86.790.000	10.801.000	6.317.000	2.353.000	21.500.000	127.761.000
95	Yalova Üniversitesi	91.607.000	12.389.000	6.476.000	3.403.000	28.000.000	141.875.000
96	Türk Alman Üniversitesi	44.896.000	6.611.000	9.077.000	1.388.000	45.416.000	107.388.000
97	Ankara Yıldırım Beyazıt Ün.	199.306.000	30.290.000	28.508.000	5.736.000	46.762.000	310.602.000
98	Bursa Teknik Üniversitesi	65.266.000	8.944.000	6.879.000	1.941.000	30.900.000	113.930.000
99	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	108.955.000	16.084.000	5.875.000	4.151.000	83.400.000	218.465.000
100	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	156.415.000	23.332.000	13.577.000	5.681.000	41.906.000	240.911.000
101	Necmettin Erbakan Üniversitesi	385.354.000	62.281.000	24.535.000	19.482.000	91.371.000	583.023.000
102	Abdullah Gül Üniversitesi	45.213.000	6.672.000	6.986.000	1.119.000	37.337.000	97.327.000
103	Erzurum Teknik Üniversitesi	47.949.000	6.281.000	6.893.000	1.081.000	18.600.000	80.804.000
104	Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	61.051.000	9.125.000	5.014.000	2.008.000	39.800.000	116.998.000
105	Ankara Sosyal Bilimler Ün.	54.879.000	8.663.000	5.866.000	1.959.000	79.500.000	150.867.000
106	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	376.216.000	58.966.000	18.515.000	14.437.000	76.999.000	545.133.000
107	Bandırma Onyediy Eylül Ün.	65.771.000	9.242.000	10.109.000	1.882.000	52.902.000	139.906.000
108	İskenderun Teknik Üniversitesi	69.249.000	10.492.000	11.098.000	2.264.000	29.900.000	123.003.000
109	Alanya Alaaddin Keykubat Ün.	66.360.000	10.156.000	9.480.000	1.979.000	26.296.000	114.271.000
110	İzmir Bakırçay Üniversitesi	28.947.000	4.279.000	6.323.000	513.000	22.000.000	62.062.000
111	İzmir Demokrasi Üniversitesi	32.431.000	5.108.000	7.971.000	871.000	18.000.000	64.381.000
112	Yükseköğretim Kalite Kurulu	2.053.000	416.000	4.422.000	216.000	200.000	7.307.000
113	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	17.128.000	3.012.000	8.425.000	260.000	19.400.000	48.225.000
114	Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	9.482.000	1.460.000	7.146.000	255.000	12.500.000	30.843.000
115	Konya Teknik Üniversitesi	75.631.000	11.090.000	8.157.000	2.600.000	15.000.000	112.478.000
116	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	52.554.000	8.776.000	5.528.000	1.418.000	18.963.000	87.239.000
117	Malatya Turgut Özal Üniversitesi	47.106.000	6.941.000	7.779.000	1.059.000	36.000.000	98.885.000
118	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa	470.423.000	86.449.000	75.907.000	49.353.000	228.732.000	910.864.000
119	Ankara Hacı Bayram Veli Üni.	198.159.000	28.883.000	26.613.000	7.890.000	26.510.000	288.055.000
120	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üni.	93.486.000	14.523.000	10.217.000	2.441.000	17.250.000	137.917.000
121	Samsun Üniversitesi	32.320.000	4.978.000	5.340.000	572.000	20.000.000	63.210.000

Tablo 48. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
122	Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	8.272.000	1.185.000	5.497.000	249.000	28.500.000	43.703.000
123	Tarsus Üniversitesi	23.633.000	3.381.000	4.242.000	524.000	26.000.000	57.780.000
122	Trabzon Üniversitesi	69.867.000	10.739.000	10.236.000	2.687.000	19.000.000	112.529.000
123	Kayseri Üniversitesi	36.208.000	5.697.000	6.632.000	1.068.000	26.600.000	76.205.000
124	K.Maraş İstiklal Üniversitesi	12.724.000	1.976.000	4.242.000	404.000	17.000.000	36.346.000
125	Eskişehir Teknik Üniversitesi	147.218.000	25.120.000	16.349.000	4.148.000	19.475.000	212.310.000
126	Isparta Uygulamalı Bilimler Üni.	135.935.000	21.562.000	8.664.000	3.719.000	21.500.000	191.380.000
127	Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üni.	105.965.000	19.976.000	9.278.000	7.326.000	47.449.000	189.994.000
Toplam		29.669.095.000	4.733.979.000	3.214.699.000	1.612.827.000	6.165.188.000	45.395.788.000